

พฤติกรรมกำรป้องกันกำรกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น
ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โดย

นางสาวกรรณิกา อ่างทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

พฤติกรรมกำรป้องกันกำรกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น
ในอำเภอมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

โดย

นางสาวกรรณิกา อ่างทอง

มหาวิททยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**VIOLENT BEHAVIOR PREVENTION AMONG THE ADOLESCENT STUDENTS IN
AMPHOE MUEANG NAKHON PATHOM CHANGWAT NAKHON PATHOM**

By

Kannika Anghong

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Department of Psychology and Guidance

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ พฤติกรรม
การป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม” เสนอ
โดยนางสาวกรรณิกา อ่างทอง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ ดร. กมล โพธิเย็น

2. รองศาสตราจารย์ ลิจิต กาญจนารมณ์

3. อาจารย์ ดร. นงนุช โรจนเลิศ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นवलฉวี ประเสริฐสุข)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ นันทิกา แย้มสรวล)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ลิจิต กาญจนารมณ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. กมล โพธิเย็น)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นงนุช โรจนเลิศ)

...../...../.....

48256301 : สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง / สัมพันธภาพภายในครอบครัว / การควบคุมตนเอง

ในอุศลมูล 3 (โลละ โทสะ โมะหะ) / ความสามารถในการรับรู้ตัวแบบที่กระทำรุนแรง

กรรณิกา อ่างทอง : พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อ. ดร. กมล โพธิ์เย็น, รศ. ลิจิต กาญจนภรณ์ และ อ. ดร. นงนุช โรจนเลิศ. 125 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์สภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอุศลมูล 3 (โลละ โทสะ โมะหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรงและพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา และ 3) ศึกษาถึงสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอุศลมูล 3 (โลละ โทสะ โมะหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 357 คน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์หัตถดถอยพหุคูณตามลำดับ ความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง สัมพันธภาพภายในครอบครัว ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และการควบคุมตนเองในอุศลมูล 3 (โลละ โทสะ โมะหะ) อยู่ในระดับมาก
2. พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามเพศและสถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน
3. ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และสัมพันธภาพภายในครอบครัว สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 30.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

48256301 : MAJOR : COMMUNITY PSYCHOLOGY

KEY WORD : VIOLENT BEHAVIOR PREVENTION AMONG THE ADOLESCENT / FAMILY
RELATIONSHIPS/SELF-CONTROL UNWHOLESOME ROOTS (GREED HATRED
DELUSION) / ABILITY TO PERCEIVE VIOLENT BEHAVIOR MODEL

KANNIKA ANGTHONG : VIOLENT BEHAVIOR PREVENTION AMONG THE
ADOLESCENT STUDENTS IN AMPHOEMUEANG NAKHON PHATHOM CHANGWAT NAKHON
PATHOM. THESIS ADVISORS : KAMOL PHOYEN, Ed.D., ASSOC.PROF.LIKHIT KARNCHANAPORN AND
NONGNUCH ROTJANALERT, Ed.D. 125 pp.

The purposes of the research were : 1) to study the level of family relationship, self - control in unwholesome root (greed, hatred, delusion), ability to perceive violent behavior model and violent behavior prevention among the adolescent students in Amphoemueang Nakhon Pathom Changwat Nakhon Pathom 2) to compare the samples' violent behavior prevention as classified by gender, academic achievement, experiences of being physical bullied and parents' marital status and 3) to determine family relationship, self-control in unwholesome roots (greed, hatred, delusion), ability to perceive violent behavior model as predictors of violent behavior prevention. Samples were 357 secondary schools students in Nakhon Pathom Educational Service Area 1 derived by Stratified Random Sampling Technique. Instruments used to collect data were questionnaires constructed by the researcher. Data were analyzed for percentage (%), mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t-test and the Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results found that :

1. Violent behavior prevention, family relationship, self-control in unwholesome root (greed, hatred, delusion), ability to perceive violent behavior model were at the high level.
2. Violent behavior prevention as classified by gender and marital status were different statistically significant at .05, while academic achievement, experiences of being physical bullied were not statistically different.
3. Ability to perceive violent behavior model and family relationship predicted violent behavior prevention at the percentage of 30.1 with statistical significance at .001.

Department of Psychology and Guidance Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร.กมล โปธิเย็น อย่างยิ่ง ที่ให้ความเมตตากรุณา ความปรารถนาดี ให้กำลังใจ ให้คำสั่งสอนคอยชี้แนะ รวมถึงเสียสละเวลาในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสิ้น สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ลิขิต กาญจนารมณ์ ท่านอาจารย์ ดร.นงนุช โรจนเลิศ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นवलวิ ประเสริฐสุข ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะ แนวทาง ทำให้ผู้วิจัยเกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นสิ่งสำคัญและมีค่าอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์นันทิกา แยมสรवल ที่ให้ความกรุณาและให้เกียรติ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิแก่ผู้วิจัย รวมถึงความเมตตาในการให้คำแนะนำคำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบ แก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมทรัพย์ สุขอนันต์ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรรัตน์ บุรณวัฒน์ และท่านอาจารย์ ดร.กานดา พุฒ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาชุมชนทุกท่าน ที่สั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ในการนำมาเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณแม่มุกดา เทศยุคุณธร และญาติพี่น้อง ที่ให้ความรักความห่วงใย และ เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนผู้วิจัยตลอดชีวิตที่เติบโตมา จนทำให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จดังที่ตั้งใจไว้

ขอขอบพระคุณ คุณพัชภัทสรณ์ ศรีสุขจร ที่ให้กำลังใจ ให้ความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่งตลอดมา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ จิตวิทยาชุมชนภาคพิเศษ รุ่น 5 ทุก ๆ คน ที่ให้กำลังใจ และ คอยช่วยเหลือ คำแนะนำ แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่งเสมอมา

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่และบุคลากรของภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ ที่ให้ความช่วยเหลือ และเอื้ออำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานอย่างยิ่ง

ดังนั้น คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แต่ มารดา พี่ผู้ ญาติพี่น้องเทศยุคุณธร คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มอบสิ่งดี ๆ ให้เกิดแก่ชีวิต ของผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้ประสบความสำเร็จสมดังปรารถนาตามที่ได้คาดหวังไว้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ข้อคำถามของการวิจัย	9
สมมติฐานของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	13
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น.....	15
ความหมายของวัยรุ่น	16
พัฒนาการของวัยรุ่น	16
นักเรียนวัยรุ่นกับการกระทำรุนแรง.....	18
สาเหตุของการกระทำรุนแรงของวัยรุ่น	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรงในนักเรียนวัยรุ่น	22
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง	23
ความหมายของพฤติกรรมการป้องกัน	23
ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมการกระทำรุนแรง	24
พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง	25
งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง.....	29

บทที่	หน้า
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว	30
ความหมายของสัมพันธภาพภายในครอบครัว.....	30
องค์ประกอบของสัมพันธภาพภายในครอบครัว	31
แนวทางในการสร้างสัมพันธภาพภายในครอบครัว.....	32
วัยรุ่นกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว	36
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3	37
ความหมายของอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ).....	37
ความหมายของการควบคุมตนเอง	38
แนวทางการควบคุมตนเอง	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)	42
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบ ที่กระทำรุนแรง.....	43
ความหมายของการรับรู้.....	43
กระบวนการรับรู้พฤติกรรมของมนุษย์.....	43
อิทธิพลของตัวแบบ	44
อิทธิพลตัวแบบจากเพื่อนกับการกระทำรุนแรง	45
อิทธิพลตัวแบบจากสื่อกับการกระทำรุนแรง	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบ ที่กระทำรุนแรง.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรส่วนบุคคล เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน และสถานภาพสมรส ของบิดามารดา.....	49
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
ตัวแปรที่ศึกษา	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56

บทที่	หน้า
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	63
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และ โมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรงและพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	65
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน สถานภาพสมรสของบิดามารดา	66
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และ โมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรงที่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ.....	83
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้.....	83
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	84
บรรณานุกรม.....	86

บทที่		หน้า
ภาคผนวก		
	ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	95
	ภาคผนวก ข ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแยกเป็นรายข้อ	113
	ประวัติผู้วิจัย	125

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	54
2	แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
3	แสดงจำนวน และร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา	65
4	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับสัมพันธภาพภายใน ครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรม การป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น.....	66
5	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของ นักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ	66
6	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง ของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	67
7	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง ของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตามประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน	67
8	แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง ของนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา.....	68
9	แสดงการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สัมพันธระหว่างสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถ ในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง กับพฤติกรรมการป้องกัน การกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	69

ตารางที่		หน้า
10	แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการ ได้แก่ สัมพันธภาพ ภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง ที่สามารถทำนาย พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยการใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)	70
11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อ ของสัมพันธภาพภายในครอบครัว	114
12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อ ของการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)	116
13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อของความสามารถ ในการรับรู้ตัวแบบที่กระทำรุนแรง	119
14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายชื่อ ของพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรง	122

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และวิจารณญาณทางความคิดยังไม่ดีพอ ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ยังขาดประสบการณ์ในการดำรงชีวิต มีความสับสนในการปรับตัวจนเกิดความคับข้องใจ และมีอารมณ์แปรปรวนที่ค่อนข้างรุนแรง ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากฮอร์โมนทางเพศและการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ดังจะเห็นได้จากการที่วัยรุ่นบางคนจะแสดงอารมณ์และลักษณะประจำตัวออกมาอย่างชัดเจน เช่น อารมณ์รัก โกรธ เกลียด วิตกกังวล อ่อนไหวง่าย บางครั้งก็เป็นคนเจ้าอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ บางครั้งมีอาการคือร้อน เอาแต่ใจตนเอง และมีอารมณ์รุนแรงเปลี่ยนแปลงง่าย ดังจะเห็นได้จากการที่มีผู้กล่าวถึงวัยรุ่นไว้ว่า “วัยรุ่นนั้นเป็นวัยแห่งพายุบุญแค้น” (Strom and Stress) และมีความกดดันอยู่ภายใน (Clarke-Stewart and Friedman 1987, อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต 2549 : 9) ดังนั้น จึงอาจทำให้วัยรุ่นมีโอกาสที่จะเกิดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ รวมไปถึงการกระทำรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและต่อสังคมได้ ดังจะเห็นได้จากการกระทำรุนแรงในเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จากในการสำรวจข้อมูลอัตราการตายที่เกิดจากการกระทำรุนแรงในเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 10-24 ปี และจากการเปรียบเทียบแนวโน้มอัตราการเกิดการกระทำรุนแรงในเด็กและเยาวชนในรอบ 10 ปีทั่วโลก พบว่าในประเทศไทยมีรายงานจากข้อมูลคดีที่เด็กและเยาวชน ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ มีประมาณ 1 ใน 3 ของการกระทำผิดทั้งหมด และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี คือ จากจำนวน 30,668 คน ในปี 2540 เป็น 35,245 คน ในปี พ.ศ. 2545 และเป็นจำนวน 51,128 คน ในปี พ.ศ. 2550 (สำนักงานระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน 2551) นอกจากนี้ยังพบว่าคดีการกระทำผิดเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงของเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 66.7 ในรอบ 10 ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-พ.ศ. 2550 (เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์ และคณะ 2551 : 2) จนกลายเป็นปัญหาสังคมที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและป้องกันอย่างเร่งด่วน เนื่องจากปัญหาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ปัจจุบันการกระทำรุนแรงของวัยรุ่นในประเทศไทยได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนักศึกษาในสังคมปัจจุบันที่มีพฤติกรรมการกระทำรุนแรงเกิดขึ้นตามที่ปรากฏทางสื่อต่าง ๆ เช่น กระแสการเผยแพร่คลิปวิดีโอเกี่ยวกับนักเรียนทะเลาะวิวาท ชก ต่อย ตบ ตะ ตี หรือการใช้อาวุธปืนของนักเรียนวัยรุ่นทำร้ายกันเพื่อเป็นการแก้แค้นกันภายในโรงเรียนและตามที่สาธารณะต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากการกระทำรุนแรงของวัยรุ่นที่เป็นข่าวสะเทือนขวัญของสังคมไทย จากเหตุการณ์ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เป็นเหตุการณ์ที่วัยรุ่นตัดสินใจชีวิตด้วยการกระทำรุนแรงต่อตนเองและต่อผู้อื่น เหตุเกิดที่จังหวัดชลบุรี โดยวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งได้ไปที่ยิวสถานบันเทิงแห่งหนึ่งแล้วเกิดพิศอกันเรื่องผู้หญิงกับวัยรุ่นต่างกลุ่ม จากนั้นก็ได้มีปากเสียงและเกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น จากนั้นก็ได้มีการทำร้ายกันและในที่สุดได้ใช้อาวุธปืนยิงกระหน่ำใส่กัน และจากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 คน เป็นวัยรุ่นชาย อายุ 18 ปี และมีวัยรุ่นบางคนได้รับบาดเจ็บจากกระสุนปืนในการทะเลาะวิวาทกันครั้งนี้ (พทธาเดลินิวส์ 2551) และจากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 4 กรกฎาคม 2551 เหตุเกิดขึ้นที่จังหวัดเพชรบุรี กรณีนักเรียนรุ่นพี่ ม.4 ยิงนักเรียนรุ่นน้อง ม.3 โรงเรียนเดียวกันจนเสียชีวิต สาเหตุจากการเข้าไปช่วยเพื่อน ซึ่งเกิดปัญหาพิศอกันรุ่นพี่มาก่อน และได้นัดพบกันเพื่อยุติปัญหาแต่ทั้งคู่เกิดมีปากเสียงทะเลาะวิวาทกัน ผู้ตายจึงเข้าไปช่วยเพื่อนของตน โดยถอดหมวกกันน็อคที่สวมมาทุบรุ่นพี่ก่อน จึงทำให้รุ่นพี่คนดังกล่าวเกิดบันดาลโทสะจึงใช้ปืนยิงใส่ผู้ตายแล้วจึงหลบหนีไป

จากเหตุการณ์การกระทำรุนแรงของวัยรุ่นตามข่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นในยุคปัจจุบันได้เลือกที่จะแสดงการกระทำรุนแรงเป็นหนทางหรือทางออกในการยุติปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และจากการศึกษาข้อมูลของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้รวบรวมสถิติในปี 2547 พบว่า เพียงระยะเวลา 11 เดือน ระหว่างเดือนตุลาคม 2546-เดือนสิงหาคม 2547 มีเหตุการณ์ที่วัยรุ่นยกพวกตีกันมากกว่า 3,000 ครั้ง และจากการวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ระบุว่า “นักเรียนยกพวกตีกันมีเฉพาะเด็กไทยชาติเดียว” เท่านั้นที่มีการกระทำรุนแรงในลักษณะเช่นนี้

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทยในหลายลักษณะ อาทิ งานวิจัยของศูนย์การเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549, อ้างถึงใน เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์ และคณะ 2551 : 10) ได้สำรวจพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ครอบคลุมทุกอำเภอ/เขต จำนวน 304,415 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง เช่น ชกต่อย การยกพวกตีกันหรือทำร้ายร่างกาย ระหว่างนักเรียนต่างโรงเรียน เด็กร้อยละ 17 มีความวิตกกังวล หรือกลัว เด็กร้อยละ 4 ถูกล่อวงเงิน

ทางเพศ โดยเด็กชายถูกระทำมากกว่าเด็กหญิง 2 เท่า ในขณะที่ สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์ และคณะ (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนจากชุมชนต่าง ๆ และจากสถานแรกรับเด็กชายและหญิง จำนวน 2,311 คน พบว่าในระยะ 30 วันที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 6.4 พบพาอาวุธไปโรงเรียนร้อยละ 7.1 รู้สึกไม่ปลอดภัยขณะเดินทางในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.5 เคยอยู่ในเหตุการณ์ที่มีการต่อสู้ทำร้ายร่างกายในสถานที่ทั่วไปร้อยละ 28.8 ต่อสู้ทำร้ายร่างกายในโรงเรียนร้อยละ 13.9 เคยถูกทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธร้อยละ 6.8 เคยได้รับบาดเจ็บจนต้องเข้ารับการรักษายาบาลจากการต่อสู้ทำร้าย ร้อยละ 20.7 เคยถูกเพื่อนทุบตีทำร้ายร่างกายโดยเจตนา และร้อยละ 17.1 เคยถูกลวนลาม สอดคล้องกับ อุทุมพร ตรังคสมบัติ และคณะ (2541) ศึกษาความชุกของพฤติกรรมเสี่ยงในเยาวชนในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทั่วประเทศ จำนวน 9,003 คน ในปี พ.ศ. 2539-2540 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 31.3 เคยวิวาทชกต่อยกันอย่างน้อยหนึ่งครั้งในช่วงชีวิตที่ผ่านมา (Lifetime Prevalence) การพกอาวุธร้อยละ 18.4 และร้อยละ 12.4 วิวาทชกต่อยในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับบาดเจ็บจากการวิวาทชกต่อยจนต้องได้รับการรักษาจากแพทย์มีร้อยละ 9.3 อาวุธที่พบบ่อยที่สุดคือ มีด มีดโกน และคัตเตอร์

ผลจากการวิจัยของ โครงการติดตามสภาวะการเด็กและเยาวชนรายจังหวัด ปี 2548-

2549 ของสถาบันรามจิตติ พบว่า มีนักเรียนนักศึกษากว่า 600,000 คน เคยถูกทำร้ายร่างกายที่เกิดจากการกระทำรุนแรงจากวัยรุ่นด้วยกันเองในสถานศึกษาเดียวกันและต่างสถานศึกษา กัน จากปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้สังคมเกิดการตื่นตัว จนมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาความรุนแรงในเด็กกันเป็นอย่างมาก เพื่อจะนำไปสู่แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นที่ถูกต้อง จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาและนักเรียน จำนวน 1,641 คน คิดเป็นร้อยละ 58.86 ผู้บริหาร/ครู/อาจารย์ 679 คน คิดเป็นร้อยละ 24.35 และผู้ปกครอง 468 คน คิดเป็นร้อยละ 16.79 ในการปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งเน้น “คุณธรรมนำความรู้” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยแก้ไขวิกฤตของเยาวชนไทย โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระหว่างวันที่ 10-18 มีนาคม 2550 พบว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมจากการกระทำของเยาวชนเป็นวิกฤต และเป็นปัญหาคุณธรรมทางสังคมของเยาวชนไทยที่เป็นเรื่องที่จะต้องแก้ไขและหาแนวทางป้องกันอย่างเร่งด่วน

นอกจากนี้ยังพบว่าผลกระทบจากการกระทำรุนแรงของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นจะส่งผลให้วัยรุ่นเสียโอกาสสำคัญหลายอย่างในชีวิต รวมทั้งทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาสังคม นอกจากนี้ยังส่งผลให้วัยรุ่นต้องเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และในบางรายได้รับบาดเจ็บและทุพพล

ภาพ ผลกระทบดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับวัยรุ่นที่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นผู้ถูกระทำเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นกับตัวของวัยรุ่นที่เป็นผู้กระทำความรุนแรง รวมทั้งครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยรวมก็ได้รับผลกระทบที่เกิดจากการกระทำรุนแรงเหล่านี้ด้วยเช่นกัน ส่วนผลด้านเศรษฐกิจ อันเกิดจากความรุนแรงก็มีมูลค่ามากเช่นกัน เพราะนอกจากมีการสูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลแล้ว ยังมีการสูญเสียในเรื่องอื่น ๆ ตามมาอีกมากเช่น การสูญเสียโอกาสทางการศึกษาและอาชีพ การสูญเสียทรัพย์สิน การสูญเสียค่าใช้จ่ายในกระบวนการศาล และการคุ้มครองป้องกันตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของกลุ่มงานสิทธิเด็กและป้องกันพฤติกรรมนักเรียนนักศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่พบว่าปัจจุบันพบนักเรียน นักศึกษาประหลาดตนไม่เหมาะสมในหลายลักษณะด้วยกัน แต่ปัญหาที่ควรแก้ไขมากที่สุดของนักเรียน คือ การทะเลาะวิวาท หรือการกระทำรุนแรงซึ่งกันและกัน เพราะทุกครั้งเมื่อเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทหรือการกระทำรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ต้องมีผู้ได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองต้องสูญเสียเงินเพื่อนำมาใช้ในการรักษาพยาบาล หรือชดเชยค่าเสียหายต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก สำหรับประเทศไทย แม้ยังไม่มีการประเมินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผลของการกระทำรุนแรงของเด็กและเยาวชน แต่เพียงเฉพาะผลกระทบของการกระทำรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย สำนักพัฒนานโยบายระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุขได้ระบุว่า เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ถึงปีละ 36,687 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของ GDP ประเทศไทย (สำนักข่าวไทย 2549, อ้างถึงใน เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์ และคณะ 2551 : 2)

ดังนั้น การป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศไทยให้มีความแข็งแกร่ง และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศไทย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ในประเด็นของการพัฒนาคุณภาพของคนให้มีคุณธรรม ความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน พัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10) ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีเปิดศาลเด็กและเยาวชนกลางและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง วันที่ 28 มกราคม 2495 ดังมีใจความตอนหนึ่งว่า “อนาคตของชาติทุกชาติย่อมขึ้นอยู่กับเด็ก เพราะเด็กก็คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ถ้าบุคคลได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดีมีศีลธรรม เคารพต่อกฎหมายบ้านเมืองแต่ยังเยาว์ เมื่อเติบโตขึ้นพลเมืองของประเทศก็จะมีแต่คนดี และประเทศจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ ก็โดยต้องมีพลเมืองดีดังนี้ ดังนั้น การป้องกันการกระทำรุนแรงด้วยตัวของวัยรุ่นเองย่อมเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและควรได้รับการสนับสนุนในการหาแนวทางหรือมาตรการในการป้องกันการกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเห็น

ว่าการป้องกันการกระทำรุนแรงที่น่าจะเกิดผลในทางปฏิบัติได้ชัดเจนที่สุดคือ การป้องกันจากตัวของวัยรุ่นเอง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีปัจจัยสำคัญหลายประการที่จะช่วยทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงด้วยตนเองได้

ครอบครัวนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการช่วยให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรง เพราะครอบครัวถือเป็นสถาบันแห่งแรกของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนเริ่มผูกพันกับกิจกรรมในครอบครัวของตนมาตั้งแต่เกิดจนเติบโต สัมพันธภาพระหว่างวัยรุ่นกับบิดามารดาจะเปลี่ยนไปจากวัยทารกและวัยเด็กมาก หากครอบครัวปล่อยปละละเลยและไม่เข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นก็จะทำให้เกิด “ช่องว่างระหว่างวัย” ซึ่งจะเกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่นมากกว่าวัยอื่น ๆ (จงกลณี ต้อยเจริญ 2540 : 34, อ้างถึงใน มธุรส วงศ์คุณันดร 2547 : 5) ดังนั้น สัมพันธภาพที่อบอุ่นและเกื้อกูลระหว่างเด็กกับพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ภายในครอบครัว จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยปกป้องวัยรุ่นจากพฤติกรรมอันธพาลได้เป็นอย่างดี (กรมสุขภาพจิต 2549 : 51) รูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันล้วนมีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพของบุคคลในครอบครัวเป็นหลัก สมาชิกในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีการถ่ายทอดความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ชีวิตครอบครัวก็มีความสุข และเมื่อครอบครัวมีความสุข ก็สามารถจะป้องกันปัญหาหรือเรื่องร้ายต่าง ๆ หรือลดความรุนแรงของปัญหาเหล่านั้นลงได้ จากความสามารถของสมาชิกในครอบครัวที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สุรพล พยอมแย้ม 2548 : 200) และจากการศึกษายังพบว่าครอบครัวที่มีคุณภาพ คือครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความผูกพันใกล้ชิดสนิทแนบแน่น มีความเห็นอกเห็นใจกัน และมีความเอื้ออาทรต่อกัน ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในสังคมลดน้อยลง (ศิริรัตน์ แอดสกุล 2540 : 60-65) นอกจากนี้จากการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบิดามารดาพบว่ามีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของกระทำผิดของลูกอย่างมีนัยสำคัญ โดยหากบิดามารดา มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแล้ว การกระทำผิดของลูกจะมีความรุนแรงน้อยลง (นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล 2534) นอกจากนี้วัยรุ่นที่มีความรู้สึกผูกพันกับบิดามารดา มาก เช่น อาศัยอยู่กับบิดามารดา หรือมีการปรึกษาปัญหาบิดามารดาจะกระทำ ความผิดที่เกี่ยวกับความรุนแรงน้อยลง (โอฬาร เอี่ยมประภาส 2541) ฉะนั้นหากครอบครัวของวัยรุ่นมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความรักความอบอุ่น มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน วัยรุ่นก็ไม่จำเป็นต้องออกไปแสวงหาความรักความอบอุ่นความเข้าใจจากภายนอกครอบครัว อีกทั้งครอบครัวยังเป็นสถาบันหลักในปลูกฝังอบรมสั่งสอน ตลอดจนส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัวน่าจะส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นได้

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็วของวัยรุ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กวัยรุ่นมีปัญหาทางอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมที่ชอบกระทำรุนแรงมักกระทำการใด ๆ โดยขาดความยั้งคิดและขาดการควบคุมอารมณ์ ทั้งในเรื่องที่มีความขัดแย้งเพียงเล็กน้อยจนถึงเรื่องที่มีความขัดแย้งที่รุนแรง และมักจะแสดงออกถึงความรุนแรงกับผู้อื่นเพื่อตนเป็นที่ยอมรับ โดยบุคคลนั้นนี้อาจมีความขัดแย้งหรือไม่มีความขัดแย้งกับตนเองก็ได้ ดังจะเห็นได้จากจากการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นและผู้ต้องขังวัยรุ่นที่ก่อคดีอุกฉกรรจ์พบว่า ปัจจัยกระตุ้นหรือปัจจัยด้านสถานการณ์ที่ชักนำให้วัยรุ่นใช้ความรุนแรง คือ ความต้องการแก้แค้น ความโกรธและเกิดบันดาลโทสะ การเมาสุรา การประสงค์ต่อทรัพย์ การถูกใช้หรือจู่โจม ความคึกคะนอง และการถูกเพื่อนชักชวน ตามลำดับ (พิทักษ์พงษ์ น้อยพิทักษ์ 2543, อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต 2549 : 25) เด็กวัยรุ่นบางคนแม้บางครั้งไม่อยากจะร่วมในการทะเลาะวิวาทที่ต้องยอมเข้าร่วม เพราะกลัวเพื่อนไม่พอใจกลัวเพื่อนในกลุ่มไม่ยอมรับ (อุไรพร สุมาริธรรม 2545 : 77) และสถานการณ์ที่กระตุ้นให้กระทำผิด พบว่าการถูกเพื่อนชักชวน เป็นสาเหตุให้วัยรุ่นในสถานพินิจตัดสินใจกระทำผิดถึงร้อยละ 41 และรองลงมาคือ การควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ มีร้อยละ 34 และเกิดจากเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมบังคับ เช่น คับแค้นใจ มีร้อยละ 11 (ประถมศิลป์ พันธุ์เขียน, อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต 2549 : 25) ในสังคมประชาธิปไตยสังคมจะเรียกร้องให้บุคคลควบคุมพฤติกรรมของตนเองมากกว่าสังคมประเภทอื่น และการควบคุมตนเองเกิดจากการสะสมผลของการเรียนรู้จากประสบการณ์ ผลของการฝึกหัดตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มจากการฝึกในเรื่องการจับถ้ำยเป็นเวลา การกำหนดและการฝึกระเบียบวินัยในตน เมื่อเติบโตขึ้นสังคมจะเรียกร้องให้บุคคลในสังคมมีระเบียบวินัยและควบคุมตนเองมากขึ้น บุคคลทั่วไปจะมีแรงขับอยู่ภายในตนเอง มีลักษณะเป็นจิตไร้สำนึก พร้อมจะแสดงออกตามความต้องการเสมอหากขาดการควบคุมยับยั้ง ดังนั้นมนุษย์จึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมบ่มนิสัย เพื่อให้สามารถควบคุมตนเองได้ในระดับทั่วไป และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (Sigmund Freud, อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน 2539) ในทางพุทธศาสนาได้กล่าวถึงกิเลสที่ทำให้มนุษย์เราต้องเผชิญอยู่ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ โลกะ คือ ความโลภ หรือความอยากได้สิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองมาครอบครอง โทสะ คือ ความโกรธ หรือความรู้สึกโกรธแค้นที่ได้รับสิ่งที่ตนไม่พึงพอใจ และ โมหะ คือ ความหลง คือ ความมัวเมาติดยึดกับความไม่รู้ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ในสังคมทั้งหลาย ทั้ง โลกะ โทสะ และ โมหะ ในทางพระพุทธศาสนาจัดเป็นธรรมชาติที่มีชื่อเรียกว่า อกุศลมูล 3 (กรมศาสนา 2545 : 32) ซึ่งนับเป็นกิเลส ที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เพราะการกระทำที่เกิดขึ้นจากความโลภ ความโกรธ และความหลงของคนเราจะส่งผลให้ผู้ที่ได้รับการกระทำจากเราดังกล่าวเกิดความไม่พอใจ หรือเกิดความเคียดแค้น จนอาจเป็นชนวนเหตุไปสู่การกระทำรุนแรงต่าง ๆ เพื่อเป็น

การตอบโต้ฝ่ายผู้กระทำ โดยเฉพาะในตัวของผู้รุ่นที่ยังขาดวุฒิภาวะด้านการควบคุมอารมณ์ หรือ การรู้จักยับยั้งชั่งใจ ก็มีความเสี่ยงต่อ การกระทำรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นมาได้ง่าย ดังนั้น หากผู้รุ่นรู้จักยับยั้งชั่งใจ หรือสามารถควบคุมตนเองให้รู้จักระงับยับยั้งการกระทำอันเกิดจากอกุศล มূল 3 คือ ความโลภ โกรธ หลง ได้แล้วนั้นก็จะส่งผลให้ผู้รุ่นสามารถมีพฤติกรรมป้องกันการ กระทำรุนแรงได้ ดังนั้น การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) หรือการที่ ผู้รุ่นสามารถควบคุมตนเองให้รู้จักระงับยับยั้ง การกระทำอันเกิดจากความโลภ โกรธ และหลง น่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนผู้รุ่นได้

ในขณะที่เดียวกันผู้รุ่นยังเป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ทำให้เกิดความ สับสนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออก และตามธรรมชาติของผู้รุ่นยังเป็นวัยที่กำลังค้นหา เอกลักษณ์แห่งตน ผู้รุ่นพยายามแสวงหาตัวแบบที่อยู่ในอุดมคติที่ตนเกิดความศรัทธาแล้วพยายาม ซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ตนให้ความสนใจ และจดจำเพื่อกระทำตาม และ ถ้าพฤติกรรมใดได้รับการเสริมแรงจากคนรอบข้าง โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิทของตนเกิดการ ยอมรับก็จะทำให้ผู้รุ่นเกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หากผู้รุ่นมีการรับรู้ตัวแบบที่ไม่เหมาะสม ก็อาจส่งผลให้ผู้รุ่นมีบุคลิกภาพที่ไม่พึงปรารถนา และหากผู้รุ่นขาดความสามารถในการรับรู้และ เลือกรับพฤติกรรมที่เหมาะสมจากตัวแบบ ก็จะส่งผลให้เสียสมดุลทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนอาจมี พฤติกรรมรุนแรงถึงขั้นวิกฤตได้ (Garland and Bush 1986, อ้างถึงใน ชีวัน ประทุมรัตน์ 2546 : 2)

จากการศึกษาของกรมสุขภาพจิต พบว่า สื่อมีอิทธิพลต่อทัศนคติและแนวโน้มในการแก้ปัญหาของ ผู้รุ่น เช่น การศึกษาในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไปพบว่า นักเรียนที่ดูโทรทัศน์ที่มี เรื่องราวที่นำเสนอความรุนแรงมากจะมีทัศนคติเห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ส่วนการศึกษาในผู้ต้องขังในทัณฑสถานวัยหนุ่ม พบว่า การรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ตามลำพังนั้น มิได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่มีความรุนแรง แต่เมื่อมีการรับรู้สื่อที่มีเนื้อหารุนแรงร่วมกับ กลุ่มเพื่อนแล้วจะเกิดแนวโน้มของการเกิดพฤติกรรมรุนแรงขึ้นได้ (กรมสุขภาพจิต 2549 : 24)

นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้เป็นสิ่งที่เกิดภายในจิตใจ สามารถทำให้บุคคลตระหนักและรู้สึกถึง ความถูกผิดเกี่ยวกับสิ่ง ๆ นั้น และรับรู้ในการเลือกรับในสิ่งที่สร้างความพอใจ และจะไม่รับในสิ่งที่ ตนเองไม่ชอบหรือก่อให้เกิดความไม่พอใจ และจากการศึกษาผู้รุ่นที่กระทำผิดซ้ำ พบว่า ลักษณะ ชุมชนที่อาศัยอิทธิพลจากสื่อและการคบเพื่อนภายในสถานฝึกอบรมฯ มีความสัมพันธ์กับการ กระทำผิดซ้ำ (อรุณี โอสถานนท์ 2533) ดังนั้น หากผู้รุ่นสามารถแยกแยะตัวแบบที่รับรู้อยู่ใน ขณะนั้นได้ว่าเป็นตัวแบบในทางบวกหรือเป็นตัวแบบในทางลบผู้รุ่นก็จะสามารถป้องกัน พฤติกรรมที่กระทำรุนแรงได้ เช่น เมื่อถูกละครและเห็นบทบาทจากสมมุติที่ตัวละครใช้ความ รุนแรงโดยใช้วาจาขู่ขู่หยาบคายโต้เถียงตบตีกันหรือทำร้ายร่างกายกัน ผู้รุ่นสามารถแยกแยะได้ว่า

นั่นคือบทบาทสมมติและเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ รวมทั้งรับรู้ว่าการกระทำดังกล่าวนั้นส่งผลเสียให้กับตนและทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือนร้อนได้รับบาดเจ็บ จนอาจถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย ส่งผลให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเดือนร้อนอีกด้วย วัยรุ่นก็จะไม่เกิดพฤติกรรมกระทำตามตัวแบบที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่าความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมจากตัวแบบที่กระทำรุนแรง จึงน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นได้

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดหนึ่งที่พบว่า วัยรุ่นมีการใช้พฤติกรรมกระทำรุนแรงในการแก้ปัญหาดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ได้ถูกนักเรียนรุ่นพี่โรงเรียนเดียวกันพร้อมกับเพื่อนสาวอีก 2 คน กักขังไว้ในห้องเรียนและรุมทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส โดยนักเรียนทั้ง 3 คน ได้เข้ามารุมจิกผม กดหัวลงกับพื้น และใช้เท้าเตะที่หน้าหลายครั้งจนเลือดไหลออกจากปากและจมูก จากนั้นก็ใช้ไม้กวาดฟาดตามลำตัวซ้ำจนนับครั้งไม่ถ้วน ทั้งนี้เนื่องมาจากการแย่งนักเรียนชายคนเดียว (คมชัดลึก 2551) และเมื่อศึกษาถึงข้อมูลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 2 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดเพชรบุรี นั้น พบว่า จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดที่มีสถิติเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในลักษณะของความรุนแรงที่เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมีความถี่สูงสุด จากรายงานสถิติประจำปี 2548 -2551 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดในลักษณะของการกระทำรุนแรง และจากการจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ตามอายุ ยังพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมากที่สุดในจังหวัดนครปฐม จะมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 15 ถึง 18 ปี (สำนักงานระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน 2550) จึงถือเป็นการที่น่าเป็นห่วงและควรหาแนวทางป้องกัน มิให้อุบัติการณ์ดังกล่าวนี้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นไปอีก

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นและการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำรุนแรงที่ส่งผลให้วัยรุ่นในสังคมปัจจุบันมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการกระทำรุนแรงบ่อยครั้งขึ้น ประกอบกับสถานการณ์การกระทำรุนแรงของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของวัยรุ่นด้วยวิธีการในการกระทำรุนแรงต่อผู้อื่นรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นในสังคมต่อไป อันจะ

เป็นการลดอุบัติเหตุการกระทำรุนแรงในกลุ่มของวัยรุ่น ที่จะส่งผลให้วัยรุ่นได้เติบโตเป็นเยาวชน ที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอนุศลมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และ พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด นครปฐม

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นใน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ใน การถูกรังแกทางกายจากเพื่อน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

3. เพื่อศึกษาว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอนุศลมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง เป็นปัจจัยที่สามารถ ทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด นครปฐม

ปัญหาการวิจัย

1. วัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำ รุนแรง สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอนุศลมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง อยู่ในระดับใด

2. วัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีพฤติกรร มการป้องกันการกระทำรุนแรง แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอนุศลมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง เป็นปัจจัยที่สามารถทำนาย พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด นครปฐม ได้หรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรร มการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน

2. วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน
3. วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อนต่างก็มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน
4. วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่สถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน
5. สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนวัยรุ่นที่เรียนอยู่ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ทั้งหมด 4 โรงเรียน จำนวน 3,255 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 จังหวัดนครปฐม 2551)
2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนวัยรุ่นที่เรียนอยู่ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 357 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane 1967, อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร 2542 : 10-12) มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สำหรับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)
3. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) มีดังนี้
 - 3.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา
 - 3.1.2 สัมพันธภาพภายในครอบครัว
 - 3.1.3 การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)
 - 3.1.4 ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายคำต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตนของนักเรียน เพื่อเป็นการสกัดกั้นไม่ให้เกิดปัญหา เป็นการเตรียมการเพื่อระงับปัญหาที่เกิดจากการกระทำรุนแรง โดยการให้ความสำคัญต่อการหลีกเลี่ยงต่อปัจจัยกระตุ้นต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการกระทำรุนแรง การปฏิเสธต่อการชักชวนให้เกิดการกระทำรุนแรง ตลอดจนการรู้จักจัดการกับอารมณ์ที่จะนำไปสู่การกระทำรุนแรง

1.1 การหลีกเลี่ยงปัจจัยกระตุ้นที่จะทำให้เกิดการกระทำรุนแรง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่สามารถหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์หรือตัวกระตุ้นที่เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดการกระทำรุนแรง เช่น การที่นักเรียนไม่กลั่นแกล้ง รังแก ลักขโมยสิ่งของของเพื่อน ไม่ใช้วาจาหยาบคายหยอกล้อขำขมุขเพื่อน ไม่คบเพื่อนที่มีนิสัยเกรงกลัวรังแกผู้อื่น ไม่คบเพื่อนที่ชอบใช้วาจาหยาบคายขำขมุขผู้อื่น หลีกเลี่ยงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่าง ๆ หลีกเลี่ยงการเที่ยวกลางคืน ตลอดจนหลีกเลี่ยงการยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดที่ก่อให้เกิดการมีเมมาทุกชนิด

1.2 การปฏิเสธเพื่อป้องกันการกระทำรุนแรง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่สามารถหลีกเลี่ยงการชักชวนให้กระทำรุนแรง หรือการชักชวนให้ทำในสิ่งที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำรุนแรง โดยการพูดหรือแสดงท่าทางปฏิเสธอย่างมีเหตุผลจริงจัง โดยไม่ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1.3 การจัดการกับอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ของตนเองอย่างเหมาะสม หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อระงับหรือควบคุมอารมณ์โกรธ อารมณ์โมโห อารมณ์หงุดหงิด เพื่อป้องกันการกระทำรุนแรงเมื่อมีบุคคลหรือสถานการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดการกระทำรุนแรงได้ เช่น นับ 1-10 เมื่อรู้สึกว่าคุณเองกำลังโกรธหรือโมโห การเขียนบันทึกเพื่อระบายอารมณ์โกรธ การแจ้งครูประจำชั้นหรือปรึกษาผู้อื่นเพื่อจัดการกับบุคคลที่ขำขมุขให้เกิดอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจ การหากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อระบายอารมณ์เมื่อรู้สึกโกรธ เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การฟังเพลง เป็นต้น

2. สัมพันธภาพภายในครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวให้การยอมรับในตัวนักเรียนในด้านความรัก ความผูกพันสนิทสนม ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีการ

ยอมรับและยกย่องนักเรียนด้วยความเหมาะสม มีเวลาใกล้ชิดพูดคุยรับฟังปัญหาและเหตุผลซึ่งกันและกัน รวมถึงมีการร่วมกันคิดและตัดสินใจในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น การพูดคุยปรึกษาหารือกันเรื่องต่าง ๆ การทำกิจกรรมร่วมกันในวันหยุด การไปเที่ยวพักผ่อนด้วยกัน การปรับทุกข์ในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยอมรับเหตุผลในความคิดเห็นและการกระทำของกันและกันอย่างเข้าใจ

3. การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) หมายถึง การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองและระงับยับยั้งการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมทั้งทางกายและทางวาจาเมื่อเกิดความโลภ โกรธ หลง อันจะส่งผลให้บุคคลรอบข้างไม่ต้องเกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ที่จะนำไปสู่การกระทำรุนแรงได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

3.1 โลภะ คือ การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองจากการกระทำอันเกิดจากความอยากได้ของของคนอื่นมาเป็นของตน จนอาจส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความไม่พอใจจนนำไปสู่การกระทำรุนแรงได้ เช่น การไม่แอบอ้างเอาความคิดความชอบของคนอื่นมาเป็นของตน การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่น การไม่ริดไถแย่งชิงเงินหรือทรัพย์สินต่าง ๆ ของผู้อื่นมาเป็นของตน การไม่ทุจริตเพื่อให้ตนได้คะแนนสูง ๆ ในการสอบ การไม่โกหกผู้ปกครองเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนหรือไม่ขโมยเงินผู้ปกครองมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น

3.2 โทสะ คือ การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองจากการกระทำอันเกิดจากความรู้สึกโกรธแค้น ขุ่นเคืองใจ หรือบันดาลโทสะ จนอาจส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความไม่พอใจจนนำไปสู่การกระทำรุนแรง เช่น ไม่โกรธแค้นเมื่อตนถูกคนรักบอเลิก ไม่ใช้เสียงตะคอกใส่เพื่อนเมื่อถูกเพื่อนวิจารณ์ข้อบกพร่องของตนเอง ไม่โกรธเมื่อสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อนที่ไม่ชอบหน้า ไม่เจ็บใจเมื่อทีมของตนแข่งขันกีฬาแพ้ เป็นต้น

3.3 โมหะ คือ การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองจากการกระทำอันเกิดจากความพลั่งเปลวขาดสติ ขาดความยับยั้งคิด หรือหลงผิด จนอาจส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความไม่พอใจจนนำไปสู่การกระทำรุนแรง เช่น ไม่พูดจาหยาบคายหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่นตามกลุ่มเพื่อน ไม่หนีเรียนไปเที่ยวสถานบันเทิงต่าง ๆ การปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้เสพสิ่งเสพติดหรือปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้กระทำรุนแรงต่อผู้อื่น การไม่ซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยตามกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

4. ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถรับรู้และตระหนักถึงผลเสียของตัวแบบที่มีพฤติกรรมการกระทำรุนแรงว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเอง คนรอบข้างและสังคม และรับรู้ได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ซึ่งตัวแบบเหล่านั้นอาจจะมาจากเพื่อน หรือจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ ละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ ข่าวในหนังสือพิมพ์ ตลอดจนเกมการต่อสู้จากคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. วัยรุ่น หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 อำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนใน ภาคปลาย ของภาคเรียนที่ผ่านมา โดยจำแนกเป็น

6.1 คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00

6.2 คะแนนเฉลี่ย 2.00-3.00

6.3 คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00

7. ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนเคยถูกเพื่อน ทำร้ายร่างกายทั้งที่ไม่มีอาวุธ เช่น การดึงผม การใช้มือตบหัว การเขกศีรษะ การเตะ ต่อย ชก ตบ ตี ผลัก ทวบ หยิก และการทำร้ายต่างกายที่มีอาวุธ เช่น ใช้นิ้วตี ใช้มีดแทง ใช้ปืนยิง ใช้ก้อนหินปาหรือ ขว้างใส่ และอื่น ๆ เป็นต้น โดยแบ่งเป็น

7.1 เคยถูกเพื่อนรังแก

7.2 ไม่เคยถูกเพื่อนรังแก

8. สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง ภาวะการอยู่ร่วมกันของบิดามารดา โดย จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

8.1 อยู่ด้วยกัน

8.2 แยกกันอยู่/หย่าร้าง

8.3 บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบระดับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง สัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และ โมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัว แบบที่กระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

2. ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

3. ผลการการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การป้องกันในเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียนได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการวิจัยดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น
 - 1.1 ความหมายของวัยรุ่น
 - 1.2 พัฒนาการของวัยรุ่น
 - 1.3 นักเรียนวัยรุ่นกับการกระทำรุนแรง
 - 1.4 สาเหตุของการกระทำรุนแรงของวัยรุ่น
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรงในนักเรียนวัยรุ่น
2. แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง
 - 2.1 ความหมายของพฤติกรรมการป้องกัน
 - 2.2 ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมการกระทำรุนแรง
 - 2.3 พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับกับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง
3. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว
 - 3.1 ความหมายของสัมพันธภาพภายในครอบครัว
 - 3.2 องค์ประกอบของสัมพันธภาพในครอบครัว
 - 3.3 แนวทางในการสร้างสัมพันธภาพภายในครอบครัว
 - 3.4 วัยรุ่นกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว
4. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3
 - 4.1 ความหมายของอกุศลมูล 3
 - 4.2 ความหมายของการควบคุมตนเอง

- 4.3 แนวทางการควบคุมตนเอง
- 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และ โมหะ)
5. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง
- 5.1 ความหมายของการรับรู้
- 5.2 กระบวนการรับรู้พฤติกรรมของมนุษย์
- 5.3 อิทธิพลของตัวแบบ
- 5.4 อิทธิพลตัวแบบจากเพื่อนกับการกระทำรุนแรง
- 5.5 อิทธิพลตัวแบบจากสื่อกับการกระทำรุนแรง
- 5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรส่วนบุคคล เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

คำว่า “วัยรุ่น” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน 2542 : 1,062) ได้ให้ความหมายคำว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยที่อายุประมาณ 13-19 ปี

องค์การอนามัยโลก (อ้างถึงใน พรศรี วรรณระวัลย์ 2541 : 15) ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นว่าเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังนี้

1. เป็นช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายในลักษณะที่พร้อมจะมีเพศสัมพันธ์ได้
2. เป็นระยะที่มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ จากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่
3. เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจไปสู่ภาวะที่ต้องรับผิดชอบและพึ่งพาตนเอง

เฮอร์ลอค (Hurlock 1967, อ้างถึงใน ภัทรีนาฏ บุญชู 2543 : 10) ให้ความหมายของวัยรุ่นว่าเป็นช่วงวัยที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายไปในทาง ที่แสดงให้เห็นชัดว่าเป็นชายหนุ่ม และหญิงสาว วัยนี้จะเป็นวัยที่สมองเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีพัฒนาการ ทางธรรมชาติและสังคม วัยนี้จะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นบรรลุสติภาวะ มีความสามารถเพียงพอที่จะดำเนินชีวิตอย่างอิสระ ไม่ต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของบิดามารดา สามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง และมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม

พัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงเปลี่ยนแปลงจากเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นทั้งภายในตัววัยรุ่นเอง และเกิดจากการกระตุ้นทางสังคม การพัฒนาการของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะวัยรุ่นตอนต้น อายุ 10-14 ปี และระยะวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 15-19 ปี (Gordon 1975, อ้างถึงใน สุภาณี สันตยากร 2545 : 50) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นนั้น ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545 : 331-343) ได้สรุปพัฒนาการวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. พัฒนาการทางอารมณ์

ความเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตทางร่างกายทั้งภายในและภายนอก กระทบกระเทือนแบบแผนทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น วัยรุ่นมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง ระดับความเข้มของอารมณ์แต่ละอย่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพดั้งเดิมของวัยรุ่น ขึ้นกับตัวเร้าที่ทำให้เกิดอารมณ์ วัยรุ่นเริ่มแสดงอารมณ์ประจำตัวของตนเองออกมาให้ผู้อื่นทราบได้อย่างชัดเจน อารมณ์ที่เกิดกับวัยรุ่นนั้นมีทุกประเภท อาทิ รัก ชอบ โกรธ เกลียด อิจฉา ริษยา ใ้อวด ถือดี อ่อนไหว วุ่นวายใจเห็นอกเห็นใจ สับสน หงุดหงิด ฯลฯ ไม่ว่าอารมณ์ประเภทใดก็มีความรุนแรง อ่อนไวง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย ควบคุมอารมณ์ยังไม่ได้ดี บางครั้งพลุ่งพล่าน บางครั้งเก็บกด เพราะสาเหตุเกี่ยวพันซับซ้อนหลายประการด้วยกัน เช่น

1.1 เป็นช่วงเปลี่ยนวัย เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นระยะที่ท่าบทบาทอย่างผู้ใหญ่ในด้านความประพฤติ

1.2 ร่างกายเติบโตเป็นชายหนุ่มหญิงสาวเต็มที่ ต้องวางตัวในสังคมกับเพื่อนวัยรุ่น เพื่อนต่างเพศ และเพื่อนต่างวัยในแนวใหม่

1.3 วัยรุ่นจะต้องเลือกอาชีพเพื่อเตรียมตัวสำหรับประกอบอาชีพต่อไปในระยะวัยผู้ใหญ่

1.4 สภาพปัจจุบันของสังคมเป็นสาเหตุใหญ่ต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ดังนี้

1.4.1 สังคมเปลี่ยนแปลงง่ายและรวดเร็ว วัยรุ่นปรับตัวตามไม่ทันเพราะยังมีความเจนจัดในโลกและชีวิตไม่เพียงพอ

1.4.2 สภาพเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบันทำให้วัยรุ่นต้องใช้เวลาฝึกฝนอาชีพเพิ่มมากขึ้น

1.4.3 วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยต้องออกจากความคุ้มครองของพ่อแม่ ต้องช่วยตัวเองเร็วขึ้น

1.4.4 มีขนาดเล็กลง ความอบอุ่นมีน้อยกว่าครอบครัวใหญ่

ซึ่งธรรมชาติวัยรุ่นชาย ส่วนมาก จะมีอารมณ์ร้อนแรง ภู่วาม โดดโผน ชอบเสี่ยงอันตราย ชอบแสดงความสามารถ ส่วนวัยรุ่นหญิงมีนิสัยอ่อนโยนไม่ชอบกิจกรรมที่ผาดโผนรุนแรงหรือเสี่ยงอันตราย (ชวลีพร ศรศรี 2541)

2. พัฒนาการทางสังคม

วัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าในระยะวัยเด็กตอนกลาง ต้องการการยอมรับจากเพื่อน กลุ่มของวัยรุ่นจะมีทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกัน และเริ่มลดความเอาใจใส่กับบุคคลต่างวัย กลุ่มยังสนองความต้องการทางสังคมด้านต่าง ๆ ซึ่งวัยรุ่นต้องการมากในระยะนี้ เช่น การได้เป็นบุคคลสำคัญ การต่อต้านผู้มีอำนาจ การหนีสภาพน่าเบื่อของบ้าน ฯลฯ เมื่อวัยรุ่นรวมกลุ่มกันจะสร้างกฎระเบียบ ภาษา ประเพณีประจำกลุ่มเพื่อใช้เฉพาะสมาชิกในกลุ่มเท่านั้น และสมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตาม มิฉะนั้นจะหมดสภาพการเป็นสมาชิก นอกจากนี้กลุ่มยังแสดงถึงการสร้างความผูกพันระหว่างสมาชิกในกลุ่มแบบผู้ใหญ่ เพราะวัยรุ่นรู้สึกว่าคุณเองเริ่มโตเป็นผู้ใหญ่ ถ้าสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมกลุ่มได้ดี วัยรุ่นจะมีความรู้สึกว่าคุณปกครองและผู้ใหญ่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเขามีความสำคัญต่อตัวเขาน้อยกว่าเพื่อน ถ้าเปรียบเทียบกับวัยต่าง ๆ แล้ว วัยรุ่นเป็นระยะที่มีความรู้สึกต้องการผูกพันกับเพื่อนและกลุ่มมากกว่าวัยอื่น ๆ

3. พัฒนาการทางความคิด

วัยรุ่นมีการเจริญเติบโตทางสมองถึงขีดเต็มที่ จึงสามารถคิดได้ในทุก ๆ แบบของวิธีคิด หากได้รับการศึกษาอบรมตามขั้นตอนนี้แสดงที่จะแสดงความสามารถเป็นอย่างดี และเห็นความแตกต่างของวัยรุ่นวัยนี้กับวัยอื่น ๆ ได้ชัด การเรียนรู้เรื่องยาก ๆ เรื่องที่เป็นนามธรรมซับซ้อนวัยรุ่นก็สามารถเข้าใจได้ อย่างไรก็ตามคุณภาพของความคิดของวัยรุ่นขึ้นกับคุณภาพของสมอง พันธุกรรม การเรียนรู้ในวัยที่ผ่านมา และบทเรียนทางวิชาการต่าง ๆ ที่วัยรุ่นได้มีโอกาสเรียนรู้ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เอื้อหรือไม่เอื้อต่อพัฒนาการทางความคิดของเด็ก

กอร์ดอน (Gordon 1975) และเคอร์ทิส (Curtis 1992) (อ้างถึงใน สุภาณี สันตยากร 2545 : 51-52) กล่าวว่า วัยรุ่นบางคนรู้สึกสับสนกับสภาพสังคมและการหมกมุ่นกับปรัชญาชีวิต ดังที่ พิวาเจต์ (Piaget) เรียกวัยรุ่นว่าเป็นนักปรัชญา (Philosopher) ชอบคิดเรื่องการดำเนินชีวิต สังเกตของชีวิต การเกิด แก่ เจ็บ ตาย มีความรู้สึกระหว่างความคิดกับความชั่ว ซึ่งความสามารถทางความคิดจะเพิ่มขึ้นในช่วงวัยรุ่น โดยความคิดทางด้านบวกจะกระตุ้นให้วัยรุ่นมีความคิดสร้างสรรค์ และทุ่มเทให้ความสนใจอย่างจริงจังในสิ่งที่เขาชอบ ส่วนความคิดทางด้านลบจะชักนำให้วัยรุ่น

คิดเล็กคิดน้อย มองทุก ๆ สิ่งรอบตัวในแง่ลบ คิดถึงแต่ปมด้อยของตัวเอง ความอยากรู้อยากเห็นที่มีในตัวมักชักนำให้วัยรุ่นลองเสี่ยงทำในสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย บางครั้งก็เป็นการลองอย่างคึกคะนองโดยไม่คำนึงถึงผลเสียหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นแต่อย่างใด

จากการศึกษาสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ มีพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องประสบกับความยุ่งยากในการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ และมีความยากลำบากในการปรับตัว ทำให้วัยรุ่นคล้อยตามสิ่งแวดล้อมที่ตนสนใจ ได้ง่าย สนใจที่จะเรียนรู้หรือค้นหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูง สร้างเอกลักษณ์ให้กับตนจากบุคคลที่ตนชื่นชม ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของวัยรุ่นที่แสดงออกมาเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

ผู้วิจัยจึงมุ่งประเด็นการศึกษาไปยังวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ในการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างช่วงต่อของวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ มีการใช้เหตุผลทางความคิดทั้งด้านบวกและด้านลบ และเป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการปรับตัวอย่างเห็นได้ชัด

นักเรียนวัยรุ่นกับการกระทำรุนแรง

ปัจจุบันวัยรุ่นได้มีการกระทำรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังจะเห็นได้จากการปรากฏเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ จนกลายเป็นปัญหาที่สังคมต้องเฝ้าระวังและหาทางป้องกันปัญหาอย่างจริงจัง ซึ่งสาเหตุของการกระทำรุนแรงของวัยรุ่นนั้นมีหลายประการด้วยกันดังจะขอนำเสนอ ดังนี้

เหตุการณ์เมื่อวันศุกร์ที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เป็นเหตุการณ์ที่วัยรุ่นตัดสินใจปัญหาชีวิตด้วยการกระทำรุนแรงต่อตนเองและต่อผู้อื่น เหตุเกิดที่จังหวัดชลบุรี โดยวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งได้ไปเที่ยวสถานบันเทิงแห่งหนึ่งแล้วเกิดผิดใจกันเรื่องผู้หญิงกับวัยรุ่นต่างกลุ่ม จากนั้นก็ได้มีปากเสียงและเกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น จากนั้นก็ได้มีการทำทายกันและในที่สุดได้ใช้อาวุธปืนยิงกระหน่ำใส่กัน และจากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 คน เป็นวัยรุ่นชาย อายุ 18 ปี และมีวัยรุ่นบางคนได้รับบาดเจ็บจากกระสุนปืนในการทะเลาะวิวาทกันครั้งนี้ (พทยาเดลินิวส์ 2551) และจากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับวันที่ 4 กรกฎาคม 2551 เหตุเกิดขึ้นที่จังหวัดเพชรบุรี กรณีนักเรียนรุ่นพี่ ม.4 ยิงนักเรียนรุ่นน้อง ม.3 โรงเรียนเดียวกันจนเสียชีวิต สาเหตุจากการเข้าไปช่วยเพื่อน ซึ่งเกิดปัญหาผิดใจกับรุ่นพี่มาก่อน และได้นัดพบกันเพื่อยุติปัญหาแต่ทั้งคู่เกิดมีปากเสียงทะเลาะวิวาทกัน ผู้ตายจึงเข้าไปช่วยเพื่อนของตน โดยถอดหมวกกันน็อกที่สวมมาทาบรุ่นพี่ก่อน จึงทำให้รุ่นพี่คนดังกล่าวเกิดบันดาลโทสะจึงใช้ปืนยิงใส่ผู้ตายแล้วจึงหลบหนีไป และจากเหตุการณ์ของนักเรียน

หญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ได้ถูกนักเรียนรุ่นพี่โรงเรียนเดียวกันพร้อมกับเพื่อนสาวอีก 2 คน กักขังไว้ในห้องเรียนและรุมทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส โดยนักเรียนทั้ง 3 คน ได้เข้ามารุมจิกผม กดหัวลงกับพื้น และใช้เท้าเตะที่หน้าหลายครั้งจนเลือดไหลออกจากปากและจมูก จากนั้นก็ใช้ไม้กวาดฟาดตามลำตัวซ้ำจนนับครั้งไม่ถ้วน ทั้งนี้เนื่องมาจากการแย่งนักเรียนชายคนเดียว (คมชัดลึก 2551)

วันเพ็ญ บุญประกอบ (2534, อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต : 12) ที่ได้กล่าวถึงวัยรุ่นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการกระทำรุนแรงด้านการทะเลาะวิวาทที่แสดงการกระทำรุนแรงสูง และมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมได้บ่อยกว่าวัยอื่น ๆ วัยรุ่นบางคนจะมีอารมณ์รุนแรง พลุ้งพล่าน และแสดงการกระทำรุนแรงได้เมื่อ คับข้องใจ เช่น เตะ ต่อย ทำลายสิ่งของ ต่อสู้กันเป็นกลุ่มซึ่งพบในชุมชนเมืองใหญ่มากกว่าตามชนบท วัยรุ่นที่กระทำเช่นนี้โดยมากมาจากความโกรธแค้น ประกอบกับในสังคมมีตัวอย่างการกระทำรุนแรง และการทำลายสิ่งของให้พบเห็นอยู่บ่อย ๆ วัยรุ่นจึงเลียนแบบตัวอย่างจากสังคมดังกล่าว

สาเหตุของการกระทำรุนแรงของวัยรุ่น

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2549 : 379) ได้กล่าวถึง สาเหตุของปัญหาการยกพวกตีกันของวัยรุ่นว่าอาจมาจากหลาย ๆ สาเหตุรวมกัน ได้แก่

1. การรักพวกพ้อง หรือติดเพื่อน
2. การต้องการความยุติธรรมจากสังคม จากครู จากโรงเรียน จากเพื่อนร่วมวัย
3. การหาอุดมการณ์ทางสังคม
4. ความกดดันทางจิตใจจากที่บ้าน หรือโรงเรียน
5. การต้องการเป็นคนเด่น เป็นวีรบุรุษ
6. การหาความรักความนิยมนิยมขึ้นจากเพื่อน
7. การแสดงหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ตื่นเต้นเร้าใจ
8. ความต้องการแก้แค้น
9. ความต้องการรักษาศักดิ์ศรีแห่งกลุ่ม
10. การเลียนแบบจากรุ่นพี่และหรือเพื่อน จากเรื่องราวที่ได้พบเห็นในโทรทัศน์ วิดีโอ และหนังสือ
11. ความต้องการพิสูจน์ศักดิ์ศรีความเป็นชาย เป็นต้น

อุไร สุมาริธรรม (2545 : 103) ได้ศึกษาถึงสาเหตุของการทะเลาะวิวาท ดังนี้

1. การรักพรรคพวก เพื่อนพ้อง ในวัยรุ่นเป็นช่วงที่ให้ความสำคัญกับเพื่อน เมื่อเพื่อนมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับใครหรือกลุ่มใดก็จะเดือนร้อนแทน นำไปสู่การหาวิธีเพื่อล้างแค้นอาจเป็นการยกพวกไปถล่ม ตะลุมบอนฝ่ายตรงข้าม
2. การปกป้อง รักษาศักดิ์ศรี ไม่ว่าจะ เป็นของกลุ่ม ของสถาบัน หรือของตนเอง เมื่อเห็นว่าอีกฝ่ายกระทำย่ำยี เหยียดหยามศักดิ์ศรีของฝ่ายตนก็จะเกิดความโกรธแค้น จึงรวมกลุ่มเพื่อไปแสดงพลังให้อีกฝ่ายยอมรับ หรือเห็นว่าสถาบันของตนและกลุ่มของตนมีศักดิ์ศรี แต่เกิดมาจากอารมณ์ที่วู่วาม มักเป็นการแสดงศักดิ์ศรีด้วยการใช้กำลัง นำไปสู่การทะเลาะวิวาทอันก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ
3. แสวงหาการยอมรับ ความชื่นชมจากกลุ่มเพื่อน เมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปแก้แค้นฝ่ายตรงข้าม ถึงแม้ไม่เห็นด้วยวัยรุ่นก็ยอมตามไปเพราะกลัวเพื่อนไม่ยอมรับ กลัวเพื่อนกล่าวหาว่าไม่กล้าหาญ ไม่ใช่ลูกผู้ชาย
4. การอยากทดลองหาประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้น ยิ่งหากว่าเป็นประสบการณ์ที่กล่าวถึงการพิสูจน์การเป็นลูกผู้ชาย วัยรุ่นก็อาจจะเข้าร่วมในการทะเลาะวิวาทนั้นด้วย
5. การเลียนแบบจากรุ่นพี่ หรือมาจากเรื่องราวที่พบเห็นในละคร โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อมวลชนอื่น ๆ

สมทรัพย์ สุขอนันต์ (2546) ได้สรุปสาเหตุของปัญหาโดยรวมของการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

1. ตัววัยรุ่นเอง เนื่องจากวัยรุ่นเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญต่อชีวิต จึงมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ เป็นต้นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรงและผันผวนแปรเปลี่ยนได้ง่าย มีพัฒนาการทางเพศเกิดขึ้น ทำให้อยากรู้ อยากเห็น และสนใจเรื่องเพศมากกว่าวัยเด็ก มีสรีระที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมตามอิทธิพลของฮอร์โมนทางเพศที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่ในวัยนี้ วัยรุ่นมีพัฒนาการทางสมองเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ ทำให้คิดหาสาเหตุผลต่าง ๆ ได้ไม่แพ้ผู้ใหญ่ เป็นวัยกำลังแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตนหรือกำลังค้นหาตนเองว่าตัวเองชอบอะไร มีความสามารถในเรื่องอะไร อยากรู้อะไร เป็นวัยที่ชอบเลียนแบบ อยากรอง ให้ความสำคัญต่อเพื่อนสูงมาก ขอมทำแทบทุกอย่างเพื่อให้เพื่อนยอมรับและนับถือตนเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม เริ่มต่อต้านอำนาจผู้ใหญ่เริ่มมีโลกของตนเอง ต้องการความเป็นส่วนตัวไม่ชอบให้ผู้ใหญ่เข้าไปสอดรู้สอดเห็นในเรื่องตนเองมากนัก และด้วยเหตุที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่นี้ทำให้วัยรุ่นมีความสับสนในตนเองด้วย ไม่แน่ใจว่าเมื่อใดจะทำตัวเป็นเด็ก เมื่อใดควรจะเป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้างก็มีส่วนทำให้วัยรุ่นสับสนในบทบาทของเขามากขึ้นด้วย

2. สภาพครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ขาดความเข้าใจ สื่อสารกันไม่ได้ ไม่มีเวลาให้กับลูก ไม่รับฟังความคิดเห็นของลูก ขาดหวังในตัวลูกมากเกินไปหรือปกป้องลูกมากเกินไปจนลูกไม่รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง บิดามารดาใช้เงินหรือวัตถุสิ่งของเป็นเครื่องมือในการแสดงความรักต่อลูกเพื่อชดเชยบางสิ่งบางอย่างที่ตนไม่สามารถให้ลูกได้ รวมไปถึงภาวะครอบครัวแตกแยก บิดามารดาขาดวุฒิภาวะ ตัดขาดเสพติด ตกงาน มีการทะเลาะเบาะแว้งกันในครอบครัวใช้กำลังและวาจาประทุษร้ายกันเป็นประจำ สอดคล้องกับการศึกษาของ Johnson (จอห์นสัน 1996 : 68, อ้างถึงใน ธรรมนูญ จิตต์สงวน 2543 : 78) พบว่าปฏิกริยาก่อนการหย่าร้างของบิดามารดาเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อครอบครัว เนื่องจากมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของบิดาและมารดา และพัฒนาการของบุตรที่เข้าสู่วัยรุ่นทั้งด้านบุคลิกภาพ และสุขภาพจิต และการที่สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยนั้น เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมตามมา

3. อิทธิพลของสื่อ สื่อที่รุนแรงมีให้เห็นอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือการ์ตูน หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต เกมต่าง ๆ นอกจากนี้สื่อที่นำเสนอเรื่องราวทางเพศก็มีมากมาย และวัยรุ่นก็สามารถบริโภคสื่อเหล่านี้ได้ตลอดเวลาเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นในบ้านหรือนอกบ้าน วัยรุ่นบางคนหมกมุ่นและใช้เวลาเพื่อการเล่นเกม หรือการเล่นอินเทอร์เน็ตอย่างเอาเป็นเอาตาย ไม่หลับไม่นอน ไม่ทำการบ้าน ไม่ใส่ใจการเรียน แยกแยะไม่ได้ว่าจะไรควร ไม่ควร ชินต่อความรุนแรงหรือมุ่งเอาชนะผู้อื่นเหมือนกับการเล่นเกมซึ่มซับเอาโลกของเกมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นำมาซึ่งปัญหาความรุนแรง ปัญหาทางเพศ การเลียนแบบที่ผิด ๆ ตลอดจนการประกอบอาชญากรรมของวัยรุ่นมากมาย

4. อิทธิพลของเพื่อนดังกล่าว ซึ่งกล่าวในตอนต้นแล้วว่าวัยรุ่นต้องการการยอมรับและให้ความสำคัญกับเพื่อนสูงมาก มีการเลียนแบบพฤติกรรมระหว่างกัน ทำตามกันบางครั้งต้องจำใจทำพฤติกรรมนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่ตนไม่เต็มใจที่จะทำ เพราะเพื่อจะได้ไม่แปลกแยกจากกลุ่ม และเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับตน และจากคั่นคว้าและการสำรวจความคิดเห็นของวัยรุ่นต่าง ๆ อิทธิพลของเพื่อนที่มีผลต่อการกระทำผิดของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านความรุนแรงยกพวกตีกัน การเสพยาเสพติด มีพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร การค้าประเวณี เพื่อนมีอิทธิพลทั้งสิ้น

5. สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น การมีสถานบันเทิงในลักษณะที่ยั่วยุในรูปแบบต่าง ๆ มากมายทั่วทุกแห่ง นับตั้งแต่คาราโอเกะ ผับ และสถานอื่น ๆ ที่เปิดโอกาสให้วัยรุ่น ได้จับกลุ่มมั่วสุมเพื่อทำพฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ หรือชักชวนกับทำอะไรรนอกนอกรทางวัยรุ่นไทยสามารถซื้อเหล้าหรือซื้อเบียร์ได้ทุกแห่งและทุกสถานที่ เพราะไม่มีการเข้มงวดกวดขันแต่อย่างใด ในสังคมที่เน้นวัตถุเป็นสำคัญนั้น ความถูกต้อง คุณค่า ความดีงาม บางอย่างของวิถีการดำรงชีวิต และการปฏิบัติตนของคนมีความสับสนไปด้วย ด้วยการที่คนมุ่งไปซึ่งความได้มาของวัตถุต่าง ๆ

เพื่อสนองความพึงพอใจ ไม่ว่าจะสิ่งนั้นจะจำเป็นหรือไม่ก็ตาม เช่น การสวมใส่เฟอร์นิเจอร์ราคาแพง ๆ เครื่องแต่งกายที่มียี่ห้อ กระเป๋า รองเท้าจากต่างประเทศ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ล่าสุด การรับประทานอาหารตามห้างสรรพสินค้า หรือการเที่ยวสถานบันเทิงต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ครอบครัวยุคหนึ่งครอบครัวยุคหนึ่งที่มีสภาพเศรษฐกิจไม่เพียงพอที่ไม่สามารถสนองความต้องการของวัยรุ่นได้ วัยรุ่นบางคนจึงต้องดิ้นรนสนองความต้องการของตนเองด้วยการหาเงินมาซื้อของเหล่านี้ โดยไม่คำนึงถึงว่าจะหาเงินมาได้โดยวิธีใด เช่น การขายบริการทางเพศ การลักขโมย การขายยาเสพติด การเล่นเกมพนัน เป็นต้น

จากการศึกษาสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องประสบความยุ่งยากและมีปัญหาต่าง ๆ มากมาย และมีความลำบากในการปรับตัว เพราะเป็นช่วงของวัยคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรม การแสดงออก และการปรับตัวของวัยรุ่นในการใช้ชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีค่านิยมต่าง ๆ เข้ามาในสังคมปัจจุบัน รวมถึงเกิดจากสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น และขาดคำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ยังเกิดจากการได้รับอิทธิพลจากสื่อที่มีข้อมูลข่าวสารในทางที่ไม่เหมาะสมช่วยทำให้เกิดการกระทำรุนแรง รวมถึงการได้รับอิทธิพลจากเพื่อนในการถูกชักจูงหรือการปฏิบัติตามเพื่อนในทางที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้ได้การยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรงในวัยรุ่น

จิรพัฒน์ พรหมสิทธิการ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา : ศึกษากรณีเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ความประพฤติก่อนหน้านี้มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการทะเลาะวิวาทอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เสนห์ เสถียรพงศ์ (2540, อ้างถึงใน เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์ และคณะ 2551 : 12) ได้ศึกษาการก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายของนักเรียนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าสาเหตุการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายส่วนใหญ่เป็นเรื่องขัดแย้งของนักศึกษารุ่นพี่ในอดีตและถ่ายทอดมายังรุ่นน้อง

วิบูลศักดิ์ ศันสนีย์เมธา (2545, อ้างถึงใน สร้อยแก้ว ดวงเบ็ญ และคณะ 2550 : 27) ได้ศึกษาการก่อพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 4 พบว่า พฤติกรรมรุนแรงที่พบสูงสุด ได้แก่ การโต้เถียงกันอย่างรุนแรงและการทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน โดยนักศึกษามักจะมีพฤติกรรมการขโมยทรัพย์สินของมีค่าของเพื่อนนักศึกษาด้วยกันเอง

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปสามารถสรุปการกระทำรุนแรงในวัยรุ่นนั้น เกิดได้จากปัจจัยหลายประการด้วยกัน อาทิ เกิดจากความขัดแย้งและการโต้เถียงกันในกลุ่มวัยรุ่น เกิดจากการลักขโมยทรัพย์สินสิ่งของของผู้อื่น เกิดจากการมีเพื่อนที่มักมีพฤติกรรมกระทำรุนแรง เกิดจากการทะเลาะวิวาทกันจากสาเหตุต่าง ๆ เป็นต้น

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรง ของนักเรียนวัยรุ่น

ความหมายของพฤติกรรมป้องกัน

การเกิดปัญหาต่าง ๆ ย่อมมีวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อระงับยับยั้งปัญหานั้น ๆ เสมอ แต่ไม่
ว่าปัญหานั้นจะมากหรือน้อย ก็จะส่งผลให้เกิดความเสียหายตามมาด้วยเช่นกัน หรืออาจเปรียบได้
กับคำว่า “วัวหายล้อมคอก” นั่นเอง ดังนั้น การป้องกันจึงมีค่าสำคัญในการจัดการกับปัญหาที่มี
แนวโน้มว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายนั้นเสียก่อน โดยมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกัน
ดังนี้

แลงลี (Langlie 1977) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกัน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลกระทำ
ด้วยความสมัครใจเพื่อเจตนาในการป้องกันการเกิดโรค ป้องกันความพิการ รวมทั้งการสืบค้นโรค
ขณะที่ยังไม่แสดงอาการของโรค

แฮริส และกูเตน (Harris and Guten 1979 : 28, อ้างถึงใน อลิสา จันทรเรือง : 47) ได้ให้
ความหมายของพฤติกรรมป้องกัน ว่าหมายถึง การกระทำของบุคคลที่ทำการเป็นปกติอย่าง
สม่ำเสมอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้อง ส่งเสริมหรือคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่

เบอเกอร์ และคณะ (Becker and other 1975 : 10-21) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกัน
หมายถึง การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมป้องกันหรือหลีกเลี่ยงจากการเป็นโรค บุคคลนั้นจะต้อง
เชื่อว่าเขามีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคแล้วจะเป็นอันตรายต่อชีวิตและพฤติกรรมที่ปฏิบัตินั้นจะเป็น
ประโยชน์แก่เขา แรงจูงใจให้ปฏิบัติพฤติกรรมจากปัจจัยร่วมอื่น ๆ ได้แก่ อายุ เพศ เป็นต้น และ
ปัจจัยกระตุ้น ได้แก่ข่าวสารความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ

จากการศึกษาความหมายของพฤติกรรมป้องกัน พอสรุปได้ว่า พฤติกรรม
การป้องกันเป็นพฤติกรรมกระทำต่าง ๆ ของบุคคลในการหลีกเลี่ยงต่อปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิด
โทษหรือก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง โดยปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรง

ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรงส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในกลุ่มพฤติกรรมอันธพาลโดยรวมไม่ใช่ในพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรงโดยเฉพาะ ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยป้องกันในกลุ่มพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรงยังไม่มีการศึกษาซ้ำอย่างเพียงพอ ที่จะสรุปได้ว่าปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลในการลดการกระทำรุนแรงอย่างแท้จริง แต่ข้อมูลจากการศึกษาพบว่าปัจจัยป้องกันสำหรับพฤติกรรมอันธพาลน่าจะเป็นปัจจัยป้องกันสำหรับพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรงได้ เช่นเดียวกัน (กรมสุขภาพจิต 2549 : 51-52) โดยปัจจัยที่สามารถป้องกันการกระทำรุนแรงนั้นมีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ทักษะคติไม่ยอมทนต่อการกระทำผิดและพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรงเป็นปัจจัยป้องกันที่สำคัญที่สุด ทักษะคติ ดังกล่าวแสดงว่าบุคคลให้ความสำคัญต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม และไม่ยอมรับการกระทำใด ๆ ที่ฝ่าฝืน บรรทัดฐานนั้น ส่วนปัจจัยอื่น เช่น สติปัญญาที่ดี เพศหญิง รวมทั้งการมีทักษะคติ การยึดถือและปฏิบัติตามค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมนั้น จากการวิจัยยังไม่พบว่าจะช่วยลดพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรง แต่พบว่าช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดพฤติกรรมอันธพาลหรือผิดกฎหมาย

2. ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว สัมพันธภาพที่อบอุ่นและเกื้อกูลระหว่างเด็กกับพ่อแม่หรือผู้ใหญ่คนอื่น เป็นปัจจัยที่ช่วยป้องกันจากพฤติกรรมอันธพาลแต่ผลในการลดพฤติกรรม กรรมการกระทำรุนแรงนั้นยังไม่มีความสำคัญ

3. ปัจจัยเกี่ยวกับเพื่อน การคบเพื่อนที่ไม่ชอบความรุนแรงจะป้องกันการมีพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรงในวัยหนุ่มสาว ส่วนการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเหมาะสมจะช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย

4. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน การอุทิศตนต่อการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะลดโอกาสเกิดการกระทำรุนแรงในวัยรุ่น วัยรุ่นที่อุทิศตนต่อการเรียนนับว่าเป็นผู้ที่ได้ยึดถือเอาค่านิยมเชิงบวกของสังคมไว้ในตน วัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวมักไม่ยุ่งเกี่ยวกับความรุนแรง ทั้งนี้เพราะเป็นสิ่งที่ขัดต่อทักษะคติและวิถีปฏิบัติของตน และเพราะจะเป็นการทำลายโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนของตน การเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมหรือที่สังคมยอมรับ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกับครอบครัว โรงเรียน กิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมทางศาสนา หรือกิจกรรมชุมชน เป็นปัจจัยป้องกันต่อพฤติกรรมอันธพาล การเข้าร่วมกิจกรรมกับครอบครัวและกิจกรรมชมรมของโรงเรียน นอกเหนือไปจากกิจกรรมกีฬา มีผลในการลดโอกาสเกิดพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรง แต่น้ำหนักของปัจจัยดังกล่าวค่อนข้างน้อย

5. ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน สำหรับปัจจัยเกี่ยวกับชุมชนที่จะลดโอกาสเกิดความรุนแรง นั้น จากการศึกษายังไม่พบปัจจัยที่มีน้ำหนักหรือมีนัยสำคัญ แม้ว่าบางการศึกษาจะกล่าวถึงปัจจัยหลายอย่าง เช่น โรงเรียนที่มีคุณภาพ การมีกิจกรรม นันทนาการ และการมีกฎหมายที่ดี เช่น กฎหมายควบคุมอาวุธปืน เป็นต้น

พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง

พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง คือการกระทำหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น เพื่อเป็นการสกัดกั้นไม่ให้เกิดปัญหา เป็นการเตรียมการเพื่อระงับปัญหาที่เกิดจากการกระทำรุนแรง โดยการให้ความสำคัญต่อการหลีกเลี่ยงต่อปัจจัยกระตุ้นต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิด การกระทำรุนแรง การปฏิเสธต่อการชักชวนให้เกิดการกระทำรุนแรง ตลอดจนการรู้จักจัดการกับอารมณ์ที่จะนำไปสู่การกระทำรุนแรง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น 3 ด้าน ได้แก่

1. การหลีกเลี่ยงปัจจัยกระตุ้นที่จะทำให้เกิดการกระทำรุนแรง ปัจจัยกระตุ้นหรือปัจจัยด้านสถานการณ์ที่ชักนำให้วัยรุ่นใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่มาจากความต้องการแก้แค้น ความโกรธและเกิดบันดาลโทสะ การเมาสุรา การประสอต่อทรัพย์ การถูกใช้หรือจ้างวาน ความศึคะนอง และการถูกเพื่อนชักชวน ตามลำดับ (พิทักษ์พงษ์ น้อยพิทักษ์ 2543)

2. การปฏิเสธเพื่อป้องกันการกระทำรุนแรง ซึ่งการปฏิเสธเป็นพฤติกรรมสำคัญอย่างมากในการป้องกันตนเองจากการกระทำต่าง ๆ ที่ไม่พึงประสงค์ จากสถานการณ์ที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องประสบ ซึ่งหากวัยรุ่นไม่มีทักษะหรือวิธีการที่เหมาะสมในการที่จะปฏิเสธคำชักชวน ก็จะรู้สึกว่าการปฏิเสธนั้นจะเป็นการทำลายความเป็นเพื่อน ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ก่อให้เกิดการกระทำรุนแรงต่าง ๆ ได้

3. ทักษะการปฏิเสธนั้น เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับวัยรุ่นที่ต้องเรียนรู้และฝึกฝน เนื่องจากวัยรุ่นจำนวนมากที่ต้องกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องและกระทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ แต่ต้องฝืนใจทำเพราะกลัวกลุ่มเพื่อนไม่ยอมรับ จำใจทำเพราะเกรงใจเพื่อน หรือไม่รู้จักปฏิเสธอย่างไร ซึ่งการปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลอันชอบธรรมและสามารถกระทำได้ ซึ่งการปฏิเสธมีรูปแบบดังต่อไปนี้ (อภินันท์ ปัญญาภาพ 2549 : 55)

3.1 ปฏิเสธอย่างจริงจังทั้งท่าทาง คำพูด และน้ำเสียง เพื่อแสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ

3.2 ใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล การอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น

3.3 การขอความเห็นชอบ และแสดงการขอบคุณเมื่อผู้ชักชวนยอมรับ

3.4 ถ้าถูกเข้าซื้อหรือถูกสับประมาท ไม่ควรหวั่นไหวกับคำพูด ควรยื่นหัตถ์ปฏิเสธ และหาทางออก โดยการเลือกวิธีต่อไปนี้

3.4.1 การปฏิเสธซ้ำ โดยไม่ต้องหาข้ออ้าง พร้อมทั้งหาทางเลี่ยงออกไป

3.4.2 การต่อรอง โดยการหากิจกรรมอื่นที่ดีกว่ามาทดแทน

3.4.3 การผัดผ่อน โดยขอยืดเวลาออกไป เพื่อให้ผู้ชักชวนเปลี่ยนความตั้งใจ

3.5 การจัดการกับอารมณ์เพื่อป้องกันการกระทำรุนแรง การจัดการกับอารมณ์นั้น เป็นสิ่งที่จะต้องมีความตั้งใจด้วยตนเองว่าจะปรับการแสดงออกทางอารมณ์ของตนไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งอาศัยการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เทคนิคที่จะช่วยในการฝึก ซึ่งเมื่อไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าจะพบกับอารมณ์ที่เข้ามาให้รับรู้อย่างไรบ้างในแต่ละวัย เราจึงควรหมั่นฝึกให้มึสติ คือ เมื่อมีสถานการณ์ เหตุการณ์เข้ากระทบทำให้ต้องเกิดความคิดและอารมณ์ที่ไม่ดี ก็ควรใช้สติในการคิดทบทวน พิจารณา เพื่อให้รู้เท่าทันต่ออารมณ์ และไม่ตกเป็นทางของอารมณ์นั้น ๆ โดยการกำหนดอารมณ์ และความรู้สึกของเราไม่ให้ส่งผลไปถึงการแสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้ (เทพ สงวนกิตติพันธุ์ 2549, อ้างถึงใน วรรัตน์ วิจารณ์ปริษา 2550 : 47)

3.5.1 ให้มีสติอยู่เสมอเพื่อควบคุมอารมณ์ที่รุนแรงให้คลายลง เช่น อารมณ์ โกรธ โมโห อิจฉาริษยา อารมณ์วิตกกังวล การใช้อารมณ์ของมนุษย์ หากใช้เพียงเล็กน้อยแล้ว พยายามควบคุมมันให้ได้โดยใช้ “สติ” หรือหลักธรรมะเข้ามาช่วยในการเผชิญกับเหตุการณ์หรือ ปัญหา ต่าง ๆ ก็จะทำให้เหตุการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ นั้น เป็นไปในทางที่ดีขึ้นได้ ในทางตรงกันข้ามหากผู้ใดใช้อารมณ์มากหรือรุนแรงเกินไป ก็อาจจะทำให้เหตุการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่ กลับเลวร้ายลงไปได้เช่นกัน

3.5.2 ใช้คำพูดแสดงความรู้สึกแทนการกระทำ เช่น โกรธเมื่อเพื่อนผิมนัด ไม่ควรแสดงออกโดยการตำหนิคำแต่ควรใช้คำพูดแทนว่า “ฉันโกรธมากที่เธอผิมนัดเมื่อวาน” หรือถูกเพื่อนตำหนิบางเรื่องที่ทำให้โกรธ ก็ไม่ควรแสดงออกโดยการทะเลาะกับเพื่อน แต่ควรใช้คำพูดแทนว่า “คำพูดของเธอทำให้ฉันรู้สึกโกรธมากและมันจะทำลายความเป็นเพื่อนของเราด้วย” เป็นต้น

3.5.3 ให้ยืดเวลาออกไปก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไรลงไป หรือพยายาม หลีกเลียงสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์รุนแรงหรืออารมณ์โกรธ โมโห โดยการใช้วิธีนับหนึ่งถึงสิบ หรือ ถึงร้อยในใจเพื่อยืดเวลาให้อารมณ์ที่รุนแรงลดลงจะช่วยให้การแสดงออกที่รุนแรงลดลงไปได้ หรืออาจจะใช้วิธีออกจากเหตุการณ์ตรงนั้นไปก่อน รอให้อารมณ์ลดความรุนแรงลงแล้วจึงกลับมาเผชิญเหตุการณ์นั้นอีกครั้ง ก็จะทำให้เรามีสติมากขึ้นในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ

3.5.4 การข่มใจ การให้อภัยและมองโลกในแง่ดี ให้คิดถึงเหตุผลที่จะเกิดขึ้น ถ้าเราแสดงออกหรือทำอะไรออกไปด้วยอารมณ์ที่รุนแรง รู้จักให้อภัยและพยายามฝึกมอง สิ่งที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ในด้านดีเสมอถ้าทำได้ จะทำให้เรามีอารมณ์ที่เป็นสุขมากยิ่งขึ้น หรือถ้าข่มใจไม่อยู่จริง ๆ ก็อาจใช้วิธีระบายออกโดยการเลี้ยงไปแสดงออกกับสิ่งอื่น ๆ แทน เช่น การเขียนสมุดบันทึก ระบายอารมณ์ การแอบร้องไห้ปลดปล่อยอารมณ์ หรือการต่อยติกระสอบทรายหรือตุ๊กตา เพื่อหยุดยั้งตนเองไม่ให้กระทำรุนแรงต่อผู้อื่น

3.6 เมื่อมีเรื่องทุกข์ใจหรือมีปัญหาต่าง ๆ ควรปรึกษาเพื่อนสนิทที่ไว้ใจได้หรือผู้ใหญ่ที่เราให้ความเคารพนับถือ การเก็บกดความทุกข์ใจหรือปัญหาต่าง ๆ ไว้ในใจตนเองอยู่เสมอเปรียบเสมือนลูกโป่งที่ถูกอัดอากาศเข้าไปเรื่อย ๆ หากไม่มีการปลดปล่อยลมออกมาเสียบ้าง ไม่นานลูกโป่งก็จะแตก เช่นเดียวกันหากคนเรามีแต่ความทุกข์ใจหรือความคับข้องใจที่เก็บสะสมไว้มากเกินไป สักวันหนึ่งก็อาจจะกลายเป็นโรคประสาทหรือโรคจิต หรืออาจแสดงพฤติกรรมการแสดงออกในทางที่รุนแรงได้

สุชา จันทรธัม (2542:118) ได้สรุปการจัดการกับอารมณ์เพื่อป้องกันการกระทำรุนแรง อาจทำได้ ดังนี้

1. ฝึกให้รู้จักระงับอารมณ์ที่รุนแรง โดยยึดหลักของความอดทนเป็นที่ตั้ง พยายามแสดงอารมณ์ให้พอเหมาะ พอดีตามกาลเทศะจนคิดเป็นนิสัย
2. พยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะก่อให้เกิดความตึงเครียดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เกิดความไม่สบายใจ หรือไม่พอใจ จะระบายอารมณ์ออกโดยเล่าให้ผู้ที่ไว้ใจฟัง จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ลงได้
4. สร้างอารมณ์ที่พึงประสงค์ให้เกิดมีขึ้น และตั้งใจที่จะสร้างอารมณ์ดีให้หมดไป เช่น ใช้เวลาว่างสำหรับทำงานอดิเรก เล่นดนตรี กีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ตนชอบ

การส่งเสริมสุขภาพจิต (ปริญญาภรณ์ ธนะบุญปวง 2549 : 34) เป็นการป้องกันปัญหาทางจิต สามารถนำมาเป็นแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมกระทำรุนแรง โดยการเริ่มที่ตนเอง มีวิธีการดังนี้

1. ฝึกควบคุมอารมณ์ ไม่ขาดสติโกรธจนลืมตัว หมั่นเตือนตัวเองอยู่เสมอว่าคนที่กลัวเสียศักดิ์ศรี คือ คนที่มีปมด้อย คนที่ขาดเหตุผลคือคนโง่ และคนที่ไม่รู้จักให้อภัยผู้อื่น คือ คนเห็นแก่ตัว

2. สะสมไมตรี มองผู้อื่นในแง่ดีจะทำให้สร้างมิตรได้ง่าย ควรจำไว้ว่าคนยอมทั้งด้านดีและไม่ดี ไม่มีใครสมบูรณ์แบบไปทุกอย่างและไม่มีใครอยากให้เห็นด้านไม่ดีของตน การรู้จักมองด้านดีของผู้อื่น และยกย่องชมเชยจะทำให้เกิดมิตรและเป็นผลดีต่อตนเอง

3. ไม่นี้อุปสรรค การดำเนินชีวิตย่อมมีอุปสรรคบ้างเป็นธรรมดา เช่น ต้องพบกับปัญหา พบความสมหวังและผิดหวัง เป็นต้น ไม่ควรยอมแพ้หรือหนีอุปสรรคง่าย ๆ แต่ควรจะอดทนพยายามใช้เหตุผลแก้ไขผ่อนปรนสถานการณ์ อุปสรรคทุกอย่างย่อมมีทางแก้ไขได้เสมอไป แต่จะแก้ไขได้มากหรือน้อย เร็วหรือช้าเท่านั้นเอง

4. รู้จักฝึกใจ ต้องหมั่นฝึกจิตใจให้มีความมั่นคงและยุติธรรม ด้วยการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พยายามเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ไม่ถือความคิดของตนเองว่าถูกต้องเสมอไปและยอมให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น

5. ฝึเสริมคุณค่า การสร้างคุณค่าในตนเอง คือ ทำตนให้เป็นประโยชน์ โดยหาโอกาสช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวม และทำบุญทำทานด้วยความจริงใจไม่หวังผลตอบแทน

6. หาความสุข สุขชีวิตจะมีความสุขได้ถ้ารู้จักลดความตึงเครียด โดยสร้างอารมณ์ขันให้เกิดขึ้น หาโอกาสพักผ่อนหย่อนใจให้เพลิดเพลินไปกับกิจกรรม เช่น การใช้เวลาว่างในการดูภาพยนตร์เพื่อผ่อนคลายความเครียด การร้องเพลง การไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในวันหยุด การออกกำลังกายการเล่นกีฬาหรือการทำงานอดิเรกต่าง ๆ และการทำจิตใจให้สงบ ด้วยการฝึกสมาธิ การทำจิตใจให้ว่าง การฟังธรรม การอ่านหนังสือธรรมะ หรือการทำกิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น

จากการได้ศึกษาเอกสาร และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้เห็นถึงลักษณะ สาเหตุ และที่มาของปัญหาที่เกิดการกระทำรุนแรงในนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญในการป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นดังกล่าว และได้คำนึงถึงการพัฒนาเพิ่มศักยภาพให้กับตัวบุคคล นั่นคือ การให้บุคคลมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของตนเอง อันจะช่วยช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง หรือการแตกแยกของสังคมและประเทศชาติได้ต่อไปในภายภาคหน้า ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกัน และการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงได้สรุปความหมายของพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในการศึกษาวิจัยว่า การกระทำหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น เพื่อเป็นการสกัดกั้นไม่ให้เกิดปัญหา เป็นการเตรียมการเพื่อระงับปัญหาที่เกิดจากการกระทำรุนแรง ซึ่งได้แก่

1. การหลีกเลี่ยงปัจจัยกระตุ้นที่จะทำให้เกิดการกระทำรุนแรง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่สามารถหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์หรือตัวกระตุ้นที่เป็นปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดการกระทำรุนแรง เช่น การที่นักเรียนไม่กลั่นแกล้ง รังแก ลักขโมยสิ่งของของเพื่อน ไม่ใช่วาจาหยาบคายหยอกล้อขู่ขู่เพื่อน ไม่คบเพื่อนที่มีนิสัยเกรงขอมกลั่นแกล้งรังแกผู้อื่น ไม่คบเพื่อนที่ชอบใช้วาจาหยาบคายขู่ขู่ผู้อื่น หลีกเลี่ยงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่าง ๆ หลีกเลี่ยงการเที่ยวกลางคืน ตลอดจนหลีกเลี่ยงการยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดที่ก่อให้เกิดการมีเมมาทุกชนิด

2. การปฏิเสธเพื่อป้องกันการกระทำรุนแรง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนที่สามารถหลีกเลี่ยงการชักชวนให้กระทำรุนแรง หรือการชักชวนให้ทำในสิ่งที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำรุนแรง โดยการพูดหรือแสดงท่าทางปฏิเสธอย่างมีเหตุผลจริงจัง โดยไม่ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3. การจัดการกับอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ของตนเองอย่างเหมาะสม หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อระงับหรือควบคุมอารมณ์โกรธ อารมณ์โมโห อารมณ์หงุดหงิด เพื่อป้องกันการกระทำรุนแรงเมื่อมีบุคคลหรือสถานการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดปัจจัยเสี่ยงทำให้เกิดการกระทำรุนแรงได้ เช่น นับ 1-10 เมื่อรู้สึกวุ่นวายกำลังโกรธหรือโมโห การเขียนบันทึกเพื่อระบายอารมณ์โกรธ การแจ้งครูประจำชั้นหรือปรึกษาผู้อื่นเพื่อจัดการกับบุคคลที่ขู่ขู่ให้เกิดอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจ การหากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อระบายอารมณ์เมื่อรู้สึกโกรธ เช่น การเล่นกีฬา การเล่นเกมดนตรี การฟังเพลง เป็นต้น

จากการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมป้องกันการเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังเข้าสู่วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมถึงเป็นวัยที่กำลังหาเอกลักษณ์และบุคคลที่ตนจะยึดหรือปฏิบัติตามเป็นแบบอย่าง ดังนั้นหากนักเรียนวัยรุ่นมีพฤติกรรมป้องกันการตนเองจากการกระทำรุนแรง ก็ย่อมส่งผลดีต่อสังคมในภายภาคหน้า ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม คือ การหลีกเลี่ยงปัจจัยกระตุ้นที่จะทำให้เกิดการกระทำรุนแรง การปฏิเสธเพื่อป้องกันการกระทำรุนแรง การจัดการกับอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ของตนเองอย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น โดยตรงนั้นยังไม่มีการศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการศึกษาที่ใกล้เคียงโดยอิงแนวทางการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการตนเองในปัจจัยต่าง ๆ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และ

เพื่อปรับพฤติกรรมบุคคล โดยสอดคล้องและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ดังต่อไปนี้

พัชรีย์ มีชำนานู (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาประสิทธิผลโปรแกรมสุขศึกษาในการประยุกต์ทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสีกัน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 64 คน พบว่า ทักษะการปฏิเสธ การชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นวนันท์ กิจทวี (2541, อ้างถึงใน วรารัตน์ วิจารณ์ปริชา 2550 : 66) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้า กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีทักษะการจัดการอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดอย (Doi 1993, อ้างถึงใน พัทธวี มีชำนานู 2547 : 60) ได้ศึกษาโปรแกรมป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียนของเด็กนักเรียนในสถานศึกษาระดับเกรด 7 โดยใช้รูปแบบจิตวิทยาสังคม รวมทั้งสอนทักษะการปฏิเสธเพื่อต้านการสูบบุหรี่ของสังคม พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการปฏิเสธมากขึ้นและหลังจากติดตามผลหลังจากการจัดกิจกรรม 1 เดือน และ 1 ปี พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองยังไม่สูบบุหรี่เช่นเดิม

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนรู้จักการจัดการกับอารมณ์ มีทักษะในการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงการชักนำให้เข้าร่วมกระทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม ทำให้นักเรียนสามารถลดการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า การที่นักเรียนวัยรุ่นหลีกเลี่ยงต่อปัจจัยกระตุ้นต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการกระทำรุนแรง และการที่นักเรียนวัยรุ่นปฏิเสธต่อการชักชวนให้เกิดการกระทำรุนแรง ตลอดจนนักเรียนวัยรุ่นรู้จักจัดการกับอารมณ์ที่จะนำไปสู่การกระทำรุนแรง สามารถเป็นปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว

ความหมายของสัมพันธ์ภาพภายในครอบครัว

สัมพันธ์ภาพครอบครัวในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาการใช้เวลาร่วมกันของสมาชิกภายในครอบครัว การแสดงออกถึงความรักความผูกพันอันดีของสมาชิกในครอบครัว

การแสดงบทบาทที่เหมาะสมของสมาชิกภายในครอบครัวในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายที่สอดคล้องกับขอบเขตที่กำหนดไว้ในกรณีนี้

สุพัชรีย์ หนูใหญ่ (2544 : 3) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพภายในครอบครัวว่า หมายถึง ความผูกพัน รักใคร่ สามัคคีในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจและช่วยเหลือกัน ได้ทำกิจกรรมที่พึงพอใจร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิก บิดามารดาเลี้ยงดูบุตร โดยให้อิสระทางความคิด และการแสดงออก ไม่ค่อยควบคุม หรือบังคับบุตรมากเกินไป เลี้ยงดูแบบมีเหตุผล และมีความสุขในครอบครัว

พิไลวรรณ มะนะสุทธิ์ (2544 : 10) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพภายในครอบครัวว่า หมายถึง การที่บุคคลสามารถสร้างสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง ความผูกพัน รักใคร่ ความสนิทสนม กลมเกลียว ความคุ้นเคยใกล้ชิดกันในครอบครัว

สุทธิลักษณ์ นาคสุสุข (2544 : 38) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพภายในครอบครัวเอาไว้ว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัว หมายถึง การแสดงออกของพ่อแม่ที่มีต่อลูกในการดำเนินชีวิตภายในครอบครัว เช่น การวางแผนร่วมกันในการเลี้ยงดู การมีส่วนร่วมในกิจกรรมในบ้าน การติดต่อพูดคุยสื่อสารอย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน การไว้ใจเอาใจใส่ดูแล มีความผูกพันมีเวลาให้ครอบครัวอย่างเหมาะสม มีความรักความเอื้ออาทร และการให้อภัย

สำหรับสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการป้องกัน การกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพภายในครอบครัวในการศึกษาครั้งนี้ว่า สัมพันธภาพ หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวให้การยอมรับในตัวนักเรียนในด้านความรัก ความผูกพันสนิทสนม ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับและยกย่องนักเรียนด้วยความเหมาะสม มีเวลาใกล้ชิดพูดคุยรับฟังปัญหา และเหตุผลซึ่งกันและกัน ใน รวมถึงมีการร่วมกันคิดและตัดสินใจในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น การพูดคุยปรึกษากันหาวิธีในเรื่องต่าง ๆ การทำกิจกรรมร่วมกันในวันหยุด การไปเที่ยวพักผ่อนด้วยกัน การปรับทุกข์ในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยอมรับเหตุผลในความคิดเห็นและการกระทำของกันและกันอย่างเข้าใจ

องค์ประกอบของสัมพันธภาพภายในครอบครัว

สัมพันธภาพที่อบอุ่นในครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความอบอุ่น สามารถสืบทอดและดำรงความเป็นครอบครัว กล่าวคือ เมื่อครอบครัวมีความรัก ความอบอุ่นแล้ว สมาชิกในครอบครัวก็ย่อมจะมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเต็มที่

ปริยา บำรุงเสนา (2545 : 38, อ้างถึงใน จำลอง ลิลัน 2551 : 36) ได้กล่าวถึง ลักษณะของสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ควรจะประกอบด้วยลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน หมายถึง การมีเวลาพูดคุย สามารถพูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง เข้าใจกันและเปิดเผย ร่วมกันรู้เรื่องราวความรู้สึกของกันและกัน โดยไม่ต้องปกปิด
2. ความผูกพันและการสนับสนุนระหว่างกัน หมายถึง การพักผ่อนร่วมกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน และแสดงความห่วงใยในสวัสดิการของกันและกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้จักส่งเสริมและแบ่งเบาความทุกข์ของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่ทอดทิ้ง
3. ความเชื่อถือและชื่นชมคุณค่าของกันและกัน หมายถึง การมีความเชื่อถือในสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติ ไม่หว่านระแวงกัน ไม่ละเมิดสิทธิของแต่ละคน มีความพึงพอใจ ชื่นชม และศรัทธา เลื่อมใสซึ่งกันและกัน
4. ความสอดคล้องในการปฏิบัติต่อกัน หมายถึง การยอมรับในความคิดเห็นยอมรับกฎเกณฑ์มาตรฐานของบุคคลในครอบครัว ไม่เข้มงวดในระเบียบวินัย และข้อจำกัดมากเกินไป

แนวทางในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว

ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพดีระหว่างกันเป็นครอบครัวที่มีความสุข และการมีความสุขนี้ทำให้สมาชิกภายในครอบครัวมีพัฒนาการในการรับรู้ตนเองในทางบวกและทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าสำหรับครอบครัวและของสังคม รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันภายในครอบครัวจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองพร้อมก็นำความคิดความรู้สึกต่อผู้อื่นในทางบวกไปใช้ในการปฏิบัติตนต่อสังคมภายนอกด้วย

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2538, อ้างถึงใน สุทธิลักษณ์ นาคสุสุข 2544 : 36-37) ได้ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยผ่านการสื่อสารในครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ 3 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารในชีวิตประจำวัน เป็นการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดต่อกันในชีวิตประจำวัน เช่น ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ความพอใจหรือไม่พอใจ ความกลัวหรือความวิตกกังวล ความคาดหวังและความปรารถนา หากการสื่อสารประเภทนี้เป็นไปด้วยดี ก็จะนำมาซึ่งความผูกพันในครอบครัวที่ใกล้ชิดกันมากขึ้น
2. การสื่อสารเพื่อแก้ปัญหาหรือการสื่อสาร เมื่อมีความต้องการที่แตกต่างกันขัดแย้งย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดาหรือแม้แต่ปัญหาภายในครอบครัว หากทั้งสองฝ่ายช่วยกันหาทางออกที่ดีไม่สะสมปัญหา ความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อครอบครัวก็จะทวีขึ้น

3. การสื่อสารในสถานการณ์ที่ยากลำบากในชีวิตครอบครัว จะมีบางสถานการณ์ที่ทั้งสองฝ่ายอยากสื่อสารกันให้เข้าใจเช่น ปัญหาเรื่องเพศ ปัญหาเรื่องบุคคลที่สาม การสื่อสารประเภทนี้มักจะมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเกิดอารมณ์และไม่พร้อมที่จะเข้าใจ การสื่อสารให้สถานการณ์เหล่านี้คลี่คลายจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

คลอซ และเคนเนล (Schiamberg 1988 : 156; citing Klaus and Kennell 1982, อ้างถึงใน นวรัตน์ ศรีรัฐเพชร 2539 : 22) กล่าวว่า พ่อแม่จะพัฒนาสัมพันธภาพกับลูกให้ประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่

1. บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยและอารมณ์ของพ่อแม่เอง
2. การตอบสนองของลูกที่มีต่อพ่อแม่ในวัยทารกที่เด็กยังไม่สามารถพูดได้ตอบได้ การตอบสนองของเด็กอาจแสดงได้โดยการร้องไห้หรือใช้สายตามอง เป็นต้น
3. ประสบการณ์ในวัยเด็กของพ่อและแม่รวมถึงประวัติสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของพ่อแม่ที่มีมาในอดีตด้วย
4. สัมพันธภาพระหว่างตัวพ่อแม่เอง เช่น พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันดีหรือไม่
5. ประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการคลอด
6. ค่านิยมทางวัฒนธรรมและทัศนคติทางสังคมในการดูแลลูก

จรรยา สุวรรณทัต (2523, อ้างถึงใน นุชลดดา โรจนประภาพรรณ 2541 : 5) สรุปแนวทางที่มีส่วนในการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวคือครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดสน ย่อมนำไปสู่ความสงบสุข เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานในครอบครัว
2. การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทั้งพ่อแม่และตัวเด็กเอง พ่อแม่ที่มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตรก็ควรทำโดยมีรากฐานจากเหตุและผล ไม่กระทำด้วยอารมณ์
3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติและลักษณะพื้นฐานของเด็ก พ่อแม่ที่พยายามเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโตและมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือ เมื่อเด็กเกิดปัญหาย่อมมีส่วนช่วยสร้างเสริมความสัมพันธอันดี
4. ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัย ปัจจัยนี้นับว่ามีอิทธิพลมากต่อบรรยากาศในครอบครัว โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความอดทนน้อยต่อการไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ อาจเป็นต้นเหตุให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูก

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะกุล (2530 : 5-7) ได้รวบรวมลักษณะของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมีลักษณะ 6 ประการ คือ

1. การชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว ความพึงพอใจ ชื่นชมและเห็นคุณค่าของกันและกัน ครอบครัวควรจะได้มีการแสดงออกอย่างชัดเจน เมื่อคนในครอบครัวแสดงความรู้สึกแสดงการกระทำที่พึงพอใจคนอื่น ๆ ที่ตระหนักในคุณค่าซึ่งกันและกันแล้วเปรียบเสมือนเป็นพื้นฐานของความอบอุ่นและมั่นคงในครอบครัว รวมทั้งยังเป็นการหล่อหลอมสมาชิกในครอบครัวให้มีทัศนคติมองสังคมส่วนรวมในแง่ดีด้วย

2. การมีเวลาอยู่ร่วมกัน การที่ทุกคนในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกันและเป็นกิจกรรมที่ทุกคนพอใจ มิใช่เพราะการบังคับหรือความบังเอิญจะพัฒนาให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีมากยิ่งขึ้น

3. การมีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกัน สมาชิกครอบครัวที่สัมพันธ์กันอย่างมีคุณภาพมักจะมีพันธะดังกล่าวนี้อยู่ในระดับสูง กล่าวคือคนในครอบครัวรู้สึกเป็นพันธะที่ต้องส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่นในครอบครัวได้มีความสุขและมีสวัสดิภาพที่ดีเป็นการห่วงใยซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง

4. การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นอย่างดี มีเวลาสำหรับการพูดคุยกันเสมอ โดยจะพูดคุยรับรู้เรื่องราวกันโดยตรง ไม่ปกปิด ไม่เก็บไว้ในใจหรือไม่จำเป็นต้องรับรู้เรื่องราวของบุคคลอื่นในครอบครัว โดยอาศัยบุคคลที่สามหรือบุคคลภายนอกครอบครัวเป็นสื่อ

5. การที่ครอบครัวมีศรัทธาต่อศาสนาอย่างแรงกล้า คุณลักษณะแบบนี้มักพบในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง บุคคลในครอบครัวมักจะมีกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกัน เช่น ไปเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์พร้อมกันหรือเข้าวัดฟังพระเทศน์ร่วมกันหลายครอบครัวที่พบอาจมีส่วนจัดตั้งองค์กรศาสนา เช่น สร้างวัดหรือเป็นธุระให้กับศาสนา เป็นต้น การที่คนในครอบครัวมีศรัทธาต่อศาสนาทำให้มีสติ มีความอดทนต่อกัน มีการให้อภัยต่อผู้อื่นสูง ระวังความโกรธได้เร็ว และรู้จักที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม

6. การมีสมรรถนะจัดการกับวิกฤตการณ์ในครอบครัวได้อย่างดีครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีคุณภาพมักจะมีวิธีการที่ดีในการแก้ปัญหาหรือกู้สถานการณ์ที่วิกฤตให้กลับคืนสู่สภาพที่ดีเช่นเดิมได้ ทุกคนในครอบครัวจะร่วมกันต่อสู้กับปัญหา ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และร่วมกันคลี่คลายปัญหาได้

วัยรุ่นกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว

กฤษณี คำชาย (2547 : 77) กล่าวว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัวของเด็กวัยต่าง ๆ จะเปลี่ยนไปตามวัย ซึ่งในวัยรุ่นเด็กจะเริ่มแยกตัวจากครอบครัวสู่สังคมมากขึ้น สิ่งหนึ่งที่มักจะเกิดกับ

วัยรุ่นได้แก่ การมีความขัดแย้งกับบิดามารดา แต่ไม่ได้หมายความว่าวัยรุ่นจะไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวเลย ความจริงคือวัยรุ่นส่วนใหญ่ยังรู้สึกใกล้ชิดกับพ่อแม่ ยังต้องการความเห็นและการยอมรับจากพ่อแม่อยู่ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการเป็นอิสระและต้องการเป็นตัวของตัวเองด้วย สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูกในวัยรุ่นมีความแตกต่างไปจากในวัยเด็กอย่างชัดเจน วัยรุ่นมีลักษณะธรรมชาติตามวัยของตน ได้แก่ ความรู้สึกหรือความต้องการที่จะได้มาซึ่งความเป็นอิสระเสรี ต้องการคิดเอง กระทำเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง ธรรมชาติเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นประพฤติตนไปในทิศทางที่แตกต่างไปจากวัยเด็ก ในวัยเด็กเขาจะไม่แสดงอาการต่อต้านพ่อแม่ให้เห็นอย่างชัดเจนเหมือนระยะวัยรุ่น ถ้าปล่อยให้ปัญหาคือความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่และลูก วัยรุ่นเพิ่มขึ้นก็จะเป็นการทำลายสัมพันธภาพที่ดีของครอบครัวลงไปได้ สาเหตุของความขัดแย้งโดยทั่วไประหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่นมีดังนี้ (Schiamberg 1988, อ้างถึงใน นวรัตน์ ศรีรัฐเพชร 2539 : 24-25)

1. เกิดจากความแตกต่างในเรื่องของประสบการณ์วัยรุ่นในแต่ละยุคสมัยต่างก็มีความแตกต่างไปจากวัยรุ่นในสมัยพ่อแม่ของตน ประสบการณ์ของวัยรุ่นในแต่ละยุคที่ต่างกันอย่างนี้อาจนำมาซึ่งความแตกต่างทางการคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่า หรือลักษณะพฤติกรรมของวัยรุ่นที่ควรปฏิบัติได้

2. เกิดจากการขาดคำจำกัดความที่แน่ชัดในการถอนอำนาจของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก ถึงแม้พ่อแม่จะยอมรับว่าลูกเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นแล้ว แต่พ่อแม่ส่วนใหญ่ก็ยังใช้อำนาจที่ตนมีต่อพวกเขาเหมือนเช่นวัยเด็ก เนื่องจากยังไม่มีการเปรียบเทียบแผนที่แน่ชัดกำหนดว่าวัยรุ่นเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ตั้งแต่เมื่อไหร่

3. เกิดจากความแตกต่างทางจิตวิทยาและสังคมระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่ ทางด้านจิตวิทยาวัยรุ่นจะถูกมองว่าเป็นวัยแห่งอุดมการณ์ (Idealistic) ในขณะที่ผู้ใหญ่ถูกมองว่าเป็นวัยแห่งความเป็นจริง (Realistic) ที่สามารถจะทำอะไรที่คิดให้เป็นจริงได้มากกว่าการคิดฝัน ส่วนทางด้านสังคมก็มีความแตกต่างกันในบทบาทระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น เช่น พ่อแม่มีหน้าที่ควบคุมดูแลพัฒนาการของลูกในขณะที่ยังเป็นเด็กและวัยรุ่น ในขณะที่วัยรุ่นก็ต้องการประสบการณ์ที่อิสระเพื่อที่พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลตามที่เขาต้องการ

เฮอร์ลอค (Hurlock 1967, อ้างถึงใน กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ 2526 : 16) กล่าวว่า เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ร่างกายจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทำให้วัยรุ่นมีอารมณ์ไม่มั่นคง ถึงแม้บางครั้งพ่อแม่จะยอมรับแต่ก็ยังมีภาวะวิพากษ์วิจารณ์ และลงโทษเด็กอยู่จึงเกิดช่องว่างระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่ขึ้นมาเมื่อร่างกายมีความสมดุลวัยรุ่นจะเริ่มมีอารมณ์มั่นคงมากขึ้นสัมพันธภาพในครอบครัวก็จะเริ่มดีขึ้น จึงสรุปได้ว่าแนวโน้มของสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่นจะมีความเปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากในวัยเด็ก โดยในวัยเด็กสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูกมักจะดีกว่าวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นจะมี

ข้อขัดแย้งกับพ่อแม่มากขึ้น แต่ในที่สุดเมื่อวัยรุ่นสามารถพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองได้แล้ว สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ ลูกในวัยรุ่นก็มีแนวโน้มที่จะดีขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวนั้น เป็นรากฐานที่สำคัญในชีวิตของวัยรุ่น หากสมาชิกในครอบครัวให้การยอมรับในตัวนักเรียนในด้านความรัก ความผูกพันสนิทสนม ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับและยกย่องนักเรียนด้วยความเหมาะสม มีเวลาใกล้ชิดพูดคุยรับฟังปัญหา และเหตุผลซึ่งกันและกัน ใน รวมถึงมีการร่วมกันคิดและตัดสินใจในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น การพูดคุยปรึกษากันหาวิธีในเรื่องต่าง ๆ การทำกิจกรรมร่วมกันในวันหยุด การไปเที่ยวพักผ่อนด้วยกัน การปรับทุกข์ในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยอมรับเหตุผลในความคิดเห็นและการกระทำของกันและกันอย่างเข้าใจ ก็สามารถส่งเสริมให้วัยรุ่นเกิดการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัวเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว และพฤติกรรมป้องกันการป้องกันที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

สมพิศ สุขวิฑูรย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย พบว่า การมีครอบครัวอบอุ่น บิดามารดาอยู่ด้วยกันและมีความรัก ความเอื้ออาทรต่อกัน การได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องและการสนับสนุนที่ดีจากบิดามารดามีส่วนทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดยาเสพติดในระดับสูง

ปิยาพัทธ์ อารีญาติ (2549 : 145) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปริญญารัตน์ ฐนะบุญปวง (2549 : 117) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการทำร้ายตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการทำร้ายตนเองของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การที่ครอบครัวอบอุ่น บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีความรัก ความเอื้ออาทรต่อกัน การได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องและการสนับสนุนที่ดีจาก บิดามารดามีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมทางบวกต่าง ๆ ให้แก่วัยรุ่น รวมถึงพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการกระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและไม่พึงประสงค์ในสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัว เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นในครั้งนี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ของนักวิชาการหลายท่าน พบว่า ไม่มีนักวิชาการใดนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ไว้โดยเฉพาะ แต่มีการให้ความหมายเกี่ยวกับการอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ส่วนหนึ่ง และนำเสนอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองไว้เฉพาะส่วนหนึ่ง ด้วยข้อจำกัดนี้ ผู้วิจัยจึงขอให้ความหมายและแนวคิดทฤษฎีทั้งสองส่วน จากนั้นจึงนำมาสรุปเป็นแนวคิดเฉพาะกรณีที่ศึกษา คือ การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)

ความหมายของอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)

พระไตรปิฎก (เล่มที่ 11 : 292) ได้กล่าวถึง อกุศลมูล 3 (รากเหง้าของอกุศล, ต้นตอของความชั่ว) 3 ประการ ได้แก่

1. โลภะ คือ ความอยากได้ หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Greed
2. โทสะ คือ ความคิดประทุษร้าย หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Hatred
3. โมหะ คือ ความหลง หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Delusion

ซึ่งอกุศลมูล 3 ยังเป็นมูลเหตุสำคัญแห่งพฤติกรรมชั่ว โลก หรือรากเหง้าของบาปทุจริต 3 อย่าง คือ (กรมศาสนา 2545 : 32)

1. โลภะ คือ ความอยากได้ของผู้อื่น ความเห็นแก่ตัว การแสวงหาอำนาจ คิรินน เพื่อมีสิทธิเหนือสิ่งของ ๆ ผู้อื่น
2. โทสะ คือ การคิดประทุษร้าย มีจิตใจขุนเฉียว โหดร้าย หมายถึงทำร้ายผู้อื่นให้บาดเจ็บหรือถึงตาย
3. โมหะ คือ ความหลงไม่รู้จักจริง หลงผิด ไม่รู้แจ้งเห็นจริงตามข้อเท็จจริง

จากการศึกษาความหมายของอกุศลมูล 3 สามารถสรุปได้ว่า อกุศลมูล 3 คือ กิเลสที่ทำให้มนุษย์ต้องเผชิญอยู่ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ โลกะ คือ ความโลภ หรือความอยากได้สิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองมาครอบครอง โทสะ คือ ความโกรธ หรือความรู้สึกโกรธแค้นที่ได้รับสิ่งที่ตนไม่พึงพอใจ และโมหะ คือ ความหลง คือ ความมัวเมาติดยึดกับความไม่รู้ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ในสังคม

ความหมายของการควบคุมตนเอง (Self-control)

มีผู้วิจัยกล่าวถึงความหมายของการควบคุมตนเองไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

อะเวริลล์ (Averill 1973 : 286) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการควบคุมตนเองนั้น จะช่วยลดปฏิกิริยาตอบสนองจากความเครียด การควบคุมตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. ด้านพฤติกรรม หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้า
2. ด้านการคิด หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
3. ด้านการตัดสินใจ หมายถึง การเลือกตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งต่อเหตุการณ์

นั้น ๆ

ทอร์เซน และมาโฮนี (Thorensen and Mahoney 1974 : 2, อ้างถึงใน นวลฉวี ประเสริฐสุข และคณะ 2529 : 8) ได้ให้ความหมาย การควบคุมตนเองว่าหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมการกระทำของตนเอง โดยปราศจากการควบคุมของสิ่งเร้าภายนอก

โรส เซนบัม (Rosenbaum 1980 : 109-121, อ้างถึงใน นงนุช โรจนเลิศ 2533 : 18-19) กล่าวว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมด้วยเหตุผลและความอดทน เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ หรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ แม้เมื่อบุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดปัญหา ความขัดแย้งในจิตใจ ความสามารถดังกล่าว ประกอบด้วย

1. การใช้เหตุผล และคำพูดบอกตนเอง ในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และการกระทำ
2. การประยุกต์วิธีการมาใช้แก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้น เช่น การวางแผน การให้คำจำกัดความของปัญหา การประเมินตัวเลือก การคาดหมายสิ่งที่จะเกิดตามมา
3. การรับรู้ประสิทธิภาพการกระทำของตนเอง

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 328-355) กล่าวว่า การควบคุมตนเอง สรุปลงได้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยเลือกพฤติกรรมเป้าหมายและกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้ด้วยตัวเอง

จากการศึกษาความหมายของการควบคุมตนเอง ผู้วิจัยจึงได้ว่าสรุปความหมายของการควบคุมตนเอง ว่าการควบคุมตนเอง หมายถึง การระงับยับยั้งการแสดงออกของตนเองที่ไม่เหมาะสมต่อบุคคลอื่นทั้งทางกายและทางวาจา

แนวทางในการควบคุมตนเอง

ทอร์เซน และมาโฮนี (Thorensen and Mahoney 1974 : 16-22, อ้างถึงใน ไชยงค์ วรรณาม 2549 : 16-17) ได้สรุปกลแนวทางในการควบคุมตนเอง มี 2 กลวิธี ได้แก่

1. การควบคุมสิ่งเร้า คือ การที่บุคคลวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงตัวแปรในสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะพฤติกรรมเป้าหมาย เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าของบุคคลเสียใหม่ เพื่อที่จะกระตุ้นหรือลดพฤติกรรมของบุคคลนั้น เนื่องจากพฤติกรรมบางอย่างมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นการควบคุมพฤติกรรมจึงต้องควบคุมสิ่งเร้า เช่น หากไปเที่ยวกับเพื่อนกลุ่มนี้แล้วมักจะเกิดการทะเลาะวิวาท ดังนั้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมการกระทำ ความรุนแรง คือ ไม่ออกไปเที่ยวกับเพื่อนกลุ่มนี้ หรือเมื่อโดนเพื่อนหยอกล้อหรือแกล้งแล้วรู้สึกว่ามีอารมณ์โกรธ ควรออกจากสถานการณ์ตรงนั้นเพื่อป้องกันการทะเลาะวิวาท เป็นต้น

2. การควบคุมผลกระทบ คือ การให้ผลที่เกิดการกระทำพฤติกรรมมีผลกระทบต่อตนเอง หลังจากได้ทำพฤติกรรมเป้าหมายแล้วผลดังกล่าวเกิดจากการวางเงื่อนไขผลกระทบ หรือควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นตามหลังพฤติกรรมจากแนวคิดที่ว่าผลกระทบมีผลทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามแนวทางนี้จึงทำได้ด้วยการให้การเสริมแรง เมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์การเสริมแรงจะมีส่วนช่วยให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเพิ่มขึ้น และการให้การลงโทษเมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะมีผลทำให้บุคคลลดการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวลง

สกินเนอร์ (Skinner 1953, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2536 : 328-329) ได้แบ่งวิธีการที่คนเราใช้ในการควบคุมตนเองนั้น เป็น 8 วิธีการ ดังนี้

1. ใช้วิธีการยับยั้งทางร่างกาย เช่น การกัดริมฝีปากตนเองเพื่อไม่ให้หัวเราะหรือปิดตาตนเองเพื่อไม่ให้มองเห็น เป็นต้น

2. เปลี่ยนเงื่อนไขสิ่งเร้าหรือสัญญาณต่าง ๆ ที่ควบคุมพฤติกรรมที่ต้องการจะหลีกเลี่ยงนี้ เช่น การเลือกสถานที่ต่างอากาศ เพื่อหลีกเลี่ยงสัญญาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การจดยารายการนัดหรือจว้นที่สำคัญลงในปฏิทิน จะเป็นสิ่งเร้าให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างในเวลาต่อมา ดังนั้น การเปลี่ยนเงื่อนไขสิ่งเร้าหรือสัญญาณต่าง ๆ จะช่วยให้คนเราแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนามากขึ้น

3. ยุติการกระทำบางอย่าง เช่น การที่คนเรารับประทานอาหารกลางวันเพื่อที่จะรับประทานอาหารเช้าที่แสนจะอร่อยมากขึ้น หรืองดอาหารก่อนการแข่งขันกีฬา เป็นต้น

4. เปลี่ยนแปลงการตอบสนองทางอารมณ์บางครั้งเราอาจพบว่าการแสดงพฤติกรรมตามอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้นนำไปสู่ผลกรรมที่ไม่พอใจ จึงต้องเปลี่ยนแปลงการสนองตอบทางอารมณ์เสียใหม่ โดยการแสดงพฤติกรรมที่เคยแสดงออกเมื่อมีอารมณ์ดังกล่าว เช่น การเห็นหัวหน้างานเดินตกบันได เราอยากหัวเราะแต่เราต้องหยิกขาตนเองแทนเพราะถ้าเราหัวเราะออกมาอาจถูกหัวหน้างานลงโทษได้

5. ใช้เหตุการณ์ที่ไม่พึงพอใจในสภาพแวดล้อม เพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เช่น การตั้งนาฬิกาปลุก โดยที่เสียงนาฬิกาปลุกจะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่พึงพอใจ ทั้งนี้เพื่อทำให้สามารถไปทำงานได้ตรงเวลา

6. ใช้ยา แอลกอฮอล์ หรือสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ เพื่อควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เช่น การดื่มสุราเพื่อที่จะให้ลืมความทุกข์ หรือดื่มกาแฟเพื่อจะไม่ให้ง่วงนอนเวลาขับรถ

7. การให้การเสริมแรงหรือ การลงโทษบุคคลอาจสัญญากับตนเองว่าถ้าอ่านหนังสือจิตวิทยาจบแล้วจะไปดูโทรทัศน์หรือถ้าทำคะแนนสอบไม่ดี จะทำโทษตนเองโดยไม่ดูภาพยนตร์เป็นเวลา 1 เดือน เป็นต้น

8. ทำสิ่งอื่นแทนสิ่งที่กำลังทำอยู่โดยที่บุคคลจะเปลี่ยนไป แสดงพฤติกรรมอื่นแทนที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะนำคนไปสู่การรับผลกรรมที่ไม่พึงพอใจ เช่น การเปลี่ยนหัวข้อสนทนาเพื่อจะได้หลีกเลี่ยงการโต้เถียง เป็นต้น

โรเซนบัม (Rosenbaum 1980, อ้างถึงใน ชูลีรัตน์ สุวรรณทะ 2546 : 54-55) ได้สรุปลักษณะบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองประกอบด้วยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นดังนี้

1. การใช้ความคิด และการเตือนตนเอง (Self-statements) ในการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และทางร่างกาย เช่น การสังเกตตนเอง การประเมินตนเองจากข้อมูลที่มีการบันทึกด้วยตนเอง อาจจะมีการเสริมแรง โดยการให้รางวัลถ้ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. มีการประยุกต์กลวิธีในการแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้น นำมาใช้ในการควบคุมตนเอง เช่น การวางแผน การให้คำจำกัดความของปัญหา การประเมินทางเลือกต่าง ๆ และการคาดหมายถึงผลที่จะเกิดตามมา

3. มีความสามารถที่จะรอคอยผลรางวัลที่จะได้รับตอบแทน การอดได้ รอได้ ไม่กระทำสิ่งใดตามอำเภอใจ ไม่ทำอะไรตามใจตนเอง สามารถควบคุมความต้องการของตนเองได้

4. มีการรับรู้ความสามารถของตนในการควบคุมว่าจะสามารถทำงานหรือทำตามเป้าหมายที่ตนเองวางไว้ได้หรือไม่ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนจะสามารถทำให้มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองและอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของ การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ว่า การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) หมายถึง การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองและระงับยับยั้งการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมทั้งทางกายและทางวาจาเมื่อเกิดความโลภ โกรธ หลง อันจะส่งผลให้บุคคลรอบข้างไม่ต้องเกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ที่จะนำไปสู่การกระทำรุนแรงได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. โลภะ คือ การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองจากการกระทำอันเกิดจากความอยากได้ของของคนอื่นมาเป็นของตน จนอาจส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความไม่พอใจจนนำไปสู่การกระทำรุนแรงได้ เช่น การไม่แอบอ้างเอาความคิดความชอบของคนอื่นมาเป็นของตน การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้ลักขโมยสิ่งของของผู้อื่น การไม่ริดไถแย่งชิงเงินหรือทรัพย์สินต่าง ๆ ของผู้อื่นมาเป็นของตน การไม่ทุจริตเพื่อให้ตนได้คะแนนสูง ๆ ในการสอบ การไม่โกหกผู้ปกครองเรื่องค่าใช้จ่ายในการเรียนหรือไม่ขโมยเงินผู้ปกครองมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น

2. โทสะ คือ การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองจากการกระทำอันเกิดจากความรู้สึกโกรธแค้น ชุนเคืองใจ หรือบันดาลโทสะ จนอาจส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความไม่พอใจจนนำไปสู่การกระทำรุนแรง เช่น ไม่โกรธแค้นเมื่อตนถูกคนรักบอกเลิก ไม่ใช่เสียงตะคอกใส่เพื่อนเมื่อถูกเพื่อนวิจารณ์ข้อบกพร่องของตนเอง ไม่โกรธเมื่อสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อนที่ไม่ชอบหน้าไม่เจ็บใจเมื่อทีมของตนแข่งขันกีฬาแพ้ เป็นต้น

3. โมหะ คือ การที่นักเรียนสามารถควบคุมตนเองจากการกระทำอันเกิดจากความพลั่งเปลวขาดสติ ขาดความยั้งคิด หรือหลงผิด จนอาจส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความไม่พอใจจนนำไปสู่การกระทำรุนแรง เช่น ไม่พูดจาหยาบคายหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่นตามกลุ่มเพื่อน ไม่หนีเรียนไปที่สถานบันเทิงต่าง ๆ การปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้เสพสิ่งเสพติดหรือปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนให้กระทำการรุนแรงต่อผู้อื่น การไม่ซื้อสิ่งของฟุ่มเฟือยตามกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

ดังนั้น หากนักเรียนวัยรุ่นสามารถควบคุมตนเองได้ ก็สามารถลดการเกิดพฤติกรรม การกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นได้ โดยในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยเน้นการควบคุมตนเองใน อुकศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) คือ การควบคุมตนเองไม่ให้เกิดความ โลก โกรธ และหลง ของนักเรียนวัยรุ่น คั้งนั้น จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยจึงคาดว่าการควบคุมตนเองในอुकศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกัน การกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอुकศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)

จากทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอुकศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ยังไม่มีผู้วิจัยท่านใดได้ทำการศึกษาข้อมูลดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ ผู้วิจัย จึงขอนำการวิจัยที่มีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองในอुकศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)พบงานวิจัยสอดคล้อง ดังนี้

สุริยะ พันธุ์ดี (2536, อ้างถึงใน สุพัตรา พันธูร 2546 : 57) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการถ่ายทอดทางพุทธศาสนาในโรงเรียนกับจิตลักษณะ และพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2-5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จากโรงเรียนที่เน้นพุทธศาสนาภาค 2 โรงเรียน และเน้นพุทธศาสนาน้อย 2 โรงเรียน จำนวน 540 คน พบว่านักเรียนที่มีความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มาก มีการควบคุมตนเองสูง มีทัศนคติไม่ดีต่อการก้าวร้าวมาก และมีพฤติกรรมก้าวร่ววน้อย

ณัฐวัตร ลุณหงส์ (2543 : 161) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมตนเองกับการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัด สมุทรปราการ พบว่า นักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองสูงจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับการเรียน มีพฤติกรรมก้าวร่ววน้อย และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านอื่น ๆ น้อยกว่านักเรียนที่มีระดับการควบคุมตนเองต่ำ จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสูง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองตนเอง สรุปได้ว่า การควบคุมตนเองนั้นเป็นการสกัดกั้น ระวัง ตนเองไม่ให้กระทำในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยการบุคคล แต่ละคนมีความสามารถในการควบคุมตนเองแตกต่างกันออกไป ซึ่งการควบคุมตนเองใน อुकศลมูล 3 คือ การควบคุมตนเองจากความ โลก โกรธ และหลง จึงเป็นปัจจัยที่น่าสนใจปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง

ความหมายของการรับรู้

วิกา มาพบสุข (2540 : 232) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่า หมายถึง กระบวนการซึ่งบุคคลแปล หรือตีความหมายของการรู้สึกสัมผัสที่ได้รับจากตาเห็นภาพ จมูกได้กลิ่น หูได้ยินเสียง ผิวหนังรับสัมผัส ออกมาเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่มีความหมายหรือรู้จักเข้าใจได้ การที่มนุษย์สามารถจะแปลความหมายจากการรู้สึกสัมผัส และมีปฏิกิริยา

อลิสซา จันท์เรื่อง (2545 : 32) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่า หมายถึง ขบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐานของบุคคลที่เกิดจากการตีความหมายที่สมอง หรือความหมายของข้อมูลที่ได้สัมผัส โดยใช้ประสบการณ์ และความรู้เดิม ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น นำไปสู่การตระหนักและเห็นความสำคัญของสิ่งที่รับรู้ นั้น ๆ อาจมีเหตุผล หรือ ไม่มีเหตุผล ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามการรับรู้ นั้น ๆ โรเซนสตอค (Rosenstock 1974, อ้างถึงใน กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัยกองสุขศึกษา 2542 : 19) กล่าวว่า การรับรู้ของบุคคลเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ โดยบุคคลจะเข้าใจสิ่งที่ตนพอใจและคิดว่าสิ่งนั้นจะให้ผลดีแก่ตน และจะหนีห่างออกจากสิ่งที่ตนไม่ชอบหรือไม่ปรารถนา

จากการศึกษาความหมายของการรับรู้ สามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง มีการตีความหมายของการรับข้อมูลต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป จากประสบการณ์ความรู้เดิม หรือจากการสัมผัส ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลในการรับรู้ข้อมูลนั้น ๆ และเลือกที่ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามก็ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละบุคคล

กระบวนการรับรู้พฤติกรรมของมนุษย์

แบนดูรา (Babdura 1997, อ้างถึงใน ปณิตา นิตยาพร 2543 : 16-17) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้พฤติกรรมของมนุษย์ ว่ามีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการสังเกตเห็น เป็นเงื่อนไขประการแรกในการเรียนรู้ที่มนุษย์จะต้องมีโอกาสได้พบเห็น ได้สังเกตหรือได้สัมผัสกับตัวแบบนั้นเสียก่อน เนื่องจากการรับรู้ทางมนุษย์มีขอบเขตจำกัด ตัวแบบที่จะเร้าให้สังเกตเห็นนั้นต้องเป็นตัวแบบที่มีความน่าสนใจ และโดดเด่นพอสมควร อย่างไรก็ตามเขาจะต้องเอาใจใส่ รับรู้การกระทำตัวแบบนั้นด้วย ทั้งจะต้องมองว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งไม่ผิดหรือเลว แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคล ดังนั้น ตัวแบบที่จะมีแรงจูงใจที่ดีให้เกิดการเลียนแบบนั้นนอกจากจะต้องมีความน่าสนใจและความโดดเด่นแล้วยังต้องได้รับการประเมินค่าไปในทางดีกระทำได้ง่าย เป็นการกระทำที่มีให้เห็นบ่อย และมีประโยชน์

2. ขั้นตอนของการจดจำ เมื่อมีการสังเกตเห็นและใส่ใจแล้วจะต้องมีการจดจำซึ่งเป็นการเก็บรูปแบบของการทำจากตัวแบบไว้ โดยมีการลงรหัสเก็บไว้ในรูปแบบของสัญลักษณ์ภาพหรือตัวภาษา อย่างเป็นทางการหมวดหมู่ และเมื่อเผชิญกับสถานการณ์จริงก็จะสามารถสร้างพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ตามแบบอย่างที่เคยเห็นมาจากต้นแบบ

3. ขั้นตอนแรงจูงใจหรือการเสริมแรง การแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามตัวแบบออกมาให้ปรากฏต้องอาศัยแรงจูงใจพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงในทางบวกหรือรางวัล จะเป็นสิ่งล่อใจให้แสดงพฤติกรรมนั้นออกมาจนกลายเป็นแบบพฤติกรรมใหม่ประจำตัว ดังนั้นเมื่อจำเป็นต้องเผชิญ หน้าที่กับสิ่งเร้า โอกาสที่พฤติกรรมใหม่จะถูกแสดงออกมา ก็จะสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ แต่ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงในทางลบ ก็จะกลายเป็นตัวขัดขวางไม่ให้นุชนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นออกมา หรือมีโอกาที่จะเลียนแบบน้อยลง

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่ากระบวนการรับรู้ของมนุษย์เริ่มจากการสังเกตและการเลือกหรือไม่เลือกที่จะสนใจหรือปฏิบัติตามตัวแบบ ทั้งนี้ขึ้นกับแรงจูงใจหรือการเสริมแรงในการเลือกที่จะปฏิบัติตาม โดยอาจแสดงพฤติกรรมที่รับรู้ออกมาเป็นการกระทำ หรือการเก็บรูปแบบของการทำจากตัวแบบไว้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์จริงก็จะสามารถสร้างพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ตามแบบอย่างที่เคยเห็นมาจากต้นแบบ หรืออาจทำตามตัวแบบเมื่อรู้สึกว่าจะหากกระทำแล้วจะได้รับการเสริมแรงในทางบวกหรือรางวัล

อิทธิพลของตัวแบบ

แบนดูรา (Bandura 1965) ได้สรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อผู้สังเกตไว้ดังต่อไปนี้

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่ ตัวแบบสามารถช่วยให้ผู้สังเกตสร้างพฤติกรรมใหม่ โดยผู้สังเกตจะรวบรวมแบบแผนการกระทำที่ได้เห็นหรือได้ยินมา แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นการกระทำ

2. การแสดงแบบทำให้ผู้สังเกตเกิดการจำแนกการกระทำของตัวแบบได้ ถ้าการแสดงพฤติกรรมของตัวแบบได้รับการเสริมแรงจะทำให้ผู้สังเกตรู้ว่าการแสดงแบบได้รับความสำเร็จ ผู้สังเกตจึงเกิดความคาดหวังว่า ถ้าเขาแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นก็คงจะได้รับความสำเร็จ หรือแรงเสริมบ้าง ความคาดหวังที่เกิดขึ้นจึงทำให้ผู้สังเกตแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ

3. การสร้างกฎเกณฑ์หลักการใหม่ ในสภาพการณ์ที่ผู้สังเกตได้สังเกตเห็นการกระทำของตัวแบบ ตัวแบบจะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ขึ้นมาได้ เช่น การเรียนรู้ทางภาษา ผู้สังเกตสามารถสร้างหลักในการเข้าประโยคจากการได้ยินตัวแบบพูด

4. การสอนพฤติกรรมสร้างสรรค์ การมีตัวแบบจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ เพราะเมื่อผู้สังเกตแบบกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งผู้สังเกตอาจใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ประกอบการกระทำของตัวแบบ มาพัฒนาความคิดหรือพฤติกรรมใหม่ขึ้นมา อย่างไรก็ตามยังมีข้อมูลจำกัดสำหรับตัวแบบเชิงสร้างสรรค์ถ้าตัวแบบเชิงสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ หรือผู้สังเกตมีทักษะจำกัด พฤติกรรมสร้างสรรค์ก็คงไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้ผู้สังเกตกระทำหรือแสดงพฤติกรรมตาม

5. การยับยั้งการแสดงพฤติกรรมหรือการลดความกลัวที่จะแสดงพฤติกรรม การที่ได้เห็นตัวแบบถูกลงโทษ ผู้สังเกตจะมีแนวโน้มไม่แสดงพฤติกรรมตามตัวแบบนั้น และในทำนองเดียวกันถ้าได้เป็นตัวแบบทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและไม่ห้ามปรามแล้วผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ

6. ผู้สังเกตจะกระทำตามตัวแบบมากขึ้น การมีตัวแบบจะมีอิทธิพลต่อการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมมากขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัลผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกันถ้าผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตามมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นการเสนอตัวแบบในสังคมจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจจะมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมเพิ่มพฤติกรรมทางลบ ได้เช่นเดียวกัน

7. ตัวแบบมีอิทธิพลทางด้านอารมณ์ การมีตัวแบบนอกจากส่งผลต่อการกระทำตามตัวแบบแล้ว ยังมีผลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตให้รุนแรงเพิ่มมากขึ้นอีก และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้ายตามไปด้วย

8. การเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามตัวแบบ การกระทำของตัวแบบที่ผู้สังเกตมีความสนใจและชื่นชมอยู่แล้ว จะเอื้ออำนวยให้ผู้สังเกตนั้นๆ กระทำตามตัวอย่างมากขึ้น อัลล์เบิร์ต แบนดูรา กล่าวไว้ในเรื่องนี้ว่า ตัวแบบ (Model) ที่ทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการทางพฤติกรรมนั้นมาจาก “ทั้งในบ้าน ในโรงเรียน สนามเด็กเล่น หนังสืออ่านเล่น และจากโทรทัศน์ของทุกบ้าน”

อิทธิพลตัวแบบจากเพื่อนกับการกระทำรุนแรง

ในช่วงวัยรุ่นกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลในการเป็นตัวแบบและชักจูงให้วัยรุ่นเกิดการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ อิทธิพลจากเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมทั้งในแง่บวกและลบ ถ้าได้รับการเสริมแรงในทางที่ไม่เหมาะสมวัยรุ่นจะมีแนวโน้มในการกระทำผิดได้ง่าย (เดมทิพย์ พานิชพันธุ์ 2550 : 59) เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนั้นลักษณะพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นก็คือการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน เพื่อนจึงมีอิทธิพลกับวัยรุ่นเป็นอย่างมาก อิทธิพลจากกลุ่ม

เพื่อนสอนให้วัยรุ่นรู้จักกฎเกณฑ์ และต้องรักษากฎระเบียบ และปฏิบัติตามกลุ่ม จึงจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ การรวมกลุ่มทำให้วัยรุ่นส่งผลให้วัยรุ่น เกิดความกล้าหาญมากขึ้น กล้าทดลอง กล้าขัดแย้ง กล้าขัดคำสั่งผู้ใหญ่ และกลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลกำหนดให้วัยรุ่นทำตามมติกลุ่มโดยไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง (พาสนา ผโลศิลป์ 2535, อ้างถึงใน กัตัญญชลี ฌรงค์ราช 2543 : 32)

นักจิตวิทยาสังคมได้เรียกการเรียนรู้ของมนุษย์นี้ว่า การถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมขึ้นในตัวมนุษย์ทุกเพศทุกวัย อันเนื่องมาจากมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสังคมนั้นเอง การคบเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากสำหรับวัยรุ่น เพราะการที่เพื่อนจะทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าคุณภาพของตัวเองเป็นที่ยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้เกิดความขัดแย้ง มั่นใจและมีอำนาจมากขึ้นทำให้ลดการเห็นแก่ตัวลง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการช่วยเหลือผู้อื่นทำให้เพิ่มความภาคภูมิใจ และมั่นใจให้กับตนเอง และเด็กวัยรุ่นพยายามทำหลายสิ่งหลายอย่างให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ทำตามแบบเพื่อน เช่น เรื่องของแฟชั่นเสื้อผ้า ทรงผม รองเท้า และภาษาแสดง เป็นต้น (ศิริวรรณ ปูนคอน 2547 : 40)

จากการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าอิทธิพลตัวแบบจากเพื่อน มีผลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ วัยรุ่นจึงเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อน โดยกลุ่มเพื่อนอาจส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมก็ได้ เพราะกลุ่มอิทธิพลถือเป็นตัวแบบและชักจูงให้วัยรุ่นกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ และถ้ากลุ่มเพื่อนมีการกระทำที่แสดงความก้าวร้าว โอกาสในการที่วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงนั้นย่อมเป็นไปได้มากขึ้น

อิทธิพลตัวแบบจากสื่อกับการกระทำรุนแรง

ชแรมม์ (Schramm 1960, อ้างถึงใน โสภา ซปีลมันน์ 2536 : 143) ได้กล่าวว่า สื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการก่ออาชญากรรมและต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน อิทธิพลที่สำคัญของสื่อที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรม คือ แหล่งสะท้อนให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามทางด้านลบ ยิ่งเด็กเจริญเติบโตขึ้นยิ่งใช้เวลาอยู่กับหน้าจอ โทรทัศน์เพิ่มมากขึ้น และสิ่งที่เด็กได้ยินได้ฟัง หรือได้พบเห็นในโทรทัศน์ ได้กลายมาเป็นแบบอย่างทางพฤติกรรมอย่างกว้างขวางให้กับเด็ก ในปัจจุบันเด็กสามารถเห็นรูปแบบการกระทำรุนแรงอย่างหลากหลาย เช่น เห็นภาพ การนำเสนอการฆ่ากัน การตีรันฟันแทง การทำลายสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น แบบอย่างจากโทรทัศน์ จึงทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเลียนแบบการกระทำรุนแรงได้โดยไม่จำกัด (Parde and others 1975, อ้างถึงใน ศิริบุรณ์ สายโกสุม) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (2549,

อ้างอิงใน รพีพร เพชรรัตน์ 255 : 72) พบว่า อิทธิพลจากสื่อมีผลต่อบุคลิกภาพและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมมี 4 บุคลิกภาพ ดังนี้

1. เกิดความรุนแรงโต้ตอบ เห็นอย่างไรโต้ตอบซึ่งกันและกันอย่างนั้น เช่น การเห็นบททะเลาะวิวาทของตัวละครที่แก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการ ตบ ตี กัน เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันผู้รับชมก็นำวิธีการเหล่านั้นมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นต้น

2. เกิดความเฉยชา เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา เช่น การนำเสนอละครหรือภาพยนตร์หลายเรื่องที่มีบทสนทนาพูดจาหยาบคาย ทำให้ผู้ชมเกิดความเคยชินกับถ้อยคำเหล่านั้น หรือนำเสนอข่าวที่เน้นแต่การนำเสนอเฉพาะข่าวการทะเลาะวิวาท การแตกแยก การทำร้ายร่างกาย ทำให้ผู้ชมเกิดความเคยชินเห็นเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเรื่องปกติในสังคม เป็นต้น

3. เกิดความหวาดต่อสังคมออกจากบ้านต้องระวัง ไม่กล้าออกสู่สังคม เนื่องจาก การได้ฟัง ได้รับชม ข่าว หรือเหตุการณ์การกระทำรุนแรงบ่อยครั้ง จนทำให้เกิดความหวาดกลัวและไม่มั่นใจถึงความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นต้น

4. เกิดการลดความเมตตาที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการประสูติจากการช่วยเหลือผู้อื่น หรือการถูกทำร้ายจากการช่วยเหลือผู้อื่น

จากการวิจัยพบว่าเด็กส่วนใหญ่จะอยู่น้ำจอโทรทัศน์อย่างน้อยวันละ 2 ชั่วโมง ยิ่งเด็กเจริญเติบโตขึ้นยิ่งใช้เวลาหน้าจอโทรทัศน์เพิ่มมากขึ้น และเมื่ออายุ 16 ปี จะใช้เวลาอยู่กับโทรทัศน์มากกว่าอยู่โรงเรียน และสิ่งที่เขาได้ยินได้ฟัง หรือได้พบเห็นในโทรทัศน์ได้กลายมาเป็นแบบอย่างทางพฤติกรรมอย่างกว้างขวางให้กับเด็ก ในสมัยก่อนครอบครัวชนชั้นกลางมีโอกาจำกัดที่จะได้เห็นความก้าวร้าวรุนแรง แต่ในปัจจุบันเด็กสามารถเห็นรูปแบบความรุนแรงอย่างหลากหลาย เช่น เห็นภาพการฆ่ากัน การตีรันฟันแทง การทำลาย เป็นต้น และสยาม โปสต์ (2539 : 7, อ้างถึงใน ริชฉิน อินทรทูต 2545 : 22) กล่าวถึงวัยรุ่นกับโทรทัศน์ไว้ว่า วัยรุ่นไทยยังต้องการความรักจากครอบครัวและปรารถนาที่จะสานให้เป็นจริงแต่ขณะเดียวกันก็ต้องการที่จะ “ทันสมัย” เหมือนอย่างที่เพื่อน ๆ แสดงออกหรืออย่างที่ได้เห็นจากสื่อต่างๆ วัยรุ่นไทยยังคงเคารพและยึดมั่นในค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทย แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ อย่างในต่างประเทศตามที่ได้เห็นในโทรทัศน์

สรุปได้ว่าสื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ อาทิ พฤติกรรมความก้าวร้าว พฤติกรรมการกระทำรุนแรง จากการรับชมภาพเหตุการณ์รุนแรงต่าง ๆ เช่น การรับชมภาพยนตร์ที่มีการทะเลาะวิวาท การยิงปืนต่อสู้กัน การเล่นเกมต่อสู้ที่มีการกระทำรุนแรง จนทำให้วัยรุ่นซึมซับและชินชาต่อการกระทำรุนแรงดังกล่าว จนไม่สามารถแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมใดควรทำหรือไม่ควรทำ

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น จะพบว่าว่าตัวแบบจากเพื่อน และตัวแบบจากสื่อ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่น ในการเลียนแบบการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในทางที่เหมาะสมและในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งหากนักเรียนวัยรุ่นมีความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง หมายถึง การที่นักเรียนสามารถรับรู้และตระหนักถึงผลเสียของตัวแบบที่มีพฤติกรรมการกระทำรุนแรงว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเอง คนรอบข้างและสังคม และรับรู้ได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ซึ่งตัวแบบเหล่านั้นอาจจะมาจากเพื่อน หรือจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ ละคร โทรทัศน์หรือภาพยนตร์ ข่าวในหนังสือพิมพ์ ตลอดจนเกมการต่อสู้จากคอมพิวเตอร์ ก็สามารถส่งเสริมให้นักเรียนวัยรุ่นมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าความสามารถในการรับรู้ตัวแบบที่กระทำรุนแรง เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง

ปณิตา นิตยาพร (2543, อ้างถึงใน ระพีพัฒน์ ศรีมาลา 2547 : 19) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มวัยรุ่นชาย” กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 16-18 ปี จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงไม่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

แบรนดูรา, รอส และรอส (Bandura, Ross and Ross 1961, อ้างถึงใน รพีพร เพชรรัตน์ 2547 : 129) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชายและหญิง โดยกลุ่มผู้รับการทดลองเป็นเด็กชายและเด็กหญิงกลุ่มละ 36 คน โดยให้ผู้รับการทดลองครั้งหนึ่งดูตัวแบบก้าวร้าว อีกครั้งหนึ่งดูตัวแบบไม่ก้าวร้าว ผลการทดลองพบว่า เด็กผู้ชายที่ดูตัวแบบก้าวร้าวจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง

มัวร์ (Moore 1966 : 658-688, อ้างถึงใน สมพร สุทัศนีย์ 2530 : 34) ได้ศึกษาความแตกต่างของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงจากการรับรู้ความรุนแรง โดยให้ผู้รับการทดลองดูภาพที่แสดงความรุนแรงด้วยตาข้างหนึ่ง และดูภาพที่ไม่แสดงความรุนแรงด้วยตาอีกข้างหนึ่ง พบว่า เด็กผู้ชายรับรู้ความรุนแรงได้มากกว่าผู้หญิง และจะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในเวลาต่อมา

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น จะพบว่า การเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมส่วนมากจะที่เกิดจากการเลียนแบบของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเกิดจากการเลียนแบบที่มาจาก ตัวแบบจากเพื่อน และตัวแบบจากสื่อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมจากตัวแบบ เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการกระทำตนเองของนักเรียนวัยรุ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านข้อมูลส่วนบุคคล เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพ ในการถ่วงน้ำหนักกายจากเพื่อน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรส่วนบุคคลทั้งหมด 4 ตัวแปรด้วยกัน ซึ่งตัวแปรทั้งหมดนี้ส่งผลต่อพฤติกรรมกำหนัดการป้องกันการกระทำรุนแรงดังนี้

เพศ

สมพิศ สุขวิฑูรย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเพศหญิงมีพฤติกรรมกำหนัดการป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย

ชวิศา หนูคง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำหนัดการป้องกันยาเสพติดของวัยรุ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า วัยรุ่นที่มีเพศแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมกำหนัดการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน

ปริญญารัตน์ ธนะบุญปวง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำหนัดการทำร้ายตนเองของวัยรุ่นในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า วัยรุ่นในเขตกิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมกำหนัดการทำร้ายตนเองแตกต่างกัน

วรารัตน์ วิจารณ์ปรีชา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการควบคุมพฤติกรรมกำหนัดการกระทำรุนแรงของนักเรียน ในโรงเรียนอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนชายมีการควบคุมพฤติกรรมกำหนัดการกระทำรุนแรงต่ำกว่านักเรียนหญิง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า เพศส่งผลต่อพฤติกรรมกำหนัดการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่านักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมกำหนัดการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วัชรบูล วิเชียรศรี (2539 : 58) ได้ศึกษาความตระหนักและพฤติกรรมกำหนัดการใช้สารระเหยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง 3.00-4.00 มีพฤติกรรมกำหนัดการสูดดมสารระเหยมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และปานกลาง

รัชนก คชไกร (2541 : 84) ได้ศึกษาถึงปัจจัยพฤติกรรมกำหนัดการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 298 คน พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมกำหนัดการเผชิญปัญหาในระดับสูง และวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีพฤติกรรมกำหนัดการเผชิญปัญหาในระดับต่ำ

จิรวิน เทียนทองดี (2542 : 79) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลาง

จำลอง ลีตัน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารระเหยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า นักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน

วิชา มหาคุณ และวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (2533 : 99) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรม : มาตรการป้องกันและแก้ไข ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนที่เคยต้องคดีพบว่า เด็กที่ถูกทารุณกรรมจะมีปัญหาทางด้านพฤติกรรมชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

วิบูลศักดิ์ สันสนีย์เมธา (2545, อ้างถึงใน สร้อยแก้ว ดวงเบ็ญ และคณะ 2550 : 27) ได้ศึกษาการก่อพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 4 พบว่า พฤติกรรมรุนแรงที่พบสูงสุด ได้แก่ การโต้เถียงกันอย่างรุนแรงและการทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน

รพีพร เพชรรัตน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นของวัยรุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า วัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทที่มีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นจะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นมากกว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่มีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง

บาวเออร์ (Bouaer 2549) ได้สำรวจในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่เคยเห็นการทำร้ายร่างกายการใช้ความรุนแรงในครอบครัว พบว่า มีเด็กถึง 1 ใน 3 ที่ยอมรับว่าในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ตนเคยไปรังแกทำร้ายเด็กคนอื่น และเด็กผู้หญิงเป็นฝ่ายที่ไปทำร้ายรังแกเพื่อนหรือเด็กคนอื่น ๆ มากกว่าเด็กผู้ชาย นอกจากนั้นยังมีเยาวชน 3 ใน 4 ที่เคยเป็นเหยื่อความรุนแรง เคยถูกคนอื่นรังแก

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่านักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อนต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน

สถานภาพสมรสของบิดามารดา

วิทแมน และฮัฟแมน (Wittman and Huffman 1975, อ้างถึงใน นิภารัตน์ นำสมบูรณ์ 2540 : 18) ได้ศึกษาเด็กวัยรุ่นในรัฐอิลลินอยส์ พบว่า เด็กผู้กระทำผิดที่เข้ารับการฝึกอบรมในสถานฝึกอบรมนั้นมาจากครอบครัวแตกแยกมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวปกติในเขตเดียวกัน ซึ่งครอบครัวแตกแยกนั้นส่วนใหญ่เนื่องมาจากบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน

นันทา ชัยพิชิตพันธ์ (2541 : 52) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพยาบ้าซ้ำของนักเรียนมัธยมศึกษาที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวช พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาบ้าซ้ำ

สเลเตอร์ และฮาเบอร์ (Slater and Harber 1984, อ้างถึงใน นิภารัตน์ นำสมบูรณ์ 2540 : 18) ได้ศึกษาภูมิหลังทางครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวที่สมบูรณ์กับครอบครัวแตกแยก พบว่าเด็กในครอบครัวที่สมบูรณ์มีความภูมิใจในตนเองสูง และมีความรู้สึกควบคุมตนเองได้ดี ส่วนเด็กในครอบครัวที่แตกแยก พบว่า มีความภูมิใจในตนเองต่ำ และมีความรู้สึกควบคุมตนเองไม่ได้

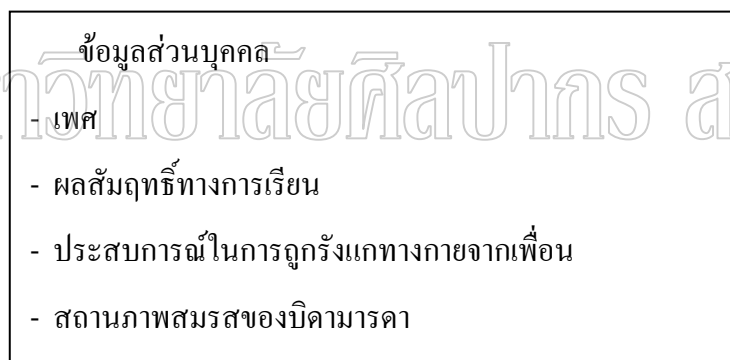
จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานภาพส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่านักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเกี่ยวข้องระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ รวมถึงวัยรุ่นยังเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นอย่างมาก และวัยรุ่นยังเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน หากไม่ได้รับคำแนะนำหรือการอบรมสั่งสอนที่ถูกต้องในพฤติกรรมที่เหมาะสม เมื่อวัยรุ่นเกิดความขัดแย้งทางจิตใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้วัยรุ่นบางคนใช้พฤติกรรมการกระทำรุนแรงในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดโทษทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ได้ ดังนั้นหากวัยรุ่นมีพื้นฐานครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก็ส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม ส่งผลให้วัยรุ่นมีความมั่นคงทางอารมณ์สามารถควบคุมตนเองได้ดี และรู้จักแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ในการเลือกที่จะปฏิบัติตามได้ ทำให้เกิดการรับรู้ถึงคุณและโทษจากการกระทำต่าง ๆ และทราบถึงผลที่ตามมาจากการกระทำของตนเอง

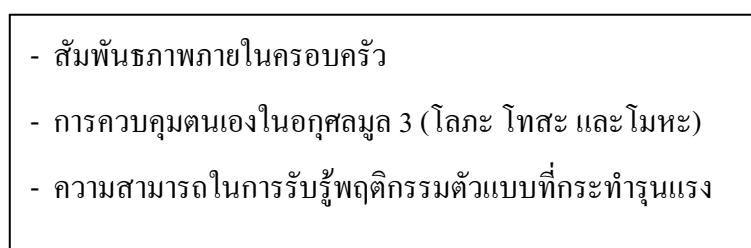
โดยสรุปผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่สำคัญที่สามารถนำมาเป็นตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) และความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ไว้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นหน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) และเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนวัยรุ่นช่วงชั้นที่ 4 (ม.4- ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย โรงเรียนศรีวิชัย โรงเรียนสระกระเทียม และโรงเรียนโพรงมะเดื่อวิทยาคม รวมประชากรทั้งสิ้น 3,255 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 พ.ศ. 2551)

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 4 โรงเรียน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 357 คน ใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane 1967, อ้างถึงใน ประคองกรรณสูตร 2542 : 10-12) มีระดับความเชื่อมั่น 95 สำหรับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{3,255}{1 + [3,255(0.05)^2]} \\ &= \frac{3,255}{1 + 8.13} \\ &= 356.51 \text{ คน} \end{aligned}$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนสิทธิ์

การสุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของโรงเรียนและระดับชั้น ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	ระดับการศึกษา	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
			ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1.	โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย	ม.4	345	250	38	27
		ม.5	351	205	39	22
		ม.6	287	211	31	24
2.	โรงเรียนศรีวิชัย	ม.4	194	239	21	26
		ม.5	145	206	16	23
		ม.6	172	183	19	20

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	ระดับ การศึกษา	ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
			ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
3.	โรงเรียนสระกระเทียม	ม.4	37	26	4	3
		ม.5	30	38	3	4
		ม.6	30	35	3	4
4.	โรงเรียนโพรงมะเดื่อวิทยาคม	ม.4	36	59	4	7
		ม.5	55	48	6	5
		ม.6	32	41	4	4
	รวม		1,714	1,541	188	169
	รวมประชากรทั้งหมด		3,255		357	

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตัวแปรที่ศึกษา
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 เพศ แบ่งเป็น

เพศชาย

เพศหญิง

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00

คะแนนเฉลี่ย 2.00-3.00

คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00

1.3 ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน แบ่งเป็น

เคยมีประสบการณ์ในการถูกเพื่อนรังแก

ไม่เคยมีประสบการณ์ในการถูกเพื่อนรังแก

- 1.4 สถานภาพสมรสของบิดามารดา จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
อยู่ด้วยกัน
แยกกันอยู่/หย่าร้าง
บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต
- 1.5 สัมพันธภาพภายในครอบครัว
- 1.6 ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง
- 1.7 การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามดังกล่าว แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของวัยรุ่น ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน และสถานภาพของบิดามารดา ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพภายในครอบครัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามศัพท์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 25 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวมากที่สุด
มาก	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวมาก
ปานกลาง	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวปานกลาง
น้อย	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวน้อยที่สุด

ให้ผู้ตอบเลือกเพียง 1 ตัวเลือก ข้อความที่แสดงถึงสัมพันธภาพในครอบครัว หากตอบเป็นจริงมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จะได้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความตรงกันข้าม (ข้อ 25) จะได้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีสัมพันธภาพภายในครอบครัวมากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนน้อย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และ โมหะ) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามศัพท์และจากการทบทวนวรรณกรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 31 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับน้อยที่สุด

ให้ผู้ตอบเลือกเพียง 1 ตัวเลือก ข้อความที่แสดงถึงการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และ โมหะ) หากตอบเป็นจริงมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จะได้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความตรงกันข้าม (ข้อ 2, 4, 6, 10, 12, 14, 16, 18, 19, 21, 23, 26, 29 และ 31) จะได้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และ โมหะ) มากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนน้อย

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความสามารถในการรับรู้ตัวแบบที่กระทำรุนแรง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามศัพท์และจากการทบทวนวรรณกรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 25 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นกับความคิดเห็นน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุดให้

ให้ผู้ตอบเลือกเพียง 1 ตัวเลือก ข้อความที่แสดงถึง หากตอบเป็นจริงมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จะได้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความตรงกันข้าม (ข้อ 3, 7, 10, 16, 20, 22, และ 25) จะได้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรงมากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนน้อย

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามนิยามศัพท์และจากการทบทวนวรรณกรรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 29 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยที่สุด

ให้ผู้ตอบเลือกเพียง 1 ตัวเลือก ข้อความที่แสดงถึง หากตอบมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จะได้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความตรงกันข้าม (ข้อ 3, 7, 10, 16, 20, 22, และ 25) จะได้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงมากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนน้อย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และพัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้ตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์ของตัวแปร และโครงสร้างของเครื่องมือ

2. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหา ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตามรายละเอียดของนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร

3. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมถึงความเหมาะสมของสำนวนภาษาและพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

3.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น

4. ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐมเขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ โมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง โดยวิธีสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

สัมพันธภาพภายในครอบครัว มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .953

การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และ โมหะ) มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ

.930

ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ

.884

พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .869

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ระบุไว้

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว จากนั้นดำเนินการติดต่อประสานกับเจ้าหน้าที่ภายในสถานศึกษาเพื่อขอเวลาให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 -ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1

อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ตามที่กำหนดไว้ จำนวน 357 คน โดยการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา จำนวน 357 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยจัดเรียงแบบสอบถามเพื่อลงรหัสหมายเลขแต่ละชุดของแบบสอบถามเพื่อสะดวกในการลงข้อมูลและป้องกันความผิดพลาดในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของวัยรุ่น ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน สถานภาพสมรสของบิดามารดา โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ค่าระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวเองที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ของเบสต์ ((Best 1981 : 179-184) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ โมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวเองที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวเองที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวเองที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวเองที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น อยู่ในระดับมากที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน ใช้การทดสอบค่า t (t -test) แบบ Independent t -test

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ใช้การวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Schaeffe' test for all possible comparison)

5. การวิเคราะห์สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำมาเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม” โดยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนช่วงชั้น ที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 357 คน มาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองใน อุกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของ นักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน สถานภาพสมรสของ บิดามารดา โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ t-test แบบ Independent t-test

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองใน อุกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยการใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่ นำเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

Y	แทน พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น
X_1	แทน สัมพันธภาพภายในครอบครัว
X_2	แทน การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ)
X_3	แทน ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
t	แทน ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย t-distribution
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)
R^2	แทน ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)
Adj R^2	แทน ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)
S.E.	แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย (Standard Error of the Estimation)
R^2 change	แทน ประสิทธิภาพในการทำนายที่เพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระในสมการถดถอย
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient)
Beta	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Regression Coefficient)
Constant (a)	แทน ค่าคงที่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐมเขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	188	52.7
หญิง	169	47.3
รวม	357	100
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00	15	4.2
คะแนนเฉลี่ย 2.00-3.00	176	49.3
คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00	166	46.5
รวม	357	100
ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน		
เคยถูกเพื่อนรังแกทางกาย	196	54.9
ไม่เคยถูกเพื่อนรังแกทางกาย	161	45.1
รวม	357	100
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	300	84.0
แยกกันอยู่/หย่าร้าง	32	9.0
บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต	25	7.0
รวม	357	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีผลสัมฤทธิ์การเรียนอยู่ระหว่าง 2.00-3.00 คิดเป็นร้อยละ 49.3 เคยมีประสบการณ์ถูกรังแกทางกายจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 54.9 สถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 84.0 เนื่องจากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ของกลุ่มตัวอย่าง บางกลุ่มที่รวบรวมได้มีจำนวนน้อยเกินไป ทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก ผู้วิจัย จึงจัดกลุ่มใหม่ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00	191	53.5
คะแนนเฉลี่ย 3.01 - 4.00	166	46.5
รวม	357	100
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	300	84.0
แยกกันอยู่/หย่าร้าง และ บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต	57	16.0
รวม	357	100

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 3.00 คิดเป็นร้อยละ 53.5 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 3.01-4.00 คิดเป็นร้อยละ 46.5 มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 84.0 และสถานภาพสมรสของบิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง และบิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกัน การกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
สัมพันธภาพภายในครอบครัว	3.8234	.65761	มาก
การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3	4.06739	.59705	มาก
ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง	3.8623	.53968	มาก
พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง	3.6213	.55640	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม มีพฤติกรรม การป้องกันการกระทำรุนแรง สัมพันธภาพภายในครอบครัว ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรม ตัวแบบที่กระทำรุนแรง และการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.6213, 3.8234, 3.8623$ และ 4.06739 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน สถานภาพสมรสของบิดามารดา

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีรายละเอียดในตารางที่ 5-9

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียน วัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศต่างกัน โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ t (t-test) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	t
ชาย	188	3.5576	.52195	-2.280*
หญิง	169	3.6921	.58582	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวัยรุ่นเพศหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงมากกว่าเพศชาย ($\bar{X} = 3.6921$ และ 3.5576 ตามลำดับ)

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ t (t-test) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	t
คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00	191	3.6248	.62619	.133
คะแนนเฉลี่ย 3.01 - 4.00	166	3.6172	.46516	

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อนต่างกัน โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ t (t-test) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	t
เคยมีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน	196	3.5834	.52100	-1.403
ไม่เคยมีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน	161	3.6674	.59506	

จากตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐมที่มีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกัน โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ t (t-test) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถานภาพสมรสของบิดามารดา	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	t
อยู่ด้วยกัน	300	3.6466	.55126	1.978*
แยกกันอยู่/หย่าร้าง บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต	57	3.4882	.56922	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม ที่มีสถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงมากกว่าวัยรุ่นที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง และบิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต ($\bar{X} = 3.6466$ และ 3.4882 ตามลำดับ)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองใน
อกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบ
ที่กระทำรุนแรง ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียน
วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ
ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ (Stepwise Multiple Regression
Analysis)

การวิเคราะห์ตัวแปร สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดดังในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพภายในครอบครัว (X_1) การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) (X_2) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง (X_3) กับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (Y)

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	Y
X_1	1.000			
X_2	0.163**	1.000		
X_3	0.152**	0.484**	1.000	
Y	0.177**	0.215**	0.540**	1.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) และ ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .177, .215$ และ 0.540 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน พบว่า สัมพันธภาพภายใน ครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) และความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r = .163$ และ $.152$ ตามลำดับ) และการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบตัวแบบที่กระทำรุนแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($r = .484$)

2. การวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองใน
 อुकศลมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง
 ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมือง
 นครปฐม จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 10 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการ ได้แก่ สัมพันธภาพภายใน
 ครอบครัว การควบคุมตนเองในอูกศลมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการ
 การรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการ
 การกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
 โดยการใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้า
 สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ลำดับที่ของตัวแปร ที่ได้รับการคัดเลือก	R	R ²	Adj R ²	R ² change	b	Beta	t
ความสามารถในการรับรู้ พฤติกรรมตัวแบบที่ กระทำรุนแรง (X ₃)	.540	.292	.290	.292	.541	.525	11.681**
สัมพันธภาพภายใน ครอบครัว (X ₁)	.549	.301	.297	.009	.083	.098	2.173**
Constant (a) = 1.214 S.E. = .46652 F = 76.187***							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 10 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง
 ของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้แก่ความสามารถในการรับรู้
 พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง (X₃) และสัมพันธภาพภายในครอบครัว (X₁) โดยความสามารถ
 ในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง (X₃) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็น
 อันดับที่ 1 และสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นได้
 ร้อยละ 29.2

สัมพันธภาพภายในครอบครัว (X_1) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นอันดับที่ 2 สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 โดยความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง (X_3) และสัมพันธภาพภายในครอบครัว (X_1) สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น (X_3) ได้ร้อยละ 30.1

สมการที่ได้จากการถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย .4665 สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\text{ในรูปคะแนนดิบ} \quad Y = 1.214 + .541 (X_3) + .083 (X_1)$$

$$\text{ในรูปคะแนนมาตรฐาน} \quad Z = .525 (X_3) + .098 (X_1)$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอนุสุมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา และ 3) ศึกษาตัวแปรสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอนุสุมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง เป็นปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

เมื่อได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำตัวแปรแต่ละตัวมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ 1) วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน 2) วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน 3) วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่มีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อนต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน 4) วัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่สถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน และ 5) สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอนุสุมูล 3 (โลละ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรงเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ภาคที่ 1 ปีการศึกษา 2551 สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 1 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จำนวน 4 โรงเรียน ประชากร 3,255 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 357 คน ได้มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane 1967, อ้างถึงใน ประคอง กระณสูตร 2542 : 10-12) มีระดับความเชื่อมั่น 95 สำหรับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มใช้การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00-3.00 จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ถูกรังแกทางกายจากเพื่อน จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 และมีสถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 84.0

จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานภาพสมรสของบิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มที่รวบรวมได้มีจำนวนน้อยเกินไป ทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มใหม่ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำกว่า 3.00 คิดเป็นร้อยละ 53.5 และผลการสัมฤทธิ์ทางเรียน 3.01-4.00 คิดเป็นร้อยละ 46.5 มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 84.0 และสถานภาพสมรสของบิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง และบิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 16.0

2. การวิเคราะห์ห้ระดับสัมพันธ์สภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า นักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมือง นครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง สัมพันธ์สภาพภายในครอบครัว ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.6213, 3.8234, 3.8623$ และ 4.06739 ตามลำดับ)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการ ประสพการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่า

3.1 นักเรียนวัยรุ่นที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงมากกว่าเพศชาย ($\bar{X} = 3.6921$ และ 3.5576 ตามลำดับ)

3.2 นักเรียนวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง ไม่แตกต่างกัน

3.3 นักเรียนวัยรุ่นที่มีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงไม่แตกต่างกัน

3.4 นักเรียนวัยรุ่นที่มีสถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนวัยรุ่นที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงมากกว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง และบิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต ($\bar{X} = 3.6466$ และ 3.4882 ตามลำดับ)

4. การวิเคราะห์ตัวแปร สัมพันธ์สภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรงที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และสัมพันธ์สภาพภายในครอบครัว สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 30.1 และสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ห้ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ของกลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีสัมพันธภาพภายในครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8234$) ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนวัยรุ่นส่วนมากมีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 84.0 เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ มีทั้งพ่อ แม่ ลูก จึงทำให้ภายในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา มีความผูกพันแสดงออกถึงความรักความห่วงใยกันได้อย่างชัดเจน รับรู้ว่าตนเองเป็นสมาชิกที่มีความสำคัญคนหนึ่งในครอบครัว ทำให้วัยรุ่นไม่รู้สึกว่าตนเองมีปมด้วย และสามารถยอมรับในคำแนะนำและคำตักเตือนที่แสดงถึงความรักความห่วงใยซึ่งกันและกันของสมาชิกภายในครอบครัว ดังจะเห็นได้จากจากข้อคำถามที่ว่า “พ่อแม่/ผู้ปกครองจะตักเตือนข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าทำผิด” มีระดับค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) และข้อคำถาม “ข้าพเจ้าได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีจากครอบครัวอยู่เสมอ” มีระดับค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ถือเป็นพื้นฐานของบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนสมาชิกภายในครอบครัวให้เป็นคนดีของสังคม และยังแสดงให้เห็นถึงการยอมรับในความหวังดีต่อกันภายในครอบครัว สอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีชา บำรุงเสนา (2545 : 38, อ้างถึงใน จำลอง ลิถัน 2551 : 36) ที่ว่าการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันของสมาชิกภายในครอบครัว แสดงถึงลักษณะของสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ดี คือการที่สมาชิกภายในครอบครัวจะต้องมีความเกี่ยวข้องและดูแลซึ่งกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับกฎเกณฑ์มาตรฐานของบุคคลในครอบครัว และเมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ว่า “ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนทางการเรียนจากครอบครัวเป็นอย่างดี” มีระดับค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) นั้นแสดงให้เห็นว่าภายในครอบครัวมีการส่งเสริมทางการศึกษาและสนับสนุนในด้านการเรียนรู้ของสมาชิกภายในครอบครัว ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการส่งเสริมในสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สมาชิกภายในครอบครัว และยังแสดงให้เห็นถึงความรักของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีต่อบุตรหลาน ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อครอบครัว และจากข้อคำถามที่ว่า “ข้าพเจ้ามีความสุขและสบายใจเมื่อได้อยู่กับครอบครัว” มีระดับค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) แสดงให้เห็นถึงความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และความอบอุ่นของสมาชิกภายในครอบครัวได้อย่างชัดเจน ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐาน

ที่สำคัญอย่างยิ่งที่สมาชิกภายในครอบครัวทุกคนต้องมี เพราะถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมทางด้านบวกแก่สมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะวัยรุ่นในด้านพฤติกรรม การแสดงออกและการปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องเหมาะสม มีความมั่นคงทางอารมณ์ รู้จักปรับตัว และเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักแยกแยะการกระทำที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลที่ตามมาจากการกระทำนั้น ๆ ของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพัฒน์ นนทปัทมะกุล (2530 : 5-7) ที่พบว่าการมีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกัน ตลอดจนสมาชิกภายในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีคุณภาพมักจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดอยู่ในระดับสูง

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการควบคุมตนเองในอนุสณมูล 3 (โลเกะ โทสะ และ โมะหะ) พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีการควบคุมตนเองในอนุสณมูล 3 (โลเกะ โทสะ และ โมะหะ) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06739$) ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนวัยรุ่นเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งถือว่าเป็นระยะที่พัฒนาการต่าง ๆ เข้าสู่การมีวุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์ เริ่มรู้จักแยกแยะและใช้สติปัญญาในการคิดและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองได้มากขึ้น โดยคำนึงถึงกฎระเบียบของสังคมที่ตนอยู่ร่วมด้วย ทั้งกฎระเบียบของโรงเรียน และกฎหมายบ้านเมืองที่มีการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้นักเรียนสามารถกำหนดพฤติกรรมตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยสามารถระงับยับยั้งการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมอันจะส่งผลให้บุคคลรอบข้างเกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่จะนำไปสู่การกระทำรุนแรงได้ ดังจะเห็นได้จากข้อคำถามที่ว่า “ข้าพเจ้าปฏิเสธ เมื่อเพื่อนชวนข้าพเจ้าไปลักขโมยของผู้อื่น” มีระดับค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และข้อคำถามที่ว่า “ข้าพเจ้าไม่ขโมยอุปกรณ์ทางการเรียนของเพื่อน” มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) และข้อคำถามตรงกันข้ามที่ว่า “เมื่อข้าพเจ้าต้องการเงินเพื่อนำมาใช้จ่าย ข้าพเจ้าจะพูดข่มขู่ขอเงินจากเพื่อน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเช่นกัน คือ ($\bar{X} = 4.52$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนวัยรุ่นมีการควบคุมตนเองได้ดีในความปลอดภัยที่อยากได้สิ่งต่าง ๆ ของผู้อื่นมาเป็นของตน อันจะส่งผลให้เกิดการแย่งชิง หรือเกิดการใช้กำลังกระทำรุนแรงต่อผู้อื่นได้ โดยคำนึงถึงโทษและผลเสียที่ตนจะได้รับ คือ อาจถูกพักการเรียน หรืออาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย และจากข้อคำถามที่ว่า “ข้าพเจ้าให้อภัยเพื่อน เมื่อเพื่อนเดินเหยียบเท้าข้าพเจ้าโดยไม่ตั้งใจ” มีระดับค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนวัยรุ่นรู้จักควบคุมตนเองเมื่อมีอารมณ์โกรธ โดยคำนึงถึงเหตุผลก่อนที่จะแสดงอารมณ์โกรธหรือโมโห โดยแยกแยะได้ว่าเพื่อนไม่ได้ตั้งใจกลั่นแกล้งหรือทำให้ตนเองบาดเจ็บ รวมถึงการตั้งข้อคำถามตรงกันข้ามที่ว่า “ข้าพเจ้าจะทำร้ายร่างกายผู้อื่นเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ” มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนวัยรุ่นสามารถควบคุมตนเองไม่ให้หลงตามสิ่งชั่ว

ให้กระทำผิดได้ดี โดยรับรู้ว่าการทำร้ายผู้อื่นอย่างไม่มีเหตุผลคือสิ่งที่ไม่ถูกต้องและการกระทำนั้น ๆ ที่ส่งผลเสียต่อตนเองมากกว่าผลดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โรสเซนบัม (Rosenbaum 1980 : 109-121, อ้างถึงใน นงนุช โรจนเลิศ 2533 : 18-19) ที่กล่าวว่า การควบคุมตนเองเป็นความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นตลอดจนความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ แม้เมื่อบุคคลนั้นต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค หรืออยู่ในภาวะที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในจิตใจ การรู้จักแยกแยะและเลือกปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ทำให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย จึงทำให้นักเรียนวัยรุ่นสามารถควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 อยู่ในระดับมาก

1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8623$) ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่านักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม เป็นวัยที่มีความคิดมีสติปัญญา และได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัว และ โรงเรียน ให้รู้ว่าการกระทำแบบใดสามารถนำมาประพฤติดีปฏิบัติได้ และการกระทำแบบใดไม่สามารถนำมาใช้หรือหากกระทำแล้วจะเป็นภัยต่อตนเองและสังคมได้ ซึ่งทำให้นักเรียนวัยรุ่นสามารถรับรู้และตระหนักถึงผลเสียของตัวแบบที่มีพฤติกรรมการกระทำรุนแรงว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเอง คนรอบข้างและสังคมได้ ดังจะเห็นได้จากข้อคำถามที่ว่า “เพื่อนที่เกรงและมีนิสัยอันธพาลจะเป็นคนที่เพื่อน ๆ ไม่อยากคบหรือยุ่งเกี่ยวกับ” มีระดับค่าเฉลี่ยมาก ($\bar{X} = 4.37$) และข้อคำถามที่ว่า “การทดลองเสพยาเสพติดในกลุ่มเพื่อน ๆ อาจจะทำให้เรากลายเป็นคนติดยาเสพติดได้” มีระดับค่าเฉลี่ยมาก ($\bar{X} = 4.33$) และจากข้อคำถามที่ว่า “เพื่อนที่นิยมสิ่งของตามแฟชั่นราคาแพงเป็นตัวอย่างของการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยที่ไม่ควรเอาแบบอย่าง” มีระดับค่าเฉลี่ยมาก ($\bar{X} = 4.32$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนวัยรุ่นมีความรู้และมีความเข้าใจแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่เหมาะสมและไม่ควรปฏิบัติตาม การกระทำดังกล่าวส่งผลเสียมากกว่าผลดีให้แก่ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา โรเซนสต็อก (Rosenstock 1974, อ้างถึงใน กระทรวงสาธารณสุข, กองสุขศึกษา 2542 : 19) ที่สรุปไว้ว่าการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงหรือการป้องกัน จะต้องมีการรับรู้ที่ถูกต้อง ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกัน

2. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า วัยรุ่นที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนวัยรุ่นเพศหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงมากกว่านักเรียนวัยรุ่นเพศชาย ($\bar{X} = 3.6921$ และ 3.5576 ตามลำดับ) ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าธรรมชาติวัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อนมาก ซึ่งการรวมกลุ่มของเพศชายและเพศหญิง การพูดคุยหรือกิจกรรมในกลุ่มมีความแตกต่างกัน ซึ่งวัยรุ่นเพศชายเมื่อรวมกลุ่มกันมักจะนิยมทำกิจกรรมที่มีความท้าทายหรือผาดโผน เช่น การจีรรถมอเตอร์ไซค์แข่งกัน การดื่มสุรา การเล่นการพนัน การสูบบุหรี่ การหยอกเล่นกันแรง ๆ หรือการกลั่นแกล้งกันเองรวมถึงการกลั่นแกล้งผู้อื่น สำหรับวัยรุ่นเพศหญิงเมื่อรวมกลุ่มกันมักจะพูดคุยกันในเรื่องแฟชั่น การแต่งตัว สิ่งของเครื่องใช้สำหรับผู้หญิง การดูแลเรื่องความสวยความงาม การพูดคุยถึงดารานักร้องที่ตนชื่นชอบ เป็นส่วนมาก ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ก็ไม่ได้เน้นถึงความรุนแรงแต่อย่างใด และจากการวิจัยของ จิตนภา วาณิชวโรตม์ (2540 : 116) พบว่า วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง มีพัฒนาการทางสังคมแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีพัฒนาการทางสังคมสูงกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วรรัตน์ วิจารณ์ปรีชา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการควบคุมพฤติกรรมการกระทำรุนแรงของนักเรียน ในโรงเรียนอำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนชายมีการควบคุมพฤติกรรมการกระทำรุนแรงต่ำกว่านักเรียนหญิง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ สุขวิฑูรย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพศหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดมากกว่าเพศชาย

2.2 จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงทักษะและความสามารถในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ จึงส่งผลให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองได้มีส่วนร่วมและมีความสามารถในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายในการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด และ โรงเรียน หรือที่ใช้คำว่า “บวร” ใน

การส่งเสริมให้บ้าน วัด และ โรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิ การจัดการเข้าค่ายพุทธบุตร การนิมนต์พระให้มาเป็นผู้สอนศีลธรรมในโรงเรียน ทำให้นักเรียน ได้รับการขัดเกลาจิตใจ และมีหลักธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจในการนำมาใช้กับการดำรงชีวิต อีกทั้งยัง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเองของนักเรียนวัยรุ่น นอกจากนี้สังคมในปัจจุบันยังเปิดโอกาสในการส่งเสริมให้นักเรียนได้กล้าคิดกล้าแสดงออก หรือใช้ความสามารถที่ตนเองถนัดในด้านต่าง ๆ มาแสดงออกให้สาธารณะชนร่วมชื่นชมในความสามารถนั้น ๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ และรู้สึกว่าคุณค่า จึงมีการกล้าคิดกล้าตัดสินใจและประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา แต่พบว่าไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวิน เทียนทองดี (2542 : 79) ที่ได้ศึกษา พฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลาง

2.3 จากสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า วัยรุ่นที่มีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจาก เพื่อน แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจาก เพื่อนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะนักเรียนวัยรุ่นมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี จึงส่งผลต่อ พฤติกรรมและการแสดงออกทางอารมณ์หรือจิตใจทางด้านบวกของนักเรียนวัยรุ่น เนื่องจาก ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอนสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการเผชิญปัญหาในการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมแก่วัยรุ่นตลอดเวลา เมื่อวัยรุ่นมีปัญหาหรือเกิดความคับข้องใจ จึงสามารถปรึกษา ปัญหาต่าง ๆ กับครอบครัว รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องจากครอบครัวได้ จึงเสริมสร้างอุปนิสัยส่วนตัวแก่วัยรุ่น ครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญต่อการแสดงออกอารมณ์และ การแสดงออกทางพฤติกรรมของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพัฒน์ นนทปัทมะกุล (2530 : 5-7) ที่ได้รวบรวมลักษณะของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดสามารถหล่อ หลอมให้สมาชิกในครอบครัวมีทัศนคติมองสังคมส่วนรวมในแง่ดีด้วย ทำให้นักเรียนวัยรุ่นรู้จัก การให้อภัย และรู้จักการหลีกเลี่ยงต่อการเกิดปัญหาได้อย่างเหมาะสม แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ รพีพร เพชรรัตน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นของวัยรุ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า วัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทที่มีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อ ผู้อื่นจะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นมากกว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทที่ไม่มีพฤติกรรมการใช้ ความรุนแรง

2.4 จากสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า วัยรุ่นที่มีที่มีสถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีสถานภาพการสมรสของบิดามารดาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐมที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงมากกว่าวัยรุ่นที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง และบิดาเสียชีวิต หรือมารดาเสียชีวิต ($\bar{X} = 3.6466$ และ 3.4882 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า พ่อ แม่ คือ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในความหมายของคำว่าครอบครัว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พ่อ แม่ คือ ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม และถ่ายทอดความรักความอบอุ่นให้แก่ตัวนักเรียน ได้ดีที่สุดในครอบครัว การที่ครอบครัวมี พ่อ แม่ ที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความอบอุ่น รู้จักเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจซึ่งกันและกัน จะทำให้ครอบครัวนั้นเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ และการมีครอบครัวที่สมบูรณ์เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่าง ๆ และเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือเกิดความคับข้องใจ นักเรียนจะมีความไว้วางใจและรู้สึกสบายใจในการปรึกษาหรือการขอความช่วยเหลือจากพ่อแม่มากกว่าผู้อื่น และโดยธรรมชาติของมนุษย์จะเชื่อว่าบุคคลที่รักและห่วงใยตนเองอย่างแท้จริง คือ พ่อ และแม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Johnson (จอห์นสัน 1996 : 68, อ้างถึงใน ฉัฐกานต์ จิตต์สงวน 2543 : 78) พบว่า ปฏิกิริยาก่อนการหย่าร้างของบิดามารดาเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อครอบครัว เนื่องจากมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของบิดาและมารดา และพัฒนาการของบุตรที่เข้าสู่วัยรุ่นทั้งด้านบุคลิกภาพ และสุขภาพจิต และการที่สมาชิกในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยนั้น เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมตามมา สอดคล้องกับจากการศึกษาของ สเลเตอร์ และฮาร์เบอร์ (Slater and Harber 1984, อ้างถึงใน รพีพร เพชรรัตน์ 2550 : 160) ที่พบว่า เด็กและเยาวชนในครอบครัวแตกแยกมีความขัดแย้งในจิตใจสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ วิตกกังวลและมีความรู้สึกควบคุมตัวเองไม่ได้ จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวลักษณะนี้หันเหไปกระทำผิดได้โดยง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สเลเตอร์ และฮาร์เบอร์ (Slater and Harber 1984, อ้างถึงใน นิภารัตน์ นั้สมบูรณ์ 2540 : 18) ได้ศึกษาภูมิหลังทางครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวที่สมบูรณ์กับครอบครัวแตกแยก พบว่าเด็กในครอบครัวที่สมบูรณ์มีความภูมิใจในตนเองสูง และมีความรู้สึกควบคุมตนเองได้ดี ส่วนเด็กในครอบครัวที่แตกแยก พบว่า มีความภูมิใจในตนเองต่ำ และมีความรู้สึกควบคุมตนเองไม่ได้

ผลการวิเคราะห์ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว การควบคุมตนเองใน อุกุศลมูล 3 (โลภะ โทสะ และโมหะ) และความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำ รุนแรง ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมือง นครปฐม จังหวัดนครปฐม สรุปผลดังนี้

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการพบว่า ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง และสัมพันธภาพภายในครอบครัว โดยร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ได้ร้อยละ 30.1 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง เป็นตัวแปรที่ได้รับ การคัดเลือกเข้าสู่สมการเป็นอันดับแรกและสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง ของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 29.2 เมื่อพิจารณา ความสัมพันธ์ พบว่าความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรงมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ($r = .540$) ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า วัยรุ่นเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 (ม.4- ม.6) ซึ่งมีวุฒิภาวะในการแยกแยะความถูกต้องเหมาะสม การอยู่ในสังคมด้วยความเป็นจริง และ พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น จากการที่วัยรุ่นได้รับการอบรมสั่งสอนและการวาง กฎระเบียบในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมในการอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข จากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และจากการได้รับการศึกษาเล่าเรียนจากทางโรงเรียน ในการสั่งสอนให้นักเรียนมีความ ประพฤติ และพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม ดังนั้น ถึงแม้ปัจจุบันวัยรุ่นสามารถรับรู้หรือ ได้เห็นพฤติกรรมการกระทำต่าง ๆ ในทางที่ไม่เหมาะสมในการกระทำรุนแรงทั้งตัวแบบที่มาจาก เพื่อนที่มีพฤติกรรมการกระทำรุนแรง หรือจากการรับชมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากตัวแบบที่มาจาก สื่อ ที่นำเสนอผ่านทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือทางอินเทอร์เน็ต หนังสือการ์ตูน เกมต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาสอดแทรกการกระทำรุนแรงเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่จากการเรียนรู้ถึงผลของการกระทำที่ จะตามมาของประสบการณ์เดิมที่นักเรียนวัยรุ่นเคยพบเห็นจากผลการถูกลงโทษของการทำผิด กฎระเบียบจากการมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมต่อสังคม รวมถึงการถูกลงโทษจากผู้ปกครอง จากครูที่โรงเรียน จึงทำให้วัยรุ่นมีความตระหนักถึงการเลือกรับพฤติกรรมจากตัวแบบต่าง ๆ และมีการแยกแยะว่าตัวแบบนั้น ๆ เหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ สอดคล้อง กับการศึกษาของ แบนด์ดูรา (Bandura 1997, อ้างถึงใน ปณีตา นิตยาพร 2543 : 16-17) พบว่า ตัวแบบ จะมีอิทธิพลต่อการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมมากขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็น ตัวแบบพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัลผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนอง

เดียวกันถ้าผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตามมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นการเสนอตัวแบบในสังคมจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจจะมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมเพิ่มพฤติกรรมทางลบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตา นิตยาพร (2543, อ้างถึงใน ระเบียบรัตน์ ศรีมาลา 2547 : 19) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มวัยรุ่นชาย” กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวัยรุ่นชาย อายุระหว่าง 16-18 ปี จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงไม่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สัมพันธ์สภาพภายในครอบครัวเป็นตัวแปรเข้าสู่สมการเป็นลำดับที่สองสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 30.1 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยพบว่าสัมพันธ์สภาพภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .177$) แสดงให้เห็นจากวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธ์สภาพภายในครอบครัวที่ดี มีความรัก ความเอาใจใส่ การปฏิบัติตัวภายในครอบครัว พ่อแม่/ผู้ปกครอง แสดงถึงความรัก ความผูกพัน สนับสนุน มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับและยกย่องวัยรุ่นด้วยความเหมาะสม มีเวลาใกล้ชิดพูดคุยรับฟังปัญหา และเหตุผลซึ่งกันและกันโดยรวมถึงมีการร่วมกันคิดและตัดสินใจในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น การพูดคุยปรึกษากันหาหรือในเรื่องต่าง ๆ การทำกิจกรรมร่วมกันในวันหยุด การไปเที่ยวพักผ่อนด้วยกัน การปรับทุกข์ในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยอมรับเหตุผลในความคิดเห็นและการกระทำของกันและกันอย่างเข้าใจ มีผลช่วยให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงได้ ซึ่งสัมพันธ์สภาพภายในครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.8234$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกลณี ต้อยเจริญ (2540 : 121) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์สภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดา การเห็นคุณค่าในตนเองกับการปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ของโรงเรียนรัฐบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 440 คน พบว่าสัมพันธ์สภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดากับการปรับตัวของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กัน และงานวิจัยของ สมพิศ สุขวิฑูรย์ (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดได้ดีที่สุด เป็นลำดับแรก คือ การมีครอบครัวอบอุ่น บิดามารดาอยู่ด้วยกันและมีความรัก ความเอื้ออาทรต่อการได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องและการสนับสนุนที่ดีจากบิดามารดามีส่วนทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมป้องกันการติดยาเสพติดในระดับสูง

การควบคุมตนเองในอนุสุมูล 3 (โลกะ โทสะ และโมหะ) ไม่ถูกเลือกเข้าสมการในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม แสดงว่า การควบคุมตนเองในอนุสุมูล 3 (โลกะ โทสะ และโมหะ) ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นได้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า โดยธรรมชาติของวัยรุ่นนั้น เป็นวัยที่ยังคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ทำให้อุปนิสัยของวัยรุ่นยังชอบการหยอกล้อหรือเล่นกันแรง ๆ เหมือนวัยเด็ก หรือยังมีการกลั่นแกล้งเพื่อนเพื่อความสนุกสนาน และมองเห็นเรื่องการหยอกเข้าเพื่อนเป็นเรื่องปกติในการเล่นหรือการแสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันภายในกลุ่มเพื่อน และเมื่อเกิดความไม่พอใจหรือถูกขัดใจก็จะแสดงอารมณ์ความรู้สึกไม่พอใจออกมาได้อย่างชัดเจนมากกว่าวัยอื่น ๆ เช่นการใช้คำพูดต่อว่าที่ค่อนข้างรุนแรงเมื่อถูกเพื่อนกลั่นแกล้ง หรือการโต้ตอบที่แสดงถึงความเมื่อโดนกลั่นแกล้งจากเพื่อนบ้าง เป็นต้น จึงทำให้วัยรุ่นมองเรื่องการหยอกล้อกันเป็นเรื่องปกติธรรมดาในการอยู่ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน ดังนั้นการควบคุมตนเองในอนุสุมูล 3 (โลกะ โทสะ และโมหะ) จึงไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรงเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง ดังนั้น สถาบันครอบครัวจึงควรเป็นสถาบันหลักที่จำเป็นต้องตระหนักถึงปัญหาในการรับชมสื่อของบุตรหลานของตน ในการชี้แนะรายละเอียดของสื่อที่ไม่เหมาะสมและไม่ควรปฏิบัติตาม โดยพ่อแม่ผู้ปกครองควรมีเวลา และร่วมรับชมสื่อต่าง ๆ ร่วมกับบุตรหลานของตน เพื่อให้คำแนะนำในการเลือกรับสื่อที่มีประโยชน์ และแยกแยะการเลือกรับตัวแบบที่ดีมาปฏิบัติตาม ทั้งนี้ในการรับชมสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง พ่อแม่ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ เนื่องจากการรับชมสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงจะส่งผลต่อพฤติกรรมแสดงออกของวัยรุ่นในการเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ และครอบครัวควรกำหนดระยะเวลาการรับชมสื่อให้ชัดเจน ครอบครัวควรจัดหากิจกรรมให้บุตรหลานของตนได้ทำเพื่อทดแทนเวลาว่าง รวมถึงการวางกฎระเบียบในการห้ามบุตรหลานของตนรับชมสื่อประเภทใด เพราะเหตุใด และควรนำสื่ออุปกรณ์ที่สามารถเผยแพร่ข้อมูล รายการ ข่าวสารต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ ติดตั้งไว้ในบริเวณที่เป็นจุดไม่ลับตาของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เพื่อเป็นการสอดส่องดูแลในพฤติกรรมบริโภคสื่อของบุตรหลาน รวมถึงการคบเพื่อนก็ควรจะอยู่ในสายตาพอสมควร ดังนั้น ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการ

ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่บุตรหลานของตนในการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อชี้แนะให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และลดทอนในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลงด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การร้องเพลง การเล่นเกม หรือการจัดกิจกรรมเสริมทักษะต่าง ๆ จะช่วยให้วัยรุ่นได้แสดงความสามารถในทางที่ถูกต้อง

2. จากการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพครอบครัว เป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรม การป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ดังนั้นครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันหลักของวัยรุ่น ควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกภายในครอบครัวมีความรักใคร่สามัคคีต่อกัน พ่อแม่ และผู้ปกครอง ควรมีเวลาในการอบรมบุตรหลานของตน ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมเมื่อสังเกตเห็นสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาหรือมีเรื่องไม่สบายใจ ควรมีการให้กำลังใจ และไม่สร้างความกดดันหรือความคาดหวังกับสมาชิกในครอบครัวในด้านต่าง ๆ สูงเกินไป ในขณะที่เดียวกันเมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวได้ใช้เหตุผลและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการตัดเตือนอย่างสมเหตุสมผล และคอยชี้แนะตลอดจนให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในครอบครัว มีการให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการสอบถามเกี่ยวกับการคบเพื่อนและสังเกตพฤติกรรมของบุตรหลาน รวมถึงเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดที่มาติดต่อคบหากับบุตรหลานของตน ครอบครัวควรมีกฎระเบียบ และหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกภายในครอบครัวอย่างชัดเจน และปฏิบัติต่อกันอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในครอบครัวร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสนิทสนมและไม่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย ครอบครัวควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และชุมชน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และหากบุตรหลานของตนมีพฤติกรรมกระทำรุนแรงต่อผู้อื่น ควรมีความเป็นธรรมโดยไม่เข้าข้างหรือตัดสินปัญหาโดยเข้าข้างสมาชิกของตนในครอบครัวในทางที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของวัยรุ่นได้มากขึ้น เช่น ประสพการณ์ที่พบเห็นเกี่ยวกับการกระทำรุนแรง ความรู้สึกเมื่อพบเห็นการกระทำรุนแรง สาเหตุการถูกล่วงโทษในสถานศึกษา และค่านิยมในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่นอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการยับยั้งปัญหาการกระทำรุนแรงของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมศาสนา. คู่มือการศึกษานักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2545.

กระทรวงสาธารณสุข. กรมสุขภาพจิต. ความรุนแรงในวัยรุ่นไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2549.

กระทรวงสาธารณสุข. กรมอนามัย. กองสุขภาพศึกษา. แนวคิด ทฤษฎี และการนำไปใช้ในการดำเนินงานสาธารณสุขและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ. นนทบุรี : โรงพิมพ์กองสุขภาพศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2542.

กตัญญูลี ฌรงค์ราษฎร์. “ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชายที่กระทำผิดกฎหมายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในภาคใต้ของประเทศไทย.” ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

กฤษริ ค้ำชาย. จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2547.

กฤษวรรณ วิทยาวงศรีจิ. “การศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัวกับการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. “ครอบครัวที่มีคุณภาพ.” ใน ครอบครัวผูกพันฉันใด, 5-7.

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2530.

จิรวัน เทียนทองดี. “พฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร.” ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.

จิรพัฒน์ พรหมสิทธิการ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักศึกษาอาชีวศึกษา : ศึกษากรณีเฉพาะในเขตกรุงเทพและปริมณฑล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.

จำลอง ลีลัน. “พฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพยาเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

ชีวัน ประทุมรัตน์. “การอบรมเลี้ยงดูและการเผชิญความเครียดของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในสถานพินิจและ
 กลุ่มครอบครัววัยรุ่นในครอบครัวปกติในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์
 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2546.

ชวิศา หนูคง. “การเปิดรับการสื่อสาร ทักษะคิด ความรู้และพฤติกรรมกรรมการป้องกันยาเสพติดของ
 วัยรุ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้.” รายงานการวิจัย สถาบันราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา,
 2544. (อัดสำเนา)

ชวลีรัตน์ สุวรรณทะ. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผล
 การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น
 ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
 พัฒนาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.

ชุลีพร ศรศรี. “การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล
 อนามัยแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

ณัฐกานต์ จิตต์สงวน. “ปัจจัยด้านปฏิบัติเพื่อการเสริมสร้างครอบครัวไทยให้เข้มแข็ง.”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

ณัฐวัตร ลุณหงส์. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางครอบครัวสังคม และสิ่งแวดล้อมกับ
 การควบคุมตนเองและการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนศึกษาเฉพาะนักเรียน
 ชั้นมัธยมต้นในจังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวพระเกียรติ, 2544.

เคลตินิวส์. 4 กรกฎาคม 2551.

เต็มทิพย์ พานิชพันธุ์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและ
 อบรมเด็กและเยาวชนเขต 2 จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550

ทิวา วงศ์ธนาพาพันธุ์. “เงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของ
 นักเรียนอาชีวศึกษา : ศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร.”
 สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต (สังคมวิทยา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

นันทา ชัยพิชิตพันธ์. “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพยาบ้าซ้ำของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

นงนุช โรจนเลิศ. “การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

นวลฉวี ประเสริฐสุข และคณะ. “รายงานวิจัย การเปรียบเทียบผลการปรับพฤติกรรมมีส่วนร่วม
ในชั้นเรียน โดยการควบคุมตนเอง และการเสริมแรงจากผู้สอน.” ภาควิชาจิตวิทยาและ
การแนะแนวคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.

นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล รศ. “บทบาทบิดามารดาเยาวชนที่กระทำผิดความผิดกฎหมาย.”

สถาบันวิจัยและพัฒนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.

นวิรัตน์ ศรีรัฐเพชร. “สัมพันธภาพของพ่อแม่-ลูก กับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง
บุคคลของวัยรุ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

นิภารัตน์ จำสมบุรณ์. “ความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
: กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ประชากรศาสตร์ บัณฑิตมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

นุชลา โรจนประภาพรรณ. “ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพภายในครอบครัว การอบรม
เลี้ยงดูของบิดามารดากับความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น ที่ศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเอกอนามัยครอบครัว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

ประอมศิลป์ พันธุ์เขียน. “สาเหตุการกระทำผิดและการหลบหนีของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

ปริญญาภรณ์ ธนะบุญปวง. “พฤติกรรมกำบังกั้นการทำความผิดของตนเองของวัยรุ่นในเขตกิ่งอำเภอ
สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

ปวีดา นิรยาพร. “ความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนที่เนื้อหารุนแรงและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่อพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นชาย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ปิยาพัทธ์ อารีญาติ. “พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์, 2530.

_____. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.

พรศรี วรรณระวัลย์. “ปัจจัยทางด้านครอบครัวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

พระไตรปิฎกบาลี. สยามรัฐ เล่มที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มกุฎราชวิทยาลัย, 2523.

เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์ และคณะ. “รายงานการวิจัยมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชน.” 2551. (อัดสำเนา)

พิทยาเดลินิวส์. 16 พฤศจิกายน 2550.

พิทักษ์พงษ์ น้อยพิทักษ์. “การวิเคราะห์สาเหตุกระทำความผิดอุจฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.” วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

พัชรี มีชานาญ. “ประสิทธิผลโปรแกรมสุขศึกษาในการประยุกต์ทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสีกัน กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

พิไลวรรณ มะนะสุทธิ. “การศึกษาสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การบรรลู่ตามขั้นพัฒนาการ และการวางแผนการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นใหญ่ตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

- ภัทรินาถ บุญชู. “ความชุกของภาวะซึมเศร้าและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิต-สังคมกับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- มธุรส วงศ์คุณันดร. “พฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- รัชนก คชไกร. “ความเครียด บุคลิกภาพแบบเข้มแข็ง แรงสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของวัยรุ่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- รพีพร เพชรรัตน์. “พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นของวัยรุ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- ระพีพัฒน์ ศรีมาลา. การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2542.
- ริชฉิน อินทรทูต. “อิทธิพลตัวละครโทรทัศน์ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศกับทัศนคติ การเลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสตรี สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545
- วรารัตน์ วิจารณ์ปรีชา. “การควบคุมพฤติกรรมกระทำรุนแรง ของนักเรียนในโรงเรียน อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- วัชรบูล วิเชียรศรี. “ศึกษาความตระหนักและพฤติกรรมการใช้สารระเหยของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นในเขตจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

วันเพ็ญ บุญประกอบ. จิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2534.

วิหามหาคุณ และวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. ผลกระทบของเด็กที่ถูกทารุณกรรม มาตรการป้องกัน
แก้ไข ศึกษาเฉพาะกรณี เด็กและเยาวชนที่เคยต้องคดี. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดเทคนิค 19, 2533.

วิภาพร มาพบสุข. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2540.

ศิริบุรณ์ สายโกสุม. รายงานการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวและความก้าวร้าวของวัยรุ่น.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษาพร, 2532.

ศิริวรรณ ปุ่นคอน. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2547.

ศิริรัตน์ แอดสกุล. ครอบครัว : สารหน้ารู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เขารู้เรา). พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
หมอชาวบ้าน, 2539.

_____. จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2540.

_____. จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2545.

_____. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกวัยวัยรุ่น-วัยสูงอายุ เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

สมทรัพย์ สุขอนันต์. “เอกสารการประกอบสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง พฤติกรรมรุนแรงของวัยรุ่น :
บทบาทที่พระสงฆ์ไม่ควรมองข้าม.” เสนอที่มหาวิทยาลัยศิลปากร 24 กรกฎาคม 2546.
(อัครา)

สมพร สุทัศน์ีย์. หม่อมราชวงศ์. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวในเขต
กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต คณะจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สมพิศ สุขวิฑูรย์. “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย.” รายงานการวิจัยสำนักพัฒนาการพลศึกษา
สุขภาพและนันทนาการ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2541. (อัครา)

- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม “Theories and techniques in behavior modification. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- _____. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุชา จันทร์เอม . จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2542.
- _____. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2546.
- สุทธิลักษณ์ นาคสุสุข. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2544.
- สุพัตรา พันธวร. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมตัวร้ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2547.
- สุวรรณา เรื่องกาญจเศรษฐ์ และคณะ. “ปัญหาสุขภาพวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร:พฤติกรรมเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง.” วารสารกุมารเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- สุรพล พยอมยิ้ม. จิตวิทยาสัมพันธภาพ. กาญจนบุรี : สหายพัฒนาการพิมพ์, 2548.
- สุภาณี สันตยากร. “ประสิทธิผลของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะให้อาสาเยาวชนเป็นแกนนำป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียนวัดอินทาราม กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- โสภา ขปิลมันน์. บุคลิกภาพและพัฒนา แนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไอเอส พรินติ้งเฮาส์, 2536.
- อมราวดี ณ อุบล. “สุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- อลิสา จันทร์เรือง. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

- อภิรักษ์ ปัญญาภาพ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย
ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.
- อรุณี โอสถานนท์. “ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและ
เยาวชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. จิตบำบัดและการให้คำปรึกษารอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เพื่อฟ้า
พรินทรีย์ จำกัด, 2541.
- อุไรพร สุมาริธรรม. จิตวิทยาการแนะแนวเด็กวัยรุ่น. ตำราประกอบการเรียนจิตวิทยาการแนะแนว
เด็กวัยรุ่น คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2545.
- อาชญา ข่าวด. จาก “ม.5” แค้นเพื่อน “ม.6” แค้นรัก คดีของ น.ร.ปิ่นดู เลียนแบบ โจ้มะกัน.
มติชนสุดสัปดาห์ 23, 1191 (13-19 มิถุนายน 2546) : 88-89.
- โอฬาร เขียมประภาส. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน.” วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2541.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
สื่ออิเล็กทรอนิกส์
- คมชัดลึก. นร.สาวเมืองนครปฐมสุดโหด รุมตบรุ่นน้องเจ็บหามส่ง รพ. [ออนไลน์].
เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2551. เข้าถึงได้จาก <http://www.news.sanook.com>
- เนริซ่า เอส บาวเออร์ และคณะ. วัยรุ่นกับพฤติกรรมชอบใช้ความรุนแรง [ออนไลน์]. เข้าถึง
เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2551. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaisafenet.org/article.php?Id=311>.
- มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. สำนักวิจัยเอแบคโพลล์. ความรุนแรงกับเยาวชน [ออนไลน์]. เข้าถึง
เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2551. เข้าถึงได้จาก http://www.abacpoll.com/Bestreslts/Report_15.doc.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 10
[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2551. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานระบบงานกระทรวงยุติธรรม. ข้อมูลสถิติ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2552.
เข้าถึงได้จาก http://www.2.djop.moj.go.th/stat/main_user.php

สำนักงานราชเลขาธิการ. พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีเปิดศาลเปิดศาลเด็กและเยาวชนกลางและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง วันที่ 28 มกราคม 2495 [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2551. เข้าถึงได้จาก <http://www.ohmpps.go.th>
 สร้อยแก้ว ดวงเบ็ญ และคณะ. พฤติกรรมสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักศึกษาใหม่
โรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2550 [ออนไลน์]. เข้าถึง
 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2551. เข้าถึงได้จาก <http://www.act.e-tech.ac.th>

ภาษาต่างประเทศ

Averill, J. "Personal Control over Aversive Stimuli and Its Relationship to Stress." Psychological Bulletin 80, 4 (October 1973) : 268-303.

Bandura, A. Social Foundation of Thought and Action. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1986.

_____. Social Learning Theory. New Jersey : Prentice-Hall, 1997.

Becker, M. H. et al. "Socio Behavioral Determinants of Compliance with Health and Medical Care Recommendations." Medical Care 13 (January 1975) : 10-21.

Langlie, J.K. "Social Networks Health Beliefs and Prevention Behavior." Journal of Health and Social Behavior 9 (September 1977) : 20.

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น

ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

.....

คำชี้แจง

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะถือเป็นความลับ และใช้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวม ผู้ตอบไม่ต้องเขียนชื่อ นามสกุล และที่อยู่ จึงขอให้ท่านได้โปรดตอบคำถามทุกข้อตาม และตอบตามความเป็นจริง เพราะคำตอบแต่ละข้อมีความสำคัญต่อการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง

2. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบไปด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพภายในครอบครัว จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง) จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวเองแบบที่กระทำรุนแรง จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง จำนวน 29 ข้อ

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับแบบสอบถามนี้ ท่านสามารถถามได้จากผู้ที่มอบแบบสอบถามนี้แก่ท่าน และเมื่อท่านตอบแบบสอบถามนี้สมบูรณ์ทุกข้อแล้ว โปรดส่งคืนกับผู้ที่ยืมแบบสอบถามนี้แก่ท่าน

นางสาวกรรณิกา อ่างทอง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน

ภาคจิตวิทยาชุมชนและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำอธิบาย ขอให้ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย \checkmark ลงใน หน้าหัวข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน หรือตอบข้อความสั้น ๆ ในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ผู้ตอบเป็น

- นักเรียนชาย
 นักเรียนหญิง

2. ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมาของนักเรียนอยู่ในช่วงใด

- คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00
 คะแนนเฉลี่ย 2.00-3.00
 คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00

3. นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในการถูกรังแกทางกายจากเพื่อนหรือไม่

- เคยถูกรังแกทางกายจากเพื่อน
 ไม่เคยถูกรังแกทางกายจากเพื่อน

4. สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียนในปัจจุบัน

- อยู่ด้วยกัน
 แยกกันอยู่/หย่าร้าง
 บิดาและ/หรือมารดาเสียชีวิต

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสัมพันธภาพภายในครอบครัว

คำอธิบาย คำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพภายในครอบครัว โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงคำตอบเดียว โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวมากที่สุด
 มาก หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวมาก
 ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวปานกลาง
 น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวน้อยที่สุด

ข้อที่	สัมพันธภาพภายในครอบครัว	ระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวได้เสมอ					
2.	ข้าพเจ้ารับประทานอาหารเย็นพร้อมกับพ่อแม่/ผู้ปกครองเป็นประจำ					
3.	ข้าพเจ้าจะไปเกี่ยวกับครอบครัวในวันหยุดเสมอ					
4.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้ามีความเป็นห่วงเป็นใยกันตลอดเวลา					
5.	พ่อแม่/ผู้ปกครองจะตักเตือนข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าทำผิด					
6.	สมาชิกแต่ละคนภายในครอบครัวของข้าพเจ้ามีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานบ้านกันอย่างทั่วถึง					
7.	ข้าพเจ้าได้รับการสอบถามทุกข์สุขจากพ่อแม่/ผู้ปกครองอยู่ตลอดเวลา					
8.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาที่สามารถปรึกษาขอคำแนะนำจากสมาชิกภายในครอบครัวได้					
9.	ข้าพเจ้าดูรายการโทรทัศน์กับพ่อแม่/ผู้ปกครอง					
10.	สมาชิกในครอบครัวแสดงความรักข้าพเจ้าโดยการโอบกอด					

ข้อที่	สัมพันธภาพภายในครอบครัว	ระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	เมื่อข้าพเจ้าประสบความสำเร็จพ่อแม่/ผู้ปกครองจะแสดงความชื่นชม					
12.	ข้าพเจ้าได้รับคำแนะนำในการคบเพื่อนจากสมาชิกในครอบครัว					
13.	หากข้าพเจ้าต้องการหรือไม่ต้องการทำอะไร สามารถบอกเหตุผลให้พ่อแม่/ผู้ปกครองรับทราบได้					
14.	สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อข้าพเจ้าแบบเป็นกันเอง					
15.	เมื่อข้าพเจ้าถูกทำโทษ พ่อแม่/ผู้ปกครอง จะบอกสาเหตุของการทำโทษนั้นก่อนเสมอ					
16.	ข้าพเจ้าไม่เคยถูกผู้ปกครองดูว่าโดยใช้เสียงดังหรือพูดตะคอกใส่					
17.	ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนทางด้านการเรียนจากครอบครัวเป็นอย่างดี					
18.	เมื่อข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน สมาชิกภายในครอบครัวจะไปร่วมให้กำลังใจอยู่เป็นประจำ					
19.	ข้าพเจ้ามีความสุขและสบายใจเมื่อได้อยู่กับครอบครัว					
20.	เมื่อสมาชิกคนใดในครอบครัวมีปัญหาไม่สบายใจ ข้าพเจ้าก็จะรู้สึกไม่สบายใจไปด้วย					
21.	ข้าพเจ้าได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีจากครอบครัวอยู่เสมอ					
22.	ข้าพเจ้าเต็มใจรับฟังความคิดเห็นหรือคำสั่งสอนต่างๆ จากสมาชิกภายในครอบครัว					
23.	สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้ามีความเคารพซึ่งกันและกันอยู่เสมอ					

ข้อที่	สัมพันธภาพภายในครอบครัว	ระดับสัมพันธภาพภายในครอบครัว				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24.	พ่อแม่/ผู้ปกครองจะชี้แนะเกี่ยวกับตัวละครที่ท่านเห็นในทีวี ว่าตัวละครตัวใดเป็นคนดีสมควรทำตามแบบอย่างได้ และตัวละครใดที่ไม่ดี และไม่สมควรทำตามแบบอย่าง					
25.	พ่อแม่ต่อว่าหรือตำหนิซ้ำๆ ต่อหน้าคนอื่นอยู่เสมอ					

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)

คำอธิบาย คำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และ ความหลง) โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ของตัวท่านเพียงคำตอบเดียว โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับมากที่สุด

มาก หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับมาก

ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับปานกลาง

น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)	ระดับการควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าปฏิเสธ เมื่อเพื่อนชวนข้าพเจ้า ไปลักขโมย ของผู้อื่น					
2.	ข้าพเจ้าเคยโกหกผู้ปกครองเพื่อขอเงินครั้งละมาก ๆ มาซื้อของตามเพื่อน ๆ เช่น เสื้อผ้า โทรศัพท์ โดยอ้างกับผู้ปกครองว่าต้องการเงินเพื่อนำมาซื้อ อุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม					
3.	เมื่อข้าพเจ้าลืมหยิบหนังสือเรียนมา ข้าพเจ้ายอม ถูกครูทำโทษ แทนการขโมยหนังสือจากเพื่อน					
4.	เมื่อข้าพเจ้าต้องการเงินเพื่อนำมาใช้จ่าย ข้าพเจ้า จะพุดข่มขู่ขอเงินจากเพื่อน					
5.	ข้าพเจ้าต่อแถวในการซื้ออาหารรับประทานทุกครั้ง					

ข้อที่	การควบคุมตนเองในอนุสตรมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)	ระดับการควบคุมตนเองในอนุสตรมูล 3				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	หากคนรักของข้าพเจ้าบอกเลิก ข้าพเจ้าจะหาทางแก้แค้นหรือทำให้คนรักต้องรู้สึกเสียใจเช่นกัน					
7.	ข้าพเจ้าไม่แอบอ้างเอาความดีความชอบที่เพื่อนทำมาเป็นของตน					
8.	ข้าพเจ้าไม่นำชื่อเพื่อนไปแอบอ้างในการทำเรื่องไม่ดีกับบุคคลอื่น					
9.	เมื่อข้าพเจ้าทำสิ่งของของเพื่อนเสียหาย ข้าพเจ้าก็จะหาทางชดเชยคืนให้เพื่อน					
10.	หากข้าพเจ้าอยากได้ของมีค่าที่เป็นของเพื่อน ข้าพเจ้าจะแย่งชิงหรือขโมยมาเป็นของข้าพเจ้า					
11.	ข้าพเจ้าให้อภัยเพื่อน เมื่อเพื่อนเดินเหยียบเท้าข้าพเจ้าโดยไม่ตั้งใจ					
12.	ถ้าเพื่อนคนใดเรียนเก่ง ข้าพเจ้าจะรู้สึกไม่พอใจเพื่อนคนนั้น และจะหาทางกลั่นแกล้งเพื่อนคนนั้นด้วยวิธีต่าง ๆ					
13.	หากทีมข้าพเจ้าแข่งกีฬาแพ้ ข้าพเจ้าไม่รู้สึกรำคาญหรือเจ็บใจอะไร เพราะการแข่งขันกีฬาย่อมมีแพ้มีชนะเป็นเรื่องธรรมดา					
14.	ข้าพเจ้าไม่เคยอ่านหนังสือเตรียมตัวสอบ เพราะเมื่อถึงวันสอบข้าพเจ้าจะหาวิธีทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สอบผ่าน					
15.	ข้าพเจ้าไม่โกรธ เมื่อถูกคนรักหรือแฟนบอกเลิกคบ แม้ข้าพเจ้าจะรู้สึกเสียใจก็ตาม					
16.	ข้าพเจ้าจะตะคอกใส่เพื่อนทันที เมื่อเพื่อนวิจารณ์ข้อบกพร่องของข้าพเจ้าไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องการเรียนรู้ก็ตาม					

ข้อที่	การควบคุมตนเองในอนุสตรมุล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)	ระดับการควบคุมตนเองในอนุสตรมุล 3				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17.	ข้าพเจ้าไม่หนีเรียนไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงภาพยนตร์ ห้างสรรพสินค้า ร้านเกม กับเพื่อน ๆ					
18.	ข้าพเจ้าจะโมโหทุกครั้งเมื่อเพื่อนคนใดก็ตาม ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
19.	ข้าพเจ้าจะต่อว่าเพื่อน หากเพื่อนไม่ตั้งใจฟังเวลาที่ข้าพเจ้าพูด					
20.	ข้าพเจ้าไม่เคยคิด โฉงเงินของผู้อื่นมาใช้จ่าย แม่เพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าจะทำอย่างนั้นก็ตาม					
21.	ในขณะที่ข้าพเจ้าต่อแถวซื้ออาหารแล้วมีคนมาแซงคิวหน้าข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะผลักคน ๆ นั้นออกไปจากแถว เพื่อให้คน ๆ นั้นไปต่อคิวเหมือนคนอื่น ๆ					
22.	ข้าพเจ้าไม่ขโมยเงินผู้ปกครองมาซื้อสิ่งของตามเพื่อน เช่น เสื้อผ้า โทรศัพท์มือถือ					
23.	เมื่อเพื่อนชักชวนให้ข้าพเจ้าหนีเรียน ข้าพเจ้าจะหนีเรียนออกไปกับกลุ่มเพื่อน ๆ เพราะหากไม่ไปกลัวเพื่อนไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม					
24.	ข้าพเจ้าไม่ทำลายข้าวของของเพื่อนที่อ่อนแอกว่า					
25.	ข้าพเจ้าไม่ขโมยอุปกรณ์ทางการเรียนของเพื่อน					
26.	ข้าพเจ้าจะทำร้ายร่างกายผู้อื่นเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม					
27.	ข้าพเจ้าไม่ข่มขู่เพื่อแย่งชิงสิ่งของจากเพื่อน					
28.	เมื่อเห็นเพื่อนไม่ยกมือไหว้ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์ ข้าพเจ้าจะทำตาม เพื่อให้เหมือนกับเพื่อน ๆ					
29.	ข้าพเจ้าชอบรังแกผู้อื่นตามแบบเพื่อน เพราะเห็นว่าสนุกดี					

ข้อที่	การควบคุมตนเองในอนุสุมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)	ระดับการควบคุมตนเองในอนุสุมูล 3				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเที่ยวสถานบันเทิงยามค่ำคืน เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับวัยของข้าพเจ้า					
31.	เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนข้าพเจ้าจะพูดจาหยาบคายนตามกลุ่มเพื่อน เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน					

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง

คำอธิบาย คำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง

โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
เพียงคำตอบเดียว โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นกับความคิดเห็นน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุดให้

ข้อที่	ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบ ที่กระทำรุนแรง	ระดับความสามารถในการรับรู้ พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	การตบหัวเล่นกันในกลุ่มเพื่อน ถือเป็น การแสดงความก้าวร้าวและไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง ในการหยอกล้อกันในกลุ่มเพื่อน					
2.	เพื่อนที่ชอบทำร้ายร่างกายผู้อื่น เป็นการกระทำที่มาจาก การเก็บกดและแสดงออกอย่างไม่เหมาะสม					
3.	การข่มเหงรุ่มนึ่งเป็นเรื่องปกติ เพราะรุ่มนึ่งต้องเชื่อฟังรุ่มนึ่ง และเป็นประเพณีที่กระทำสืบต่อกันมา					
4.	การทดลองเสพยาเสพติดในกลุ่มเพื่อน ๆ อาจจะทำให้เรากลายเป็นคนติดยาเสพติดได้					
5.	การดื่มสุราในการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูงทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทได้ง่ายขึ้น					
6.	เพื่อนที่ชอบข่มเหงผู้อื่น แสดงว่าเพื่อนคนนั้นมีนิสัยเกรง ไม่น่าคบหาสมาคมด้วย					
7.	การตบหัวทักทายกันในกลุ่มเพื่อนเป็นการแสดงถึงความสนิทสนมและเป็นกันเอง					

ข้อที่	ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบ ที่กระทำรุนแรง	ระดับความสามารถในการรับรู้ พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
8.	การแต่งกายผิดระเบียบของนักเรียน เป็นเรื่องฝ่าฝืน กฎระเบียบ แสดงถึงการขาดระเบียบวินัยในตนเอง					
9.	กลุ่มเพื่อนที่ชอบเที่ยวเตร่ยามค่ำคืน เสี่ยงต่อการ ทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นกลุ่มอื่น					
10.	การเล่นการพนันฟุตบอลเป็นหนทางที่จะได้เงินมา เพื่อใช้จ่ายหรือซื้อของใช้ตามที่ต้องการ โดยไม่ต้อง ขอเงินจากผู้ปกครอง					
11.	เพื่อนที่นิยมสิ่งของตามแฟชั่นราคาแพง เป็นตัวอย่าง ของการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยที่ไม่ควรเอาแบบอย่าง					
12.	การตั้งตัวเป็นกลุ่มแก๊งของวัยรุ่นที่ชอบประพฤติตัว เหลวไหลต่าง ๆ เช่น ชกต่อย ยกพวกตีกัน เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่พ่อแม่ และสังคม					
13.	เพื่อนที่เกเรและมีนิสัยอันธพาล จะเป็นคนที่เพื่อน ๆ ไม่อยากจะคบหรือยุ่งเกี่ยวกับ					
14.	เพื่อนที่ชอบหนีเรียนไปเที่ยวเตร่ มักมีผลการเรียน ที่ไม่ดี					
15.	การเล่นกันแรง ๆ ในกลุ่มเพื่อน ๆ จะทำให้เกิดความ เคียดแค้นและอาจจะนำรูปแบบของความรุนแรงนั้น ๆ ไปเล่นกับคนอื่น ๆ ด้วย					
16.	การเข้ากลุ่มดื่มสุรากับเพื่อน ๆ ใน โอกาสต่าง ๆ เป็นเรื่องที่น่าสนุกสนาน เพราะเป็นการเชื่อม ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน					
17.	การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีฉากการต่อสู้ ทำร้าย ร่างกาย เป็นประจำ จะทำให้ซึมซับความรุนแรงและ นำไปใช้ในชีวิตจริงโดยไม่รู้ตัว					

ข้อที่	ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบ ที่กระทำรุนแรง	ระดับความสามารถในการรับรู้ พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
18.	การรับชมละครหรือภาพยนตร์เกี่ยวกับการทำผิด กฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด การปล้นชิงทรัพย์ ที่ใช้ตัวแสดงเป็นดาราวัยรุ่นดัง อาจส่งผลให้วัยรุ่น มีความคิดอยากทดลองทำผิดกฎหมาย					
19.	การพูดคำหยาบคายหรือด่ากันของตัวละครใน ภาพยนตร์มีส่วนทำให้คนพูดจากหยาบคายใน ชีวิตประจำวันตามมากขึ้น					
20.	การเสนอข่าวจากสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำร้าย ร่างกายกันของนักเรียนต่างสถาบัน ทำให้การพก อาวุธในที่สาธารณะของวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ เพราะ เป็นสิ่งจำเป็นในการป้องกันตัว					
21.	ข่าวการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายกันของม็อบทาง การเมือง ส่งผลให้เกิดการแตกแยกกันของคนใน สังคมทุกระดับ					
22.	การพูดจา กู มึง หรือ ไอ้ อี ในกลุ่มเพื่อน เป็นเรื่อง ปกติที่ไม่เสียหายอะไร เพราะขนาดตัวละครใน โทรทัศน์ที่มีบทเกี่ยวกับวัยรุ่นวัยเรียน ก็มักจะคุยกัน ในกลุ่มเพื่อนแบบนี้					
23.	การนำเสนอแฟชั่นสินค้าแบรนด์เนมผ่านทางดารา นักแสดงวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นในสังคมปัจจุบันคิดวิธีหา เงินมาใช้จ่ายในทางที่ผิดเพิ่มมากขึ้น					
24.	การเล่นเกมต่อสู้กันของตัวการ์ตูนในเกม คอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เล่นแต่ละคนยึดติดกับ การเอาชนะเพียงอย่างเดียว โดยไม่รู้จักการยอมให้ อภัยผู้อื่น					

ข้อที่	ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบ ที่กระทำรุนแรง	ระดับความสามารถในการรับรู้ พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
25.	การนิยมนดูภาพยนตร์ที่มีการทะเลาะวิวาททำร้าย ร่างกายกันในกลุ่มวัยรุ่น ทำให้มองเห็นวิธีการ ป้องกันตัวหากเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทกับ บุคคลอื่นในชีวิตจริงบ้าง					

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมกำบังการกระทำรุนแรง

คำอธิบาย คำถามต่อไปนี้เกี่ยวกับพฤติกรรมกำบังการกระทำรุนแรง โปรดตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงคำตอบเดียว โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นมากที่สุด

มาก หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นมาก

ปานกลาง หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นปานกลาง

น้อย หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ท่านมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมกำบังการกระทำรุนแรง	ระดับพฤติกรรมกำบังการกระทำรุนแรง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ทุกครั้งเมื่อเพื่อนทำให้ข้าพเจ้า โกรธ ข้าพเจ้าจะนับ 1-10 เพื่อระงับอารมณ์โกรธ					
2.	หากเพื่อนชักชวนให้ข้าพเจ้า ไปร่วมทำร้ายผู้อื่น ข้าพเจ้าจะปฏิเสธทันที					
3.	หากเพื่อนทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจ ข้าพเจ้าไม่เคย ระบายอารมณ์ทำลายข้าวของเสียหาย					
4.	หากข้าพเจ้าถูกเพื่อนทำร้ายร่างกาย ข้าพเจ้าจะ แก้ปัญหาโดยแจ้งครูประจำชั้น					
5.	หากเพื่อนแย่งที่นั่งของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะหา ที่นั่งใหม่					
6.	เมื่อถูกเพื่อนตบศีรษะหรือทำร้ายร่างกาย ข้าพเจ้า จะแจ้งครูประจำชั้นให้เป็นคนจัดการ					
7.	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกไม่ชอบเพื่อนคนใด ข้าพเจ้าจะ หลบหลีกในการเผชิญหน้ากับเพื่อนคนนั้น					

ข้อที่	พฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรง	ระดับพฤติกรรมป้องกัน				
		การกระทำรุนแรง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8.	หากทราบว่าเพื่อนขโมยของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะแจ้งครูประจำชั้นให้เป็นคนจัดการ					
9.	ข้าพเจ้าจะหลบหลีกทุกครั้งเมื่อพบเหตุการณ์ชกต่อยของเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ					
10.	หากข้าพเจ้าถูกนักเรียนรุ่นพี่รังแก ข้าพเจ้าจะแจ้งครูฝ่ายปกครองให้เป็นคนจัดการ					
11.	เมื่อเจอคู่อริที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ ข้าพเจ้าจะเดินเลี่ยงไปทางอื่น					
12.	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกโกรธ ข้าพเจ้าจะระบายอารมณ์โดยการเล่นกีฬา เพื่อระงับอารมณ์โกรธนั้น					
13.	หากเพื่อนเดินเหยียบเท้าข้าพเจ้าแล้วไม่ขอโทษ ข้าพเจ้าจะไม่ถือสาหาความ และคิดว่าเพื่อนคนนั้นคงไม่ได้ตั้งใจ					
14.	หากเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าจะไม่พูดจาขัดคอหรือแซวให้เพื่อนไม่พอใจ					
15.	ข้าพเจ้าไม่พูดจา ซ้ำเติมหรือเยาะเย้ยเพื่อนเมื่อเพื่อนสอบตก หรือถูกครูตำหนิ					
16.	ข้าพเจ้าไม่เคยล้อชื่อพ่อแม่เพื่อน หากเพื่อนล้อชื่อพ่อแม่ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะแจ้งครูประจำชั้นให้ทราบ					
17.	ข้าพเจ้าจะกล่าวคำขอโทษผู้อื่นทุกครั้งเมื่อเดินชนผู้อื่น					

ข้อที่	พฤติกรรมกำบังกำบังการกระทำรุนแรง	ระดับพฤติกรรมกำบังกำบัง				
		การกระทำรุนแรง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18.	ข้าพเจ้าไม่ชอบโต้เถียงด้วยความรุนแรงเพื่อเอาชนะ เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับผู้อื่น					
19.	หากเพื่อนพุดจาเยาะเย้ยในปมด้อยของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่ได้ตอบ เพราะเดี๋ยวเพื่อนก็หยุดพุด ไปเอง					
20.	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกโมโหใครก็ตาม ข้าพเจ้าจะระบาย อารมณ์โมโห ด้วยการขับขีรถมอเตอร์ไซค์ ด้วยความเร็ว					
21.	หากเพื่อนที่ข้าพเจ้าไม่ชอบหน้า ถูกเลือกให้ทำ กิจกรรม ข้าพเจ้าจะไม่พุดจาถากถางแม้จะรู้สึก ไม่พอใจก็ตาม					
22.	เมื่อข้าพเจ้าถูกทำทายเป็นหรือช่วย ข้าพเจ้าจะเดินเลียง ออกไปจากสถานที่นั้นทันที					
23.	เมื่อได้ยินเพื่อนนินทาหรือว่าร้ายตัวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะทำเป็นไม่ได้ยินแทนการโต้ตอบ					
24.	หากข้าพเจ้าถูกเพื่อนพุดจาถูกเหยียดหยาม ข้าพเจ้าจะเดินหนีออกไปจากสถานที่ตรงนั้นทันที					
25.	เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนข้าพเจ้าจะปรึกษาหารือกับ ผู้ปกครอง เพื่อหาทางแก้ไข					
26.	หากข้าพเจ้าถูกเพื่อนกล่าวหาว่ากระทำผิด ข้าพเจ้าจะให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สอบสวนหา ข้อเท็จจริง					

ข้อที่	พฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรง	ระดับพฤติกรรมป้องกัน การกระทำรุนแรง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
27.	เมื่อข้าพเจ้าถูกเพื่อนวิจารณ์ในแง่ลบ ข้าพเจ้าจะระบายความรู้สึกด้วยการเขียนบันทึก					
28.	เมื่อเพื่อนถูกครูลงโทษ ข้าพเจ้าจะไม่ร่วมกับเพื่อนคนอื่นในการพูดจาเยาะเย้ยเพื่อนคนนั้น					
29.	ข้าพเจ้าชอบล้อชื่อพ่อแม่เพื่อนเล่น เพราะเป็นการขำขันเพื่อนเล่น					

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ข

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับรายข้อ
ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยรายข้อ
เรื่อง พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น
ในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

.....
 ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับรายข้อ
 ของสัมพันธภาพภายในครอบครัว

สัมพันธภาพภายในครอบครัว	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
1. ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวได้เสมอ	3.77	.886	มาก
2. ข้าพเจ้ารับประทานอาหารเช้าพร้อมทั้งพ่อแม่/ผู้ปกครองเป็นประจำ	3.83	1.11	มาก
3. ข้าพเจ้าจะไปเที่ยวกับครอบครัวในวันหยุดเสมอ	3.03	1.16	ปานกลาง
4. สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้ามีความเป็นห่วงเป็นใยกันตลอดเวลา	4.21	.987	มาก
5. พ่อแม่/ผู้ปกครองจะตักเตือนข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าทำผิด	4.40	.756	มาก
6. สมาชิกแต่ละคนภายในครอบครัวของข้าพเจ้ามีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานบ้านกันอย่างทั่วถึง	3.93	.938	มาก
7. ข้าพเจ้าได้รับการสอบถามทุกข์สุขจากพ่อแม่/ผู้ปกครองอยู่ตลอดเวลา	3.70	1.03	มาก
8. เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาที่สามารถปรึกษาขอคำแนะนำจากสมาชิกภายในครอบครัวได้	3.89	1.06	มาก
9. ข้าพเจ้าดูรายการโทรทัศน์กับพ่อแม่/ผู้ปกครอง	3.63	1.166	มาก
10. สมาชิกในครอบครัวแสดงความรักข้าพเจ้าโดยการโอบกอด	3.18	1.26	ปานกลาง
11. เมื่อข้าพเจ้าประสบความสำเร็จพ่อแม่/ผู้ปกครองจะแสดงความชื่นชม	3.95	1.02	มาก
12. ข้าพเจ้าได้รับคำแนะนำในการคบเพื่อนจากสมาชิกในครอบครัว	3.74	.996	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

สัมพันธภาพภายในครอบครัว	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
13. หากข้าพเจ้าต้องการหรือไม่ต้องการทำอะไร สามารถบอกเหตุผลให้พ่อแม่/ผู้ปกครองรับทราบได้	3.89	.963	มาก
14. สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติต่อข้าพเจ้าแบบเป็นกันเอง	4.12	.892	มาก
15. เมื่อข้าพเจ้าถูกทำโทษ พ่อแม่/ผู้ปกครอง จะบอกสาเหตุของการทำโทษนั้นก่อนเสมอ	3.82	1.03	มาก
16. ข้าพเจ้าไม่เคยถูกผู้ปกครองดุว่าโดยใช้เสียงดังหรือพูดตะคอกใส่	3.19	1.04	ปานกลาง
17. ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนทางด้านการเรียนจากครอบครัวเป็นอย่างดี	4.24	.944	มาก
18. เมื่อข้าพเจ้าได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน สมาชิกภายในครอบครัวจะไปร่วมให้กำลังใจอยู่เป็นประจำ	3.34	1.07	ปานกลาง
19. ข้าพเจ้ามีความสุขและสบายใจเมื่อได้อยู่กับครอบครัว	4.24	1.02	มาก
20. เมื่อสมาชิกคนใดในครอบครัวมีปัญหาไม่สบายใจ ข้าพเจ้าก็จะรู้สึกไม่สบายใจไปด้วย	3.86	.801	มาก
21. ข้าพเจ้าได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีจากครอบครัวอยู่เสมอ	4.24	.897	มาก
22. ข้าพเจ้าเต็มใจรับฟังความคิดเห็นหรือคำสั่งสอนต่างๆ จากสมาชิกภายในครอบครัว	4.10	.858	มาก
23. สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้ามีความเคารพซึ่งกันและกันอยู่เสมอ	4.03	.830	มาก
24. พ่อแม่/ผู้ปกครองจะชี้แนะเกี่ยวกับตัวละครที่ท่านเห็นในทีวี ว่าตัวละครตัวใดเป็นคนดีสมควรทำตามแบบอย่างได้ และตัวละครใดที่ไม่ดี และไม่สมควรทำตามแบบอย่าง	3.50	1.09	ปานกลาง
25. พ่อแม่ต่อว่าหรือตำหนิข้าพเจ้าต่อหน้าคนอื่นอยู่เสมอ	3.64	1.19	ปานกลาง

ข้อคำถามนิเสธที่กลับคะแนนแล้ว ได้แก่ ข้อ 25

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับรายข้อของ
 ควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)

ควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
1. ข้าพเจ้าปฏิเสธ เมื่อเพื่อนชวนข้าพเจ้าไปลักขโมยของ ผู้อื่น	4.70	.775	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้าเคยโกหกผู้ปกครองเพื่อขอเงินครั้งละมาก ๆ มาซื้อของตามเพื่อน ๆ เช่น เสื้อผ้า โทรศัพท์ โดยอ้าง กับผู้ปกครองว่าต้องการเงินเพื่อนำมาซื้ออุปกรณ์ การเรียนเพิ่มเติม	4.18	1.11	มาก
3. เมื่อข้าพเจ้าลืมหยิบหนังสือเรียนมา ข้าพเจ้ายอมถูกลง โทษ แทนการขโมยหนังสือจากเพื่อน	4.04	1.22	มาก
4. เมื่อข้าพเจ้าต้องการเงินเพื่อนำมาใช้จ่าย ข้าพเจ้าจะพูด ข่มขู่ขอเงินจากเพื่อน	4.52	1.11	มากที่สุด
5. ข้าพเจ้าต่อแถวในการซื้ออาหารรับประทานทุกครั้ง	4.12	.878	มาก
6. หากคนรักของข้าพเจ้าบอเลิก ข้าพเจ้าจะหาทาง แก้แค้นหรือทำให้คนรักต้องรู้สึกเสียใจเช่นกัน	3.89	1.30	มาก
7. ข้าพเจ้าไม่แอบอ้างเอาความดีความชอบที่เพื่อนนำมา เป็นของตน	3.88	1.35	มาก
8. ข้าพเจ้าไม่นำชื่อเพื่อนไปแอบอ้างในการทำเรื่องไม่ดี กับบุคคลอื่น	4.04	1.27	มาก
9. เมื่อข้าพเจ้าทำสิ่งของของเพื่อนเสียหาย ข้าพเจ้าก็จะ หาทางชดใช้คืนให้เพื่อน	4.31	.777	มาก
10. หากข้าพเจ้าอยากได้ของมีค่าที่เป็นของเพื่อน ข้าพเจ้า จะแย่งชิงหรือขโมยมาเป็นของข้าพเจ้า	4.34	1.25	มาก
11. ข้าพเจ้าให้อภัยเพื่อน เมื่อเพื่อนเดินเหยียบเท้าข้าพเจ้า โดยไม่ตั้งใจ	4.5	.672	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
12. ถ้าเพื่อนคนใดเรียนเก่ง ข้าพเจ้าจะรู้สึกไม่พอใจเพื่อนคนนั้น และจะหาทางกลั่นแกล้งเพื่อนคนนั้นด้วยวิธีต่าง ๆ	4.24	.984	มาก
13. หากทีมข้าพเจ้าแข่งกีฬาแพ้ ข้าพเจ้าไม่รู้สึกโกรธหรือเจ็บใจอะไรเพราะการแข่งกีฬาย่อมมีแพ้มีชนะเป็นเรื่องธรรมดา	4.00	1.08	มาก
14. ข้าพเจ้าไม่เคยอ่านหนังสือเตรียมตัวสอบ เพราะเมื่อถึงวันสอบข้าพเจ้าจะหาวิธีทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สอบผ่าน	4.10	1.20	มาก
15. ข้าพเจ้าไม่โกรธ เมื่อถูกคนรักหรือแฟนบอกเลิกคบ	3.80	1.07	มาก
16. ข้าพเจ้าจะรู้สึกเสียใจก็ตาม ข้าพเจ้าจะตะคอกใส่เพื่อนทันที เมื่อเพื่อนวิจารณ์ข้อบกพร่องของข้าพเจ้าไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องการเรียนรู้ก็ตาม	3.93	1.02	มาก
17. ข้าพเจ้าไม่หนีเรียนไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงภาพยนตร์ ห้างสรรพสินค้า ร้านเกม กับเพื่อน ๆ	3.77	1.35	มาก
18. ข้าพเจ้าจะโมโหทุกครั้งเมื่อเพื่อนคนใดก็ตามไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของข้าพเจ้า	3.91	1.06	มาก
19. ข้าพเจ้าจะต่อว่าเพื่อน หากเพื่อนไม่ตั้งใจฟังเวลาที่ข้าพเจ้าพูด	3.60	1.04	มาก
20. ข้าพเจ้าไม่เคยริบไถเงินของผู้อื่นมาใช้จ่าย แม้เพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าจะทำอย่างนั้นก็ตาม	4.10	1.11	มาก
21. ในขณะที่ข้าพเจ้าต่อแถวซื้ออาหารแล้วมีคนมาแซงคิวหน้าข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะผลักคน ๆ นั้นออกไปจากแถวเพื่อให้คน ๆ นั้นไปต่อคิวเหมือนคนอื่น ๆ	3.47	1.09	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ควบคุมตนเองในอกุศลมูล 3 (ความโลภ ความโกรธ และความหลง)	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
22. ข้าพเจ้าไม่ขโมยเงินผู้ปกครองมาซื้อสิ่งของตามเพื่อน เช่น เสื้อผ้า โทรศัพท์มือถือ	3.98	1.36	มาก
23. เมื่อเพื่อนชักชวนให้ข้าพเจ้าหนีเรียน ข้าพเจ้าจะหนีเรียนออกไปกับกลุ่มเพื่อน ๆ เพราะหากไม่ไปกลัวเพื่อนไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม	3.97	1.25	มาก
24. ข้าพเจ้าไม่ทำลายข้าวของของเพื่อนที่อ่อนแอกว่า	4.10	1.30	มาก
25. ข้าพเจ้าไม่ขโมยอุปกรณ์ทางการเรียนของเพื่อน	4.54	.884	มากที่สุด
26. ข้าพเจ้าจะทำร้ายร่างกายผู้อื่นเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม	4.34	1.15	มาก
27. ข้าพเจ้าไม่ข่มขู่เพื่อแย่งชิงสิ่งของจากเพื่อน	4.18	1.27	มาก
28. เมื่อเห็นเพื่อน ไม่ยกมือไหว้ผู้ปกครอง หรือครู อาจารย์ ข้าพเจ้าจะทำตาม เพื่อให้เหมือนกับเพื่อน ๆ	3.58	1.40	มาก
29. ข้าพเจ้าชอบรังแกผู้อื่นตามแบบเพื่อน เพราะเห็นว่าสนุกดี	4.22	1.20	มาก
30. ข้าพเจ้าคิดว่าการเที่ยวสถานบันเทิงยามค่ำคืน เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับวัยของข้าพเจ้า	3.90	1.32	มาก
31. เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนข้าพเจ้าจะพูดจาหยาบคายตามกลุ่มเพื่อน เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน	3.66	1.28	มาก

ข้อคำถามนิเสธที่กลับคะแนนแล้ว ได้แก่ ข้อ 2, 4, 6, 10, 12, 14, 16, 18, 19, 21, 23, 26,

29 และ 31

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับรายข้อของ
ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง

ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
1. การตบหัวเล่นกันในกลุ่มเพื่อน ถือเป็นการแสดงความก้าวร้าว และไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง ในการหยอกล้อกันในกลุ่มเพื่อน	3.64	1.16	มาก
2. เพื่อนที่ชอบทำร้ายร่างกายผู้อื่น เป็นการกระทำที่มาจาก การเก็บกดและแสดงออกอย่างไม่เหมาะสม	3.99	1.06	มาก
3. การข่มเหงรุ่นน้องเป็นเรื่องปกติ เพราะรุ่นน้องต้องเชื่อฟังรุ่นพี่ และเป็นประเพณีที่กระทำสืบต่อกันมา	3.85	1.187	มาก
4. การทดลองเสพยาเสพติดในกลุ่มเพื่อน ๆ อาจจะทำให้เรากลายเป็นคนติดยาเสพติดได้	4.33	1.13	มาก
5. การดื่มสุราในการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทได้ง่ายขึ้น	4.18	1.13	มาก
6. เพื่อนที่ชอบข่มเหงผู้อื่น แสดงว่าเพื่อนคนนั้นมีนิสัยเกรงใจ ไม่น่าคบหาสมาคมด้วย	4.21	1.01	มาก
7. การตบหัวทักทายกันในกลุ่มเพื่อนเป็นการแสดงถึงความสนิทสนมและเป็นกันเอง	3.29	1.07	ปานกลาง
8. การแต่งกายผิดระเบียบของนักเรียน เป็นเรื่องฝ่าฝืนกฎระเบียบ แสดงถึงการขาดระเบียบวินัยในตนเอง	4.09	.932	มาก
9. กลุ่มเพื่อนที่ชอบเที่ยวเตร่ยามค่ำคืน เสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นกลุ่มอื่น	4.11	1.06	มาก
10. การเล่นเกมพนันฟุตบอลเป็นหนทางที่จะได้เงินมาใช้จ่ายหรือซื้อของใช้ตามที่ต้องการ โดยไม่ต้องขอเงินจากผู้ปกครอง	3.85	1.34	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
11. เพื่อนที่นิยมสิ่งของตามแฟชั่นราคาแพง เป็นตัวอย่างของการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยที่ไม่ควรเอาแบบอย่าง	4.32	.963	มาก
12. การตั้งตัวเป็นกลุ่มแก๊งของวัยรุ่นที่ชอบประพฤติชั่วเหลวไหลต่าง ๆ เช่น ชกต่อย ยกพวกตีกัน เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่พ่อแม่ และสังคม	4.28	1.10	มาก
13. เพื่อนที่เกเรและมีนิสัยอันธพาล จะเป็นคนที่เพื่อน ๆ ไม่อยากคบหรือยุ่งเกี่ยวกับ	4.37	.892	มาก
14. เพื่อนที่ชอบหนีเรียนไปเที่ยวเตร่ มักมีผลการเรียนที่ไม่ดี	4.25	.999	มาก
15. การเล่นกันแรง ๆ ในกลุ่มเพื่อน ๆ จะทำให้เกิดความเคียดชังและอาจจะนำรูปแบบของความรุนแรงนั้น ๆ ไปเล่นกับคนอื่น ๆ ด้วย	3.54	1.29	ปานกลาง
16. การเข้ากลุ่มดื่มสุรากับเพื่อน ๆ ในโอกาสต่าง ๆ เป็นเรื่องที่น่าสนุกสนาน เพราะเป็นการเชื่อมความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน	3.77	1.18	มาก
17. การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีฉากการต่อสู้ ทำร้ายร่างกายเป็นประจำ จะทำให้ซึมซับความรุนแรงและนำไปใช้ใน ชีวิตจริงโดยไม่รู้ตัว	3.71	1.02	มาก
18. การรับชมละครหรือภาพยนตร์เกี่ยวกับการทำผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด การปล้นชิงทรัพย์ ที่ใช้ตัวแสดงเป็นดาราวัยรุ่นดัง อาจส่งผลให้วัยรุ่นมีความคิดอยากทดลองทำผิดกฎหมาย	3.56	1.06	มาก
19. การพูดคำหยาบคายหรือคำก่นของตัวละครในภาพยนตร์มีส่วนทำให้คนพูดจากหยาบคายในชีวิตประจำวันตามมากขึ้น	3.81	1.00	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ความสามารถในการรับรู้พฤติกรรมตัวแบบที่กระทำรุนแรง	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
20. การเสนอข่าวจากสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายกันของนักเรียนต่างสถาบัน ทำให้การพกอาวุธในที่สาธารณะของวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นในการป้องกันตัว	3.27	1.29	ปานกลาง
21. ข่าวการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายกันของม็อบทางการเมือง ส่งผลทำให้เกิดการแตกแยกกันของคนในสังคมทุกระดับ	4.27	.865	มาก
22. การพูดจา กู มึง หรือ ไอ้ อี ในกลุ่มเพื่อน เป็นเรื่องปกติที่ไม่เสียหายอะไร เพราะขนาดตัวละครในโทรทัศน์ที่มีบทบาทเกี่ยวกับวัยรุ่นวัยเรียน ก็มักจะคุยกันในกลุ่มเพื่อนแบบนี้	3.08	1.09	มาก
23. การนำเสนอแฟชั่นสินค้าแบรนด์เนมผ่านทางดารานักแสดงวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นในสังคมปัจจุบันคิดวิหาเงินมาใช้จ่ายในทางที่ผิดเพิ่มมากขึ้น	4.13	.932	มาก
24. การเล่นเกมต่อสู้กันของตัวการ์ตูนในเกมคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เล่นแต่ละคนยึดติดกับการเอาชนะเพียงอย่างเดียว โดยไม่รู้จักการยอมให้อภัยผู้อื่น	3.96	.879	มาก
25. การนิยมดูภาพยนตร์ที่มีการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายกันในกลุ่มวัยรุ่น ทำให้มองเห็นวิธีการป้องกันตัว หากเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่นในชีวิตจริงบ้าง	2.57	1.13	ปานกลาง

ข้อความนิเสธที่กลับคะแนนแล้ว ได้แก่ ข้อ 3, 7, 10, 16, 20, 22, และ 25

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับรายข้อของ พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง

พฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรง	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
1. ทุกครั้งเมื่อเพื่อนทำให้ข้าพเจ้าโกรธ ข้าพเจ้าจะนับ 1 -10 เพื่อระงับอารมณ์โกรธ	3.17	1.17	ปานกลาง
2. หากเพื่อนชักชวนให้ข้าพเจ้าไปร่วมทำร้ายผู้อื่น ข้าพเจ้าจะปฏิเสธทันที	4.08	1.12	มาก
3. หากเพื่อนทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจ ข้าพเจ้าไม่เคยระบายอารมณ์ทำลายข้าวของเสียหาย	3.77	1.14	มาก
4. หากข้าพเจ้าถูกเพื่อนทำร้ายร่างกาย ข้าพเจ้าจะแก้ปัญหาโดยแจ้งครูประจำชั้น	3.22	2.11	ปานกลาง
5. หากเพื่อนแย่งที่นั่งของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะหาที่นั่งใหม่	3.74	1.15	มาก
6. เมื่อถูกเพื่อนตบศีรษะหรือทำร้ายร่างกาย ข้าพเจ้าจะแจ้งครูประจำชั้นให้เป็นคนจัดการ	2.86	1.26	ปานกลาง
7. เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกไม่ชอบเพื่อนคนใด ข้าพเจ้าจะหลบหลีกในการเผชิญหน้ากับเพื่อนคนนั้น	3.69	1.12	มาก
8. หากทราบว่าเพื่อนขโมยของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะแจ้งครูประจำชั้นให้เป็นคนจัดการ	3.23	1.09	มาก
9. ข้าพเจ้าจะหลบหลีกทุกครั้งเมื่อพบเหตุการณ์ชกต่อยของเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ	3.40	1.08	ปานกลาง
10. หากข้าพเจ้าถูกนักเรียนรุ่นพี่รังแก ข้าพเจ้าจะแจ้งครูฝ่ายปกครองให้เป็นคนจัดการ	3.55	1.13	มาก
11. เมื่อเจอคู่อริที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ ข้าพเจ้าจะเดินเลี่ยงไปทางอื่น	3.71	1.13	มาก
12. เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกโกรธ ข้าพเจ้าจะระบายอารมณ์โดยการเล่นกีฬา เพื่อระงับอารมณ์โกรธนั้น	3.77	.953	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

พฤติกรรมการป้องกันการกระทำรุนแรง	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
13. หากเพื่อนเดินเหยียบเท้าข้าพเจ้าแล้วไม่ขอโทษ ข้าพเจ้าจะไม่ถือสาหาความ และคิดว่าเพื่อนคนนั้น คงไม่ได้ตั้งใจ	3.97	.902	มาก
14. หากเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าจะไม่พูดจา ขัดคอหรือแซวให้เพื่อนไม่พอใจ	3.72	1.02	มาก
15. ข้าพเจ้าไม่พูดจา ซ้ำเติมหรือเยาะเย้ยเพื่อน เมื่อเพื่อนสอบตก หรือถูกครูตำหนิ	3.89	1.06	มาก
16. ข้าพเจ้าไม่เคยล้อชื่อพ่อแม่เพื่อน หากเพื่อนล้อชื่อพ่อ ชื่อแม่ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะแจ้งครูประจำชั้น ให้ทราบ	2.95	1.09	ปานกลาง
17. ข้าพเจ้าจะกล่าวคำขอโทษผู้อื่นทุกครั้งเมื่อเดินชนผู้อื่น	4.25	.87	มาก
18. ข้าพเจ้าไม่ชอบโต้เถียงด้วยความรุนแรงเพื่อเอาชนะ เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับผู้อื่น	3.74	1.11	มาก
19. หากเพื่อนพูดจาเยาะเย้ยในปมด้อยของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่ได้ตอบ เพราะเดี๋ยวเพื่อนก็หยุดพูดไปเอง	3.59	.977	มาก
20. เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกโมโหใครก็ตาม ข้าพเจ้าจะระบาย อารมณ์โมโห ด้วยการขับขี่รถมอเตอร์ไซค์ด้วยความเร็ว	4.00	1.29	มาก
21. หากเพื่อนที่ข้าพเจ้าไม่ชอบหน้า ถูกเลือกให้ทำ กิจกรรม ข้าพเจ้าจะไม่พูดจาถากถางแม้จะรู้สึก ไม่พอใจก็ตาม	3.55	1.19	มาก
22. เมื่อข้าพเจ้าถูกทำร้ายหรือขู่ข่ม ข้าพเจ้าจะเดินเลี้ยว ออกไปจากสถานที่นั้นทันที	3.68	1.05	มาก
23. เมื่อได้ยินเพื่อนนินทาหรือว่าร้ายตัวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะทำเป็น ไม่ได้ยินแทนการโต้ตอบ	3.57	1.17	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

พฤติกรรมป้องกันการกระทำรุนแรง	(\bar{X})	(S.D.)	ค่าระดับ
24. หากข้าพเจ้าถูกเพื่อนพุดจาถูกเหยียดหยาม ข้าพเจ้าจะเดินหนีออกไปจากสถานที่ตรงนั้นทันที	3.62	.956	มาก
25. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนข้าพเจ้าจะปรึกษาหารือกับ ผู้ปกครอง เพื่อหาทางแก้ไข	3.84	1.01	มาก
26. หากข้าพเจ้าถูกเพื่อนกล่าวหาว่ากระทำความผิด ข้าพเจ้าจะให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สอบสวนหา ข้อเท็จจริง	3.6	1.14	มาก
27. เมื่อข้าพเจ้าถูกเพื่อนวิจารณ์ในแง่ลบ ข้าพเจ้าจะระบาย ความรู้สึกด้วยการเขียนบันทึก	3.21	1.25	ปานกลาง
28. เมื่อเพื่อนถูกครูลงโทษ ข้าพเจ้าจะไม่ร่วมกับ เพื่อนคนอื่นในการพูดจาเยาะเย้ยเพื่อนคนนั้น	3.62	1.20	มาก
29. ข้าพเจ้าชอบล้อชื่อพ่อแม่เพื่อนเล่น เพราะเป็น การขำขันเพื่อนเล่น	3.81	1.19	มาก

ข้อคำถามนิเสธที่กลับคะแนนแล้ว ได้แก่ ข้อ 3, 7, 6, 10, 16, 20, 22, และ 25

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวกรรณิกา อ่างทอง
 ที่อยู่ 4/104 หมู่ 5 ตำบลสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาเอกประถมศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
 พ.ศ. 2548 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาลัยเขตพระราชวังสนามจันทร์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2541-2548 พนักงานควบคุมสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
 จังหวัดนครปฐม
 พ.ศ. 2548-2550 ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป องค์กรบริหารส่วน
 จังหวัดนครปฐม